Terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare

Carolina Bodea Hațegan
Dorina Anca Talaș

GHID PRACTIC DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚILOR ONLINE

Presa Universitară Clujeană

CAROLINA BODEA HAȚEGAN

DORINA ANCA TALAȘ

•

GHID PRACTIC DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚILOR ONLINE

Carolina Bodea Hațegan
Dorina Anca Talaș

Ghid practic de organizare a activităților online

Presa Universitară Clujeană
2020

Colecția *Terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare*

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Adrian Roșan

Prof. univ. dr. Florica Orțan

ISBN 978-606-37-0978-4

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

CUPRINS

CUVÂNT INTRODUCTIV

Învățarea este un proces cumulativ cu rol de dezvoltare, care abordată din perspectivă comportamentalistă, implică învățarea unor noi comportamente ca urmare a trăirii unor situații noi problematice, cu scopul producerii unor schimbări la nivel personal. În același timp, cercetările asupra creierului uman relevă că procesul de învățare antrenează întreaga fiziologie a creierului, fiind procesate simultan gânduri, emoții și imaginație. În acest sens, interacțiunile sinaptice sunt conectate integral cu percepția și interpretarea experiențelor de învățare. Utilizarea platformelor educaționale online care, sintetic spus, își propun să ofere experiențe de învățare este necesar să țină seama, în mod obligatoriu, de o serie de condiții și anume: (1) învățarea implică atenție focusată și periferică, iar creierul absoarbe informația de care este direct conștient și căreia îi acordă atenție, dar, totodată, absoarbe direct și informația și semnalele din jur. Acest fapt implică procese conștiente și subconștiente pentru că majoritatea semnalelor pe care le percepem periferic intră în creier fără să conștientizăm și interacționează la nivel subconștient, astfel încât ne amintim ce am experiențiat, nu doar ceea ce ni se spune. (2) căutarea sensului este înnăscută, creierul are nevoie și înregistrează automat familiarul în timp ce, simultan, caută și răspunde la noi stimuli. (3) creierul are două tipuri de memorie: un sistem de memorie spațială și unul de învățare prin repetiție, astfel încât înțelege și își amintește mai bine atunci când faptele și abilitățile sunt încorporate. (4) creierul percepe și generează template-uri, iar în cadrul template-urilor emoțiile sunt esențiale pentru că facilitează stocarea și amintirea informației. (5) tot ceea ce învățăm este organizat și influențat de emoții

și de setul mental care include: așteptări, prejudecăți, stimă de sine și nevoia de interacțiune socială. (6) fiecare creier este unic, deși avem același set de sisteme, inclusiv simțurile și emoțiile de bază, acestea sunt integrate diferit.

În acest context *Ghidul practic de organizare a activităților online*, scris și oferit cu generozitate mediului virtual de învățare de către autoarele, d-na conf. univ. dr. Carolina Bodea Hațegan, Departamentul de Psihopedagogie Specială, UBB și Dr. Dorina Anca Talaș, director adjunct al Școlii Gimnaziale Ioan Bob din Cluj-Napoca și cadru didactic asociat UBB, vine, în opinia mea, să ofere o serie de soluții practice pe o nișă de competențe digitale formate și/sau în formare ale cadrelor didactice preuniversitare și universitare, dar și ale elevilor și studenților privind utilizarea platformelor educaționale online, soluții care pot susține unul dintre cele mai importante principii ale învățării și anume că orice experiență de învățarea este optimizată prin provocare și este inhibată prin amenințare, generând vulnerabilitate la anxietate de învățare și stres. Parcurgând soluțiile propuse de acest ghid legate de managementul activităților online, platformele educaționale online, regulile de învățare și de utilizare online a platformelor, planificarea activităților și pregătirea materialelor, strategiile de predare și de evaluare în mediul online, educația specială și incluzivă în mediul online, avantajele și dezavantajele activităților didactice online vom constata motivație și tendință spre acțiune, pentru a operaționaliza în propria noastră activitate didactică, concepte ca *activitate online*, *activitate sincron*, *activitate asincron*, *pedagogie digitală*, *deschidere*, *colaborare*, *joc*, *exersare*, *conținuturi*, *organizație*, *identitate* sau a testa și aprecia punctele tari sau slabe ale unor platforme educaționale cum sunt: *Zoom*, *Microsoft Teams*, *Webex Meetings, Google Hangouts Classic, Skype, Go ToMeeting, Blackboard Collaborate, Adobe Connect*, *BlueJeans*, *Lifesize Video Conferencing*. Vă îndemn ca, în evaluarea acestor platforme care pot fi utilizate în propria activitate de învățare, să țineți cont de următoarele criterii: funcționalitate, fiabilitate, utilizabilitate, eficiență,

mentenabilitate și portabilitate. Pe baza acestor criterii puteți alege platforma educațională online care dă sens propriului proces de învățare și susține curiozitatea intelectuală și implicarea în experiențe de învățare pe tot parcursul vieții. Din perspectiva interactivității, care susține accesibilitatea informației, făcând-o perceptibilă, operațională, facilitatoare a înțelegerii și robustă sunt de remarcat propunerile analizate de către autoarele ghidului și anume: platforma LIVRESQ, www.sli.do, www.padlet.com, *ClassDojo*, www.mentimeter.com, www.cubulet.ro, precum și aplicațiile care facilitează utilizarea platformelor pentru elevii cu dizabilități cum sunt: *Touch Typing Study, Speechnotes, Remember the milk*. Avantajele și dezavantajele utilizării platformelor educaționale online sunt prezentate sintetic, atât din perspectiva furnizorilor, cât și a utilizatorilor și beneficiarilor, constituind un punct de plecare care să susțină, pe viitor, cercetări bazate pe evidențe științifice, privind experiențele de învățare în mediul online vs. in site sau hibrid, și să cuantifice, în măsura în care vor reuși, aportul pe care îl aduc în învățare soluțiile inovative rezultate din raportul creier uman vs. inteligență artificială, raport încă insuficient definit, cercetat și cunoscut la nivelul sistemelor educaționale.

Apreciind pragmatismul științific și competențele profesionale ale autoarelor, precum și structura accesibilă și utilă a acestui ghid în oferirea unor soluții practice într-un context social și educațional, care, dincolo de soluții reactive, are acută nevoie și de soluții proactive, recomand cu încredere, utilizarea funcțiilor de *READ*, *LEARN* și *SHARE* într-un *HyperLINK* direct cu *GHIDUL PRACTIC DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚILOR ONLINE*, autori: dr. Carolina Bodea Hațegan și dr. Dorina Anca Talaș.

Prof. univ. dr. Adrian Roșan,
Departamentul de Psihopedagogie Specială
Facultatea Psihologie și Științe ale Educației
Universitatea Babeș-Bolyai

*

După cum este cunoscut, se disting tot mai clar două modalități fundamentale de desfășurare a procesului de învățământ, aparent opuse, dar care se pot converti în anumite condiții.

Prima modalitatea este cea a învățământului față în față, tradițională, desfășurată în clasă, care se realizează prin transmiterea orală a cunoștințelor, sau prin dialog asociate cu numeroase forme de comunicare nonverbale și paraverbale la care se adaugă, desigur, folosirea manualului, a tablei și a altor mijloace de învățământ. Această formă de învățământ, care reflectă teoria logocentrică și-a dovedit pe deplin eficacitatea, valoarea didactică și educativă, având un considerabil impact psihologic, fiind preferată în continuare atât de profesori, cât și de elevi.

A doua modalitate de instruire este învățarea online, apărută relativ recent, derivată din tehnici mai vechi precum utilizarea filmelor și a televizorului în învățământ. Învățarea online, deși agreată de profesorii tineri și de mulți elevi, impune o serie de condiții, uneori greu de implementat, precum: echipament scump și sofisticat (calculator, laptop, telefon mobil etc.), abilități digitale, conexiune la internet etc.

Actuala pandemie, faptul că orice întâlnire față în față implică riscul de infecție, a dus la situația nefericită de restrângere considerabilă, și chiar de interdicție, a învățării față în față, deși aceasta din urmă este simplă, naturală și nu necesită investiții deosebite.

Trecerea bruscă, fără pregătire prealabilă și chiar fără prea multe menajamente, de la învățarea față în față la învățarea online, a bulversat pur și simplu învățământul românesc, solicitând resurse economice și logistice pe care societatea cu greu le poate pune la dispoziție.

Din perspectiva creionată în rândurile anterioare „Ghidul practic de organizare a activității online" propus de către doamnele Carolina Bodea Hațegan și Dorina Anca Talaș se dovedește a fi mai mult decât necesar, indispensabil și salutar în sensul că poate suplini anumite

carențe supărătoare, în ceea ce privește pregătirea cadrelor didactice, în vederea desfășurării activităților instructiv-educative din mediul online.

Ghidul de dimensiuni medii este coerent, bine conceput și echilibrat, fundamentat pe o bibliografie străină remarcabilă și cât se poate de actuală. Ghidul pune un accent deosebit pe aspectele manageriale ale activităților online în general (capitolul I) dar și a altor aspecte colaterale importante cum ar fi managementul timpului petrecut în fața ecranului (capitolul VI).

Sunt prezentate și comentate reglementările ministerului prin Ordinul 3844/27.03.2020, Ordinul 4246/15.05.2020 precum și Metodologia cadru din 10.09.2020 care sunt raportate inteligent și subtil la repere internaționale orientative, cuprinse în standardele oficiale ale predării online din S.U.A. (2019). Sunt aduse astfel la cunoștință și comentate atribuțiile cadrelor didactice în ceea ce privește organizarea și desfășurarea instruirii online, prezentând îndrumări adiacente și recomandări pertinente.

Deosebit de util este capitolul III, unde sunt descrise principalele platforme care pot fi utilizate pentru realizarea activităților online și mai ales precizarea regulilor de bază (capitolul IV) și a modului de planificare a activităților (capitolul V).

Sunt oferite numeroase explicații utile profesorilor, dovedind o experiență didactică de bună calitate. Apreciem efortul autorilor în vederea convertirii variabilelor învățării față în față în noul context prin delimitarea și precizarea strategiilor de predare și evaluare online (capitolele VII și VIII), oferindu-ne și de data aceasta detalii sistematizate și utile. Nu este uitată nici învățarea specială și incluzivă (capitolul IX).

În finalul lucrării sunt comparate și evaluate judicios avantajele (capitolul X) și dezavantajele (capitolul XI) activităților didactice din mediul online evidențiindu-se concluzia că se impune „încurajarea și susținerea cadrelor didactice pentru a participa la cursuri de formare în domeniul utilizării tehnologiilor informaționale și comunicaționale în procesul educațional”, la care subscriem și noi fără rezerve.

Răspunzând prompt unor cerințe stringente generate de actuala pandemie, excelent realizat ca formă și conținut, Ghidul practic de organizare a activităților online, elaborat de Carolina Bodea Hațegan și Dorina Anca Talaș îndeplinește toate condițiile pentru a fi publicat într-un timp cât mai scurt și într-un tiraj necesar și apreciem că poate fi util nu doar specialiștilor din științele educației, ci și tuturor cadrelor didactice care sunt intempestiv solicitate de a trece de la învățarea față în față, la învățarea online.

Prof.univ.dr. Florica Orțan,
Director Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic
Universitatea din Oradea

I. INTRODUCERE

În contextul pandemiei care a debutat la începutul anului 2020, întregul sistem de învățământ s-a restructurat și s-a schimbat radical. Principala formă de organizare a activităților didactice s-a realizat doar în mediul online, pentru a preveni îmbolnăvirea cu noul virus SARS-COVID 19. Provocările cu care s-au confruntat cadrele didactice, elevii/ studenții și părinții au fost de diferite tipuri, de la lipsa echipamentelor necesare desfășurării activităților online, până la absența abilităților digitale, necesare organizării acestor activități.

Deși trecerea spre învățământul online s-a realizat forțat, într-o perioadă foarte scurtă de timp, foarte multe cadre didactice au îmbrățișat noua abordare și au încercat să se adapteze noilor condiții de interacțiune cu elevii. Webinar-ele și tutorialele disponibile în mediul virtual, reportajele și articolele publicate în mass-media și recomandările Ministerului Educației și Cercetării au motivat cadrele didactice să înceapă primele activități online cu elevii, încă din luna aprilie 2020.

În România, la începutul anului 2020 nu existau direcții clare de desfășurare a activităților online, majoritatea cadrelor didactice nu a beneficiat de cursuri de formare în domeniul predării online și nici nu au beneficiat de astfel de cursuri în cadrul formării inițiale. Strategia Ministerului Educației și Cercetării s-a schimbat, în acest nou context, și odată cu Ordinul de Ministru numărul 4246/13.05.2020, ordin prin care se modifică și se completează ordinul 3844/27.03.2020 cu privire la instituirea unor măsuri referitoare la desfășurarea programelor de formare continuă acreditate, destinate cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, în contextul pandemiei COVID-19, se

subliniază faptul că procedura de acreditare de programe noi de formare este aplicabilă doar în contextul în care sunt propuse spre acreditare programe care să asigure formarea de competențe pentru facilitarea învățării online. De asemenea, ordinul 4249/30.06.2020, cât și ordinul 5676/15.10.2020 subliniază direcția prioritară în procesul de acreditare și implementare a programelor de formare continuă noi care vizează educația online.

La începutul anului școlar 2020-2021 a apărut Metodologia – CADRU, din 10 septembrie 2020 privind desfășurarea activităților didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului, precum și pentru prelucrarea datelor cu caracter personal. La articolul 12 sunt prezentate atribuțiile profesorilor diriginți/ profesorilor pentru învățământ primar/ învățătoarelor/ profesorilor pentru învățământul preșcolar/ educatoarelor:

a) informează elevii și părinții acestora despre modalitatea de organizare a activității didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului în această perioadă, inclusiv cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au;

b) coordonează activitatea clasei și colaborează cu celelalte cadre didactice în vederea asigurării continuității participării preșcolari/elevilor la activitatea de învățare prin intermediul tehnologiei și al internetului;

c) participă la stabilirea platformelor, a aplicațiilor și a resurselor educaționale deschise care se recomandă a fi utilizate în activitatea desfășurată;

d) transmit preșcolarilor/elevilor de la grupa/clasa pe care o coordonează programul stabilit la nivelul unității de învățământ, precum și alte informații relevante pentru facilitarea învățării prin intermediul tehnologiei și al internetului;

e) oferă consiliere preșcolarilor/elevilor grupei/clasei pentru participarea acestora la activitățile didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului;

f) mențin comunicarea cu părinții preșcolarilor/elevilor;

g) intervin în soluționarea unor situații specifice cu privire la desfășurarea activității didactice în care sunt implicați preșcolarii/elevii grupei/clasei.

La articolul 13, din aceeași metodologie, sunt prezentate atribuțiile cadrelor didactice:

a) proiectează și realizează activitățile didactice din perspectiva principiilor curriculare și a celor privind învățarea prin intermediul tehnologiei și al internetului;

b) elaborează, adaptează, selectează resurse educaționale deschise, sesiuni de învățare pe platforme educaționale, aplicații, precum și alte categorii de resurse care pot fi utilizate;

c) proiectează activitățile-suport pentru învățarea prin intermediul tehnologiei și al internetului;

d) elaborează instrumente de evaluare aplicabile prin intermediul tehnologiei și al internetului, pentru înregistrarea progresului preșcolarilor/elevilor;

e) stabilesc împreună cu celelalte cadre didactice un program optim pentru predare-învățare-evaluare astfel încât să se respecte curba de efort a elevilor și să se evite supraîncărcarea acestora cu sarcini de lucru.

Această metodologie vizează în mod direct și explicit derularea online a procesului educațional, plasând asupra cadrului didactic o responsabilitate majoră, acesta fiind pus în situația clară de a transfera învățarea față-în-față, în mediul online, prin intermediul tehnologiei și a internetului. Este clar un moment de răscruce în procesul educațional de la noi din țară și nu numai, un moment care clar că va avea implicații nu doar pe termen scurt sau mediu, dependent de evoluția infecției cu COVID-19, ci și pe termen lung. Se poate spune cu obiectivitate și responsabilitate că asistăm la o schimbare paradigmatică la nivel educațional.

Schimbarea paradigmatică pe care o aduceam, mai sus în discuție, se pare că a fost cu ceva timp înainte anticipată. Astfel, în SUA au fost elaborate Standardele naționale de calitate a predării online (National Standards for Quality Online Teaching), încă din anul 2019. Acestea se referă la calitatea predării online și sunt organizate în domenii care acoperă mai multe aspecte. În continuare sunt prezentate aceste domenii și o condensată traducere a specificului acestora, pentru a surprinde particularitățile predării online și a modului în care se poate asigura calitatea în acest context nou de predare, într-o țară în care predarea online nu a fost reglementată ca urmare a infecției cu COVID-19, ci s-a constituit într-o etapă firească a procesului educațional, care, enclavat în particularul vieții cotidiene, e necesar să se adapteze și să valorifice progresul tehnic și tehnologic actual.

Domeniile și detalierea acestora surprinde:

a. Responsabilități profesionale

Profesorul care predă online demonstrează responsabilități profesionale în conformitate cu cele mai bune practici de instruire online.

A1 Profesorul care predă online îndeplinește standardele profesionale de predare sau este acreditat în domeniul în care predă.

A2 Profesorul care predă online este un practician reflexiv.

A3 Profesorul care predă online urmărește continuu cunoștințe și abilități legate de învățarea și pedagogia online.

A4 Profesorul care predă online este un ambasador al cunoștințelor în fața părților interesate.

A5 Profesorul care predă online demonstrează cunoașterea rolului învățării online în pregătirea cursanților pentru a deveni cetățeni activi.

A6 Profesorul care predă online demonstrează o înțelegere a strategiilor eficiente de gestionare a timpului.

A7 Profesorul care predă online modelează educația digitală.

A8 Profesorul care predă online păstrează înregistrări exacte ale informațiilor și mesajelor relevante în formatul adecvat.

A9 Profesorul care predă online poate explica responsabilitățile sale în îndeplinirea legislației locale sau naționale sau a mandatelor legate de accesibilitate (pag. 8).

b. Pedagogie digitală

Profesorul care predă online susține învățarea și facilitează prezența (profesor, societate și cursant) prin intermediul pedagogiei digitale.

B1 Profesorul care predă online folosește instrumente pedagogice digitale care susțin comunicarea, productivitatea, colaborarea, analiza, prezentarea, cercetarea, livrarea de conținuturi și interacțiunea.

B2 Profesorul care predă online utilizează tehnologii, instrumente și resurse specifice disciplinei pentru a satisface nevoile individuale ale cursanților.

B3 Profesorul care predă online folosește diferite tipuri de instrumente pentru a interacționa în cadrul cursurilor online pentru a încuraja relațiile între elevii, interacțiunea cursanților precum și monitorizarea și motivarea implicării cursantului.

B4 Profesorul care predă online demonstrează abilități de bază în rezolvarea problemelor tehnice care apar.

B5 Profesorul care predă online este interesat să pună la dispoziție spații de învățare digitale sigure pentru toți cursanții (de exemplu: protecția datelor confidențialitatea, identitatea digitală) (pag. 11).

c. Formarea/dezvoltarea comunității

Profesorul care predă online facilitează interacțiunile și colaborarea pentru a construi o comunitate online care să susțină învățarea activă.

C1 Profesorul care predă online folosește strategii de instruire centrate pe elev și practici actuale care utilizează tehnologia pentru a facilita colaborarea cursanților.

C2 Profesorul care predă online creează așteptări pentru o interacțiune adecvată între cursanți, inclusiv stabilirea cerințelor, implementarea modelării și aplicarea cerințelor.

C3 Profesorul care predă online dezvoltă o comunitate printre cursanții care aparțin unei culturi diverse, oferă oportunități de interacțiune care sunt propice învățării active.

C4 Profesorul care predă online promovează interacțiunea elev-elev în grupuri online pentru a încuraja colaborarea și a promova ordinea superioară, abilități de gândire precum analiza, sinteza și / sau evaluarea.

C5 Profesorul care predă online este capabil să satisfacă nevoile de învățare ale tuturor cursanților, indiferent de mediul cultural și perspectiva acestora (pag. 13).

d. Implicarea cursanților

Profesorul care predă online promovează succesul cursanților prin interacțiuni cu cursanții și alte părți implicate și prin facilitarea implicării cursantului în activități de învățare.

D1 Profesorul care predă online folosește instrumente digitale pentru a identifica pattern-urile de implicare și performanță ale cursanților care vor oferi informații cu privire la progresul acestora.

D2 Profesorul care predă online intermediază implicarea cursanților.

D3 Profesorul care predă online permite un ritm și / sau un traseu personalizat pentru fiecare cursant prin instrucțiuni/sarcini corelate cu obiectivele individuale ale cursanților, traiectoriile învățării și interesele acestora.

D4 Profesorul care predă online stabilește relații printr-o comunicare eficientă, utilizând diverse forme ale comunicării.

D5 Profesorul care predă online îi ajută pe cursanți să înțeleagă conținuturile prin instrucțiuni și feedback de calitate, oferite în diferite forme.

D6 Profesorul care predă online se asigură că toți cursanții au resursele și informațiile necesare pentru a învăța pe platformă și pentru a-și îndeplini sarcinile necesare în timp util.

D7 Profesorul care predă online comunică frecvent cu părțile interesate (părinții), cu privire la progresul cursantului și strategiile care îl ajută pe cursant să se implice în activitatea de învățare (pag. 16).

e. Cetățenie digitală

Profesorul care predă online modelează, ghidează și încurajează comportamentul legal, etic și ce respect măsurile de siguranță cu privire la utilizarea tehnologiei.

E1 Profesorul care predă online facilitează experiențele de învățare care modelează și promovează cetățenia digitală.

E2 Profesorul care predă online stabilește standarde pentru comportamentul elevului care sunt concepute pentru a asigura integritatea academică și utilizarea adecvată a Internetului care respectă politicile programului/cursului.

E3 Profesorul care predă online modelează și respectă politicile de proprietate intelectuală și standardele de utilizare a materialelor realizate de către alți autori și promovează respectarea acestora de către cursanți.

E4 Profesorul care predă online implementează politici, inclusiv politici federale, de stat și de program (acolo unde este cazul), concepute pentru a proteja cursanții din clasă și urmează programul și politicile de utilizare acceptate (pag. 19).

f. Instrucțiuni diverse

Profesorul care predă online personalizează instruirea pe baza diverselor nevoi academice, sociale și emoționale ale cursantului.

F1 Profesorul care predă online și personalul care oferă asistență, acolo unde este cazul, monitorizează și interpretează progresul cursantului și oferă ajutor suplimentar tuturor cursanților, acordând o atenție deosebită cursanților cu dizabilități sau celor care provin din grupuri dezavantajate.

F2 Profesorul care predă online comunică cu personalul școlii cu privire la acomodări specifice, modificările sau nevoile cursanților colaborează cu alte cadre didactice pentru a răspunde nevoilor cursanților.

F3 Profesorul care predă online folosește date (cantitative și calitative) pentru a identifica cursanții care au nevoie de servicii de sprijin suplimentare.

F4 Profesorul care predă online creează materiale alternative pentru suportul de curs, dacă este necesar, pentru a satisface nevoile cursanților și pentru a oferi acces tuturor la aceste materiale.

F5 Profesorul care predă online recomandă tehnologii asistive, acolo unde este cazul, pentru a satisface nevoile cursanților și pentru a răspunde preferințelor cursanților.

F6 Profesorul care predă online oferă oportunități suplimentare pentru dezvoltarea personalizată a cursanților.

F7 Profesorul care predă online susține și oferă un forum pentru a promova talentele și abilitățile diverse pe care cursanții le aduc mediului online (pag. 21).

g. Evaluare și monitorizare

Profesorul care predă online creează și / sau implementează evaluări în mediile de învățare online în moduri care asigura validitatea și fiabilitatea instrumentelor și procedurilor. Profesorul măsoară progresul cursantului prin evaluări, proiecte și sarcini care urmăresc atingerea obiectivelor învățării, bazate pe standarde și evaluează în ce măsură cursantul înțelege dacă aceste evaluări măsoară atingerea obiectivelor de învățare.

G1 Profesorul care predă online alege instrumentele de evaluare adecvate, care permit elevilor posibilitatea de a demonstra înțelegerea conținutului.

G2 Profesorul care predă online folosește pedagogie și cunoștințe din domeniu pentru a dezvolta și / sau implementa în mod eficient evaluări în moduri care asigură validitatea și fiabilitatea instrumentelor și procedurilor.

G3 Profesorul care predă online folosește strategii pentru a asigura integritatea academică a cursantului și securitatea datelor de evaluare a cursantului.

G4 Profesorul care predă online implementează o varietate de evaluări care măsoară cu precizie competența cursantului.

G5 Profesorul care predă online evaluează disponibilitatea și progresul cursantului utilizând evaluări formative și sumative precum și feedback-ul cursantului pe tot parcursul cursului.

G6 Profesorul care predă online asigură corelarea între sarcini, evaluări și obiectivele învățării bazate pe standarde.

G7 Profesorul care predă online personalizează instrucțiunile pentru a personaliza experiența de învățare pe baza performanțelor, a rezultatelor evaluării și nevoilor cursantului.

G8 Profesorul care predă online creează oportunități pentru autoevaluarea cursanților în cadrul cursurilor (pag. 24).

h. Proiectarea instruirii

Aceste standarde sunt considerate opționale, deoarece proiectarea instruirii nu intră întotdeauna sub responsabilitățile de predare online.

Profesorul care predă online organizează și creează materiale de instruire, instrumente, strategii și resurse pentru a implica toți cursanții și pentru a se asigura că obiectivele academice au fost atinse.

H1 Profesorul care predă online proiectează experiențe de învățare care utilizează tehnologia pentru a implica în mod eficient cursanții.

H2 Profesorul care predă online folosește o abordare formativă a proiectării lecțiilor.

H3 Profesorul care predă online încorporează diverse resurse media în modulele de învățare online.

H4 Profesorul care predă online poate utiliza resurse de învățare digitale specifice disciplinei în modulele de învățare online.

H5 Profesorul care predă online revizuiește și corelează continuu conținutul cursului cu obiectivele și standardele cursului.

H6 Profesorul care predă online creează, selectează și organizează sarcini și evaluări adecvate pentru a corela conținutul curricular cu obiective de învățare bazate pe standarde asociate (pag. 27).

Pentru fiecare dintre aceste domenii sunt formulați itemi specifici, care pot fi ușor măsurați.

Se poate observa o foarte detaliată abordare, reglată la nivel legislativ, cu privire la redarea online și la ceea ce presupune acest tip de predare atât pentru cadrul didactic, cât și pentru relația cadrului didactic cu elevii/cursanții, mediul din care aceștia provin și comunitatea științifică largă. S-a insistat asupra acestor decupaje legislative, tocmai pentru a sublinia faptul că transpunerea predării în mediul online, este nevoie să se realizeze cu responsabilitate maximă, atât din partea legiuitorilor, cât și din partea cadrului didactic, dar mai ales și din partea comunității de elevi și familiile acestora.

Este clar că predarea și învățarea online, așa cum aceste Standarde Naționale o prevedeau nu însemna singura modalitate posibilă de organizare a procesului educațional. Din păcate, chiar dacă școala românească, la începutul anului școlar 2020-2021 și-a propus să fructifice experiența acumulată din martie-septembrie 2020 și să completeze procesul educațional față-în-față, cu cel derulat online, din cauza evoluției îngrijorătoare a infecției cu noul virus, a trecut la derularea exclusiv online, cu ajutorul internetului și a tehnologiilor a activităților, după aproximativ o lună de școală față-în-față. Educația a rămas a fi desfășurată online, până la vacanța de Crăciun, urmând ca după sărbători

și vacanță, în funcție de evoluția contextului pandemic, Ministerul Educației și Cercetării să intervină cu soluții și direcții, în organizarea procesului educativ.

Un alt reper informațional cadru, pentru predarea online poate fi studiul de pe platforma School Education Gateway. Acest studiu s-a derulat în perioada 9 aprilie – 10 mai 2020, fiind destinat cunoașterii opiniilor despre predarea online și la distanță în Europa, la care au participat 4859 de respondenți dintre care 86% au fost profesori și directori.

În fig. 1 sunt prezentate rezultatele sondajului pentru întrebarea: „În calitate de profesor sau din cele auzite la alți profesori, ce anume v-a surprins plăcut în legătură cu învățarea online/la distanță?"

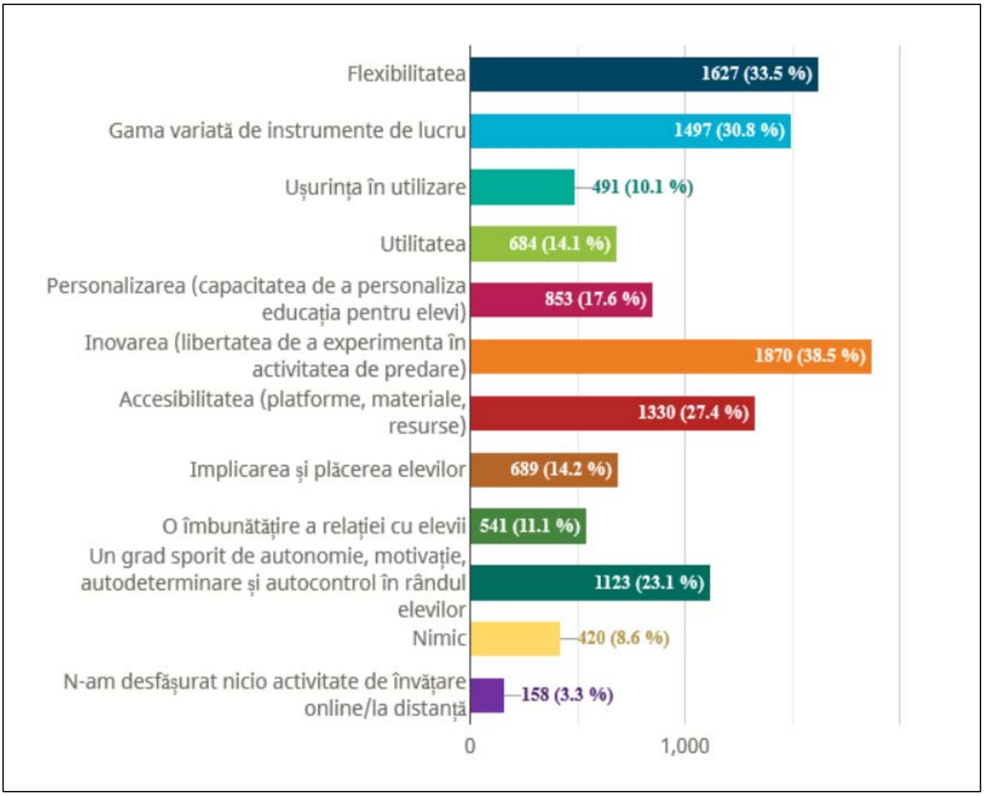

Fig. 1. *Răspunsurile înregistrate la întrebarea: În calitate de profesor sau din cele auzite la alți profesori, ce anume v-a surprins plăcut în legătură cu învățarea online/la distanță?*

Răspunsurile ilustrate în figura 1 subliniază faptul că inovarea, noutatea, flexibilitatea, resursele și posibilitățile multiple de lucru sunt aspectele pe care cadrele didactice care au trecut la predarea în mediul online le-au apreciat, în legătură cu acest stil diferit de predare, aspecte care poate surprind și nevoia de a se fi întâmplat o schimbare în domeniul educațional. Prin urmare, răspunsurile subliniază faptul că, chiar dacă cei mai mulți profesori nu consideră ușor de utilizat predarea online, aceasta oferă o experiență de învățare sub auspiciile noului, flexibilului și diferitului, pe care cadrul didactic o poate valorifica în sensul motivării elevilor/cursanților și creșterii calității actului educațional.

Având în vedere aceste aspecte și contextul pandemic în care ne aflăm ghidul de față își propune prezentarea unor direcții de organizare a acestor activități care pot fi utile atât elevilor/studenților, cât și cadrelor didactice, pentru o mai bună organizare a acestor activități.

II. MANAGEMENTUL ACTIVITĂȚILOR ONLINE

II.1. Definirea termenilor

Învățarea online este definită ca o experiență de învățare în medii sincron sau asincron, folosind diferite dispozitive (de exemplu, telefoane mobile, laptopuri etc.) cu acces la internet. În aceste medii, studenții pot fi oriunde (independent) pentru a învăța și interacționa cu instructorii și alți studenți (Singh și Thurman, 2019).

Activitate online- termenul se referă la orice activitate care se desfășoară prin intermediul dispozitivelor electronice (calculator/laptop, tabletă, telefon) conectate la internet.

Activități sincron – în timpul acestor activități cursanții se întâlnesc online, comunicarea se realizează în timp real cu profesorul/cadrul didactic, acesta oferă poate oferi explicații suplimentare dacă este cazul și feedback imediat. Littlefield (2018) definea învățarea sincron ca învățare mai structurată, ce presupune programarea cursurilor într-un anumit interval de timp și într-o clasă virtuală. În acest fel, studenții beneficiază de interacțiuni în timp real, prin urmare primesc mesaje în timp real și feedback la nevoie.

Activități asincron – elevii parcurg materialul în diferite interval de timp, profesorul trimite cursanților secvențe video de predare sau sarcini de lucru, pe care cursanții le parcurg când doresc, în funcție de propriul ritm și în funcție de termenele stabilite de către profesor, iar profesorul oferă feedback scris. Littlefield (2018) apud Huang et al. (2020) afirmă că studenții

implicați în învățarea asincron nu pot primi feedback imediat și răspuns imediat la un mesaj, iar conținutul învățării nu este oferit în clase live, ci prin intermediul unor sisteme de management al învățării sau forumuri.

Pedagogia digitală – Pedagogia digitală este disciplina care studiază utilizarea tehnologiilor digitale contemporane în predare și învățare. Pedagogia digitală poate fi aplicată mediilor de învățare online, hibride și față-în-față. Pedagogia digitală are rădăcini și în teoria constructivismului. (https://guides.library.utoronto.ca/digitalpedagogy).

Davis, Gold și Harris inventariază următoarele concepte cheie în pedagogia digitală (https://digitalpedagogy.hcommons.org/introduction/):

Deschiderea – este înțeleasă ca transparență a practicii, eliminarea limitelor și împărtășirea conținutului, instrumentelor și ideilor – aceasta este o caracteristică vitală a pedagogiei digitale.

Colaborarea – stă la baza culturii pedagogiei digitale datorită importanței sale în diferite comunități care practică pedagogia digitală, cum ar fi comunitatea învățării deschise, în rețea, așa cum este descris în cuvintele cheie „Rețea” și „Online”. Elevii sunt implicați în proiecte care au impact puternic în învățare.

Jocul – dezvoltă creativitatea elevilor și este o modalitate prin care își dezvoltă cunoștințele și abilitățile. Organizarea jocurilor în mediul online presupune multă creativitate și flexibilitate din partea cadrului didactic.

Practica/Exersarea conținutului – Pedagogia digitală are puternic caracter aplicativ; majoritatea, dacă nu toate, cuvintele cheie includ sarcini în care elevii creează, realizează și aplică unele cunoștințe.

Organizația – sentimentul de proprietate, control și eficacitate pe care elevii și-l dezvoltă pe măsură ce transferă și aplică învățarea în contexte noi, îi pregătește pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

Identitate – Identitatea apare ca un concept cheie în pedagogia digitală datorită numeroaselor oportunități oferite de mediile digitale, pentru demonstrarea identității și valorificarea preocupărilor adolescenților și tinerilor adulți odată cu crearea propriei identități.

Araújo Júnior și Marquesi (2009) defineau sistemul de management al învățării (Learning Management System), din perspectiva utilizatorului, ca un mediu virtual care are ca scop simularea mediilor de învățare față-în-față prin utilizarea tehnologiei informației. În acest sistem, interacțiunea are loc prin dispozitive care permit comunicarea fie sincron, fie asincron, permițând crearea de strategii diferite pentru a încuraja dialogul și participarea activă a elevilor. Potrivit lui Lonn și Teasley (2011), sistemele de management al învățării sunt sisteme bazate pe web care permit profesorilor și elevilor să împărtășească materiale, să trimită și să returneze sarcini și să comunice online.

Managementul activităților didactice online (e-learning), la fel ca în managementul educațional față- în- față, se referă la acțiunea de planificare, organizare, coordonare și control al spațiului, timpului, banilor, facilităților, oamenilor și informațiilor, fără a pierde din vedere principiile pedagogice, scopul final al managementului educațional, în ambele sisteme. (Mill & Brito, 2009).

II.2. Direcții practice

Pentru un eficient management al activităților educaționale online trebuie stabilite cadrele generale și responsabilizată școala, ca unitate de bază la nivel microeducațional.

Organizarea procesului educațional prin intermediul internetului poate fi funcțională atâta timp cât activitățile se derulează predictibil, prin intermediul unor platforme educaționale viabile. Optarea pentru una sau alta dintre aceste platforme ar trebui să se realizeze la nivelul instituției școlare, prin consultarea atât a cadrelor didactice, cât și a părinților copiilor.

La nivel instituțional coordonarea activităților online ar trebui să fie realizată de un responsabil, investit cu putere de a propune și găsi soluții dependent de situațiile specifice cu care se confruntă unitatea de învățământ.

Controlul se asigură la nivel de conducerea unităților de învățământ, la nivel de inspectorate școlare și la nivel de minister, privind organizarea educațională la nivel macro, în timp ce la nivel micro cadrul didactic, părintele și elevii au clare responsabilități cu privire la acest aspect. Este evident că, derularea online a procesului educațional, din punctul de vedere al managementului, suportă câteva aspecte de modificare și specificitate, dar aceste aspecte se subsumează direcțiilor cunoscute și generale de management educațional, modulatorul care imprimă specificitate în acest context fiind mediul online, cu oportunitățile și provocările pe care le aduce.

II.3. Principii ale învățării online/la distanță

Organizarea educației online are la bază o serie de fundamentări care se coagulează la nivel unor principii. Aceste seturi de fundamentări nu sunt formulate acum, în contextul educației de la distanță, din context pandemic. Ele reprezintă un corpus de cunoaștere pe baza cărora s-a adus în practică educația deschisă la distanță, ca practică general valabilă, mai ales la nivel universitar, atât în țara noastră, cât și în străinătate. Aplicabilitatea lor în contextul educației online, ca modalitate de educație în pandemie este clară.

II.3.1 Principiile învățării online elaborate de Art Chickering și Zelda Gamson (1987)

a. Strategiile eficiente aplicate online influențează relațiile dintre studenți și profesori.

b. Strategiile eficiente aplicate online dezvoltă reciprocitate și cooperare între studenți.

c. Strategiile eficiente aplicate online folosesc tehnici de învățare activă,

d. Strategiile eficiente aplicate online oferă prompt și feedback.

e. Strategiile eficiente aplicate online alocă timp suficient pentru rezolvarea fiecărei sarcini de lucru.

f. Strategiile eficiente aplicate online comunică așteptări înalte.

g. Strategiile eficiente aplicate online respectă diferite aptitudini speciale și moduri de învățare.

II.3.2. Zece principii pedagogice pentru învățarea online promovate de John Anderson și Pr. Robert McCormick (2005)

1. Respectarea programei școlare,
2. Incluziunea,
3. Implicarea elevului/studentului,
4. Abordare inovativă,
5. Învățare eficientă,
6. Evaluare formativă,
7. Evaluare sumativă,
8. Coerență, consistență și transparență,
9. Ușor de aplicat,
10. Evaluarea raportului eficiență-costuri.

Lista celor 10 principii surprinde un fapt foarte important, anume că învățarea în mediul online nu este una reducționistă, programa școlară trebuie parcursă în întregime, facilitând incluziunea tuturor elevilor, valorificând interesul fiecărui elev într-o manieră inovativă și cu costuri aflate în corelație cu nivelul de eficiență al demersului. Se pune accent și pe coerența, consistența și transparența activităților, și, nu în ultimul rând, pe ușurința, lejeritatea cu care se aplică și se pot organiza astfel de sesiuni de învățare. Evaluarea este măsura asigurării calității demersului și aceasta poate fi sumativă și formativă, tocmai pentru a asigura eficiență întregii activități derulate.

Aceste principii nu au fost gândite pentru momentul actual de utilizare al proiectării și derulării activităților educaționale în mediul online, ele însă vedem că se pot aplica pertinent. Considerăm că acestea pot fi completate cu câteva referințe la familie, ca suport de bază al

demersului educațional organizat online. În acest fel responsabilitatea educației, împărțită între familie și școală, poate sublinia elementul de specificitate al demersul educațional online.

II.4. Modelul integrat al educației online/la distanță – Picciano, 2017

În fig. 2 este prezentat un modelul integrat al educației online/la distanță elaborat de Picciano în anul 2017. În centru este reprezentată comunitatea care învață, înconjurată de factorii care influențează învățarea.

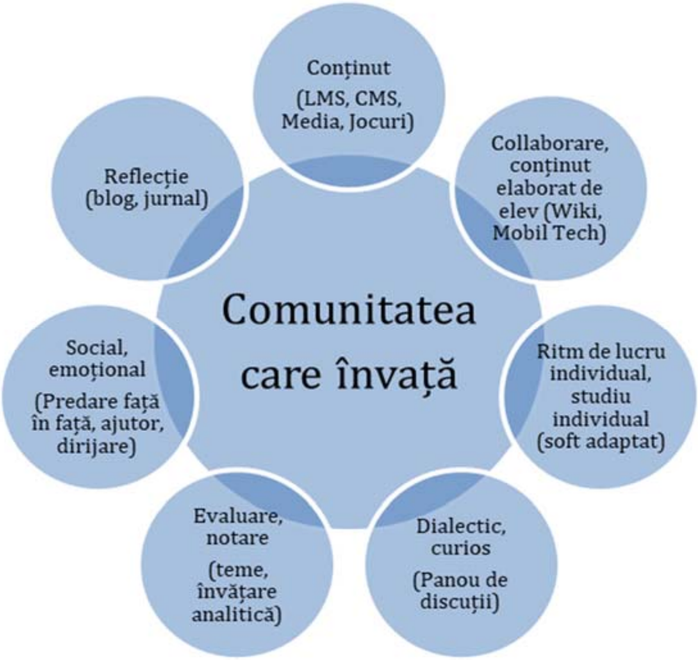

Fig. 2. *Modelul integrat al educației online/la distanță (adaptat Picciano, 2017, p182) – Integrated Model of online/distance education (Adapted from Picciano, 2017, p182)*

Potrivit acestui model, conținutul învățării nu trebuie să aparțină doar profesorului și să urmeze direcția de propagare dinspre profesor, spre elev, ci acesta înglobează și contribuția elevului. În mediul online, contribuția elevului poate materializa ritmul propriu de lucru, se poate concretiza în resurse ale reflecției elevului și vehiculează, în mod evident,

interesul și implicarea fiecărui elev. Componenta social-emoțională este influențată, în mod categoric, în mediul online. Considerăm că această componentă poate fi elementul de distincție majoră dintre învățarea online și învățarea clasică, față în față, distincție care, credem că la acest moment nici nu se poate realiza pertinent, iar pe termen lung, păstrat demersul online ca singura formă de predare poate să aducă implicați negative, pe care specialiștii nici să nu le anticipe. (sursa: https://www.aitsl.edu.au/research/spotlight/what-works-in-online-distance-teaching-and-learning).

III. Platforme care pot fi utilizate pentru realizarea activităților online

Pentru a selecta cea mai potrivită platformă care se poate utiliza în organizarea activităților online se recomandă evaluarea atentă a caracteristicilor fiecărei platforme disponibile, într-un anumit moment. Prin urmare, nu există o platformă potrivită pentru fiecare utilizator, indiferent de contextual utilizării. Anand, Jayahari, Bijlani, Vijayan și Chatterjee (2014) atunci când și-au justificat alegerea unei anume platforme în predare au avut în vedere criterii precum: modul în care îl pune pe utilizator în sarcini, atractivitatea platformei pentru utilizator, costurile implicate de utilizarea unei anume platforme, aspectele tehnice specifice, posibilitatea de a fi utilizată cu un număr mare de utilizatori.

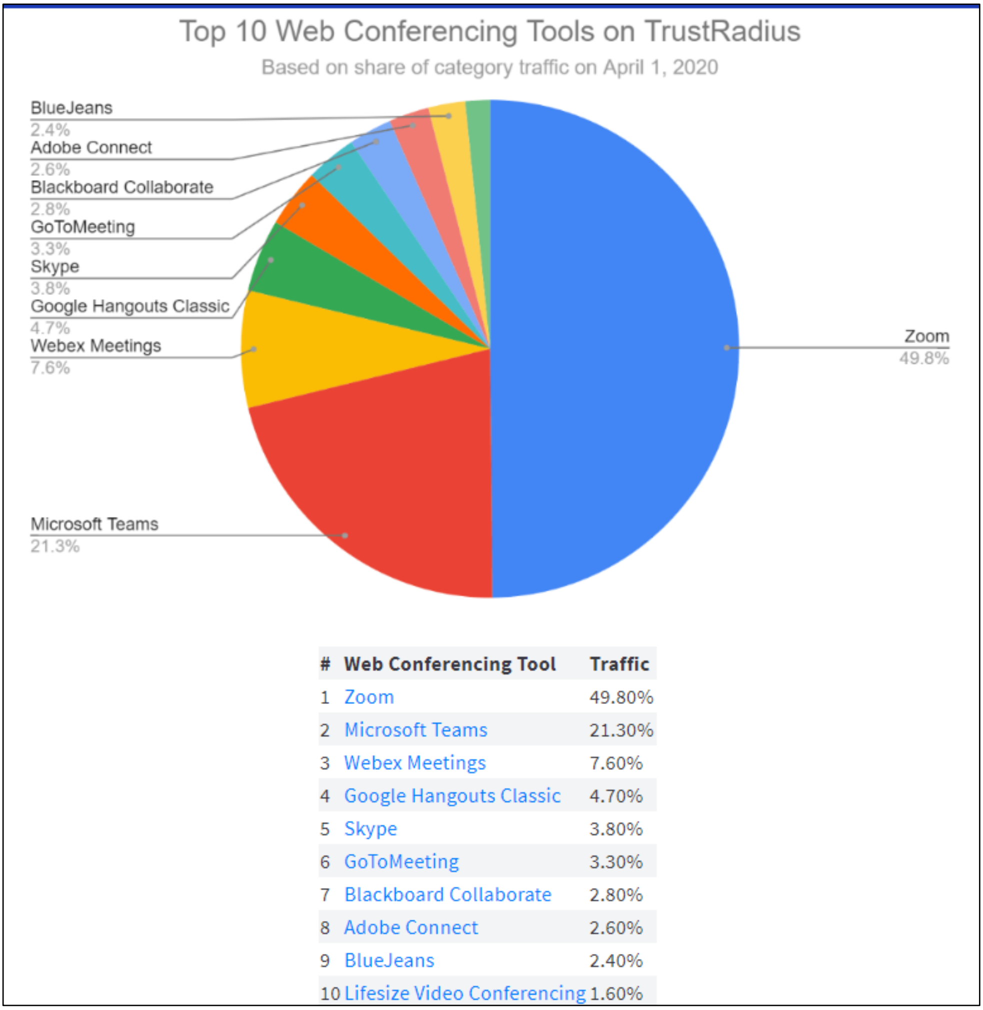
În fig. 3 este prezentat un grafic al celor mai accesate platforme la începutul pandemiei.

Detaliem câteva dintre cele mai utilizate platforme la început de pandemie:

-Platforma Zoom

Versiunea gratuită a platformei Zoom găzduiește până la 100 de participanți la o întâlnire, timp de 40 de minute – limită la întâlnirile de grup. Întâlnirile 1 la 1 sunt nelimitate atât ca număr, cât și ca timp. Un utilizator poate organiza un număr nelimitat de întâlniri. Această platformă prezintă și următoarele funcții:

- Funcții de conferință video,
- Funcții de conferință web,
- Funcții de colaborare în grup.

#	Web Conferencing Tool	Traffic
1	Zoom	49.80%
2	Microsoft Teams	21.30%
3	Webex Meetings	7.60%
4	Google Hangouts Classic	4.70%
5	Skype	3.80%
6	GoToMeeting	3.30%
7	Blackboard Collaborate	2.80%
8	Adobe Connect	2.60%
9	BlueJeans	2.40%
10	Lifesize Video Conferencing	1.60%

Fig. 3. *Grafic al celor mai accesate platforme la începutul pandemiei (sursa: https://www.trustradius.com/buyer-blog/large-group-web-conferencing)*

Pentru a securiza întâlnirile, se recomandă setarea unei parole pentru fiecare întâlnire.

Participanții pot avea camerele/microfoanele pornite/oprite în timpul unei întâlniri, sau organizatorul întâlnirii poate opri microfoanele tuturor participanților, sau microfoanele pot fi oprite la intrarea participanților în întâlnire. Există opțiunea ca participanții să înceapă întâlnirea înainte ca organizatorul să deschidă întâlnirea. Pentru a controla persoanele care participă la întâlnire, se poate activa opțiunea

„sala de așteptare", participanții pot participa la întâlnire doar în momentul în care organizatorul îi acceptă, după verificarea numelor. Întâlnirile pot fi înregistrate atât pe computer, cât și pe Cloud. Serviciile Cloud permit stocarea datelor pe alte hard disk-uri deținute de cele mai cunoscute companii din domeniul IT precum IBM, Google, Oracle sau Amazon. Cele mai cunoscute servicii de stocare cloud sunt: Google Drive, Dropbox, Microsoft One Drive și iCloud. (https://gotech.world/serviciile-de-stocare-cloud-cum-functioneaza-si-ce-avantaje-iti-aduc).

Platforma ZOOM permite o crescută interactivitate între elevi și cursanți, prin intermediul spațiilor delimitate de lucru, care pot fi accesate, spații care plasează elevii într-un grup, foarte apropiat de ceea ce însemna în mediul față-în-față învățarea în grup.

-Microsoft Teams

Platforma Microsoft Teams poate găzdui până la 250 de participanți la o întâlnire. Se pot organiza un număr nelimitat de întâlniri și prezintă următoarele funcții:

- Funcții de conferință video,
- Funcții de conferință web,
- Funcții de colaborare în grup.

Platforma necesită crearea tuturor conturilor utilizatorilor de către un administrator și repartizarea conturilor create pe clase. Platforma permite partajarea și stocarea unui conținut, precum și organizarea specifică a grupului prin canalele de lucru.

-Cisco Webex Meetings

Această platformă poate găzdui până la 100 de participanți la o întâlnire. Limita de timp la întâlnirile de grup este de 40 de minute. Se pot organiza un număr nelimitat de întâlniri și prezintă următoarele funcții:

- Liste de participanți,
- Partajarea ecranului,

- WebEx pentru mobil,
- Funcționalitate de chat,
- Webinarii,
- Alternativă „Sună-mă” la apelare,
- Adrese URL unice de conferință,
- Comutare video activată prin voce,
- Dezactivarea participanților,
- Partajarea aplicației,
- Înregistrarea apelurilor vocale,
- Instrumente pentru tablă albă și marcare,
- Distribuire a unui fișier,
- Mesagerie instant,
- Programarea întâlnirilor prin Outlook,
- Control de la distanță pentru desktop,
- Criptare end-to-end,
- Întâlniri protejate prin parole,
- Instrumente de brainstorming,
- Conferințe vocale,
- Înregistrare apel video,
- Partajarea conținutului multimedia,
- Videoconferința,
- Înregistrarea și redarea întâlnirilor,
- Comenzi de administrare,
- Aplicație pentru ecranul mobil,
- Instrumente de colaborare,
- Partajarea apelurilor,

-Google Meet

Platforma **Google Meet** poate găzdui până la 250 de participanți la o întâlnire. Se pot organiza un număr nelimitat de întâlniri și prezintă următoarele funcții:

- Funcții de conferință video,
- Funcții de conferință web,
- Funcții de colaborare în grup – Jamboard.

Platforma Google Meet, împreună cu Google Classroom, prin activarea contului G-Suite pentru unitatea de învățământ, reprezintă una dintre cele mai eficiente combinații pentru organizarea activităților online, atât sincron cât și asincron.

-Skype

Skype este o platformă care poate găzdui până la 50 de participanți la o întâlnire. Organizatorul întâlnirii poate iniția un număr nelimitat de întâlniri, platforma oferă următoarele funcții:

- Funcția de conferință telefonică sau video,
- Funcția de mesagerie,
- Funcții de colaborare în grup,
- Funcția de transfer de fișiere.

-Google Classroom

Este cea mai potrivită platformă pentru organizarea activităților asincron. Cadrul didactic își creează propria clasă online și îi invită pe elevi/studenți/cursanți în clasă fie trimițându-i un cod de acces, fie printr-o invitație trimisă fiecăruia printr-un e-mail.

Clasa virtuală creată permite cadrului didactic să transmită materiale, teme sau chestionare elevilor/cursanților, iar fiecare elev/cursant încarcă temele. Cadrul didactic poate acorda note fiecărui elev/cursant sau poate oferi feedback individual. Temele pot să fie încărcate sub formă de documente Google sau sub formă de documente word sau PDF. Dacă un elev/cursant preferă să rezolve sarcina de lucru pe o foaie de hârtie, acesta poate fotografia tema rezolvată și o poate posta sub formă de imagine în clasa virtuală. Doar cadrul didactic poate vizualiza tema încărcată de către fiecare elev/cursant.

Acestea sunt platformele cele mai utilizate și mai la îndemâna cadrelor didactice din țara noastră, dar nu numai. Cu siguranță că acum va crește semnificativ numărul platformelor special create și gândite, în raport cu anumite contexte de învățare sau anumite școli/instituții. Experiența ne arată că o platformă creată specific poate fi uneori mai greu de accesat și utilizat, reclamând cunoștințe tehnice sau de utilizare bine conturate, în timp ce avantajele sub aspectul adecvării modului de lucru, la specificul disciplinar, este de necontestat.

IV. STABILIREA REGULILOR ÎN MEDIUL ONLINE

IV.1. Delimitarea regulilor

Stabilirea unor reguli clare și în mediul virtual oferă un mediu sigur tuturor participanților la activitatea online, previne apariția unor probleme și elimină frustrarea, disconfortul sau situațiile generatoare de conflicte, deoarece fiecare știe ce are de făcut, dezvoltă comportamente predictive, anticipabile de ceilalți. În continuare vor fi prezentate câteva exemple de reguli care pot fi materializate în contextul educației online, cu scopul creării unui mediu de învățare securizant și confortabil pentru toți actanții:

- Regulile se vor stabili împreună cu elevii/cursanții la prima întâlnire;
- Regulile se vor formula evitând negațiile. De exemplu, în loc să formulăm regula: „Nu îți întrerupe colegii care vorbesc.”, se va formula regula „Te rog să accesezi imaginea „mâinii ridicate” când vrei să participi la o discuție sau vrei să adresezi o întrebare.”
- Îmbrăcămintea celor implicați în actul educațional este important să fie una adecvată contextului, prin urmare, chiar dacă activitatea se derulează în camera/casa fiecăruia și îmbrăcămintea poate fi mai lejeră, aceasta nu înseamnă că este permisă îmbrăcămintea potrivită și specifică altui context, decât celui educațional. Prin urmare, pijamaua nu este o îmbrăcăminte potrivită pentru o activitate online chiar dacă predăm și învățăm din propria cameră/locuință. Acest aspect poate fi subliniat și în prima ședință

cu părinții, pentru a găsi, de comun acord, ținuta cea mai potrivită desfășurării actului educațional de acasă;

- Poziția în timpul activității este la fel de importanță. Poziționarea în fața camerei este cea mai potrivită modalitate de participare la activitățile online. Nu se recomandă poziționarea întins în pat, culcat sau la depărtare de cameră.
- Factori distractori:
  - telefonul va fi închis, sau în altă cameră,
  - calculatorul,
  - jucăriile nu vor fi așezate în câmpul vizual al elevilor (în cazul elevilor mai mici).
- Accesarea butonului „Ridică mâna”. Se stabilește că pentru a-ți anunța intervenția este important, în prealabil, să accesezi butonul „Ridică mâna!”, evitând astfel întreruperile deranjante pentru cel care vorbește. Accesarea acestui buton trebuie să fie una potrivită cu intenția de a comunica punctul propriu de vedere, o nevoie sau de a formula o întrebare.
- „Așteaptă-ți rândul!”- Acesta este regula foarte important de urmat în mediul online, în condițiile în care vizualizarea întregii clase este mai dificilă și se realizează parcelat, fragmentat, nu holistic, ca în contextul educației față-în-față.
- Activarea camerelor video – pe parcursul activităților didactice este important elevii să își mențină deschise camerele video, permițând cadrului didactic o mai atentă monitorizare și facilitând posibilitatea dialogului.
- Microfoanele – este important ca pe parcursul activității didactice microfoanele elevilor să fie închise, aceștia urmând să le deschidă doar în momentul în care intervin, comunică, pe parcursul activității. În acest fel se evită microfonia, bruiajul și posibilele zgomote deranjante.
- Înregistrarea activităților – secvențele didactice se înregistrează doar în condițiile respectării datelor cu caracter personal și pe baza acordului scris al părinților/tutorilor legali ai copiilor.

- Cadrele didactice trebuie să respecte aceleași reguli pe care le au elevii. Materializarea acestei reguli este extrem de importantă pentru a organiza activitatea de învățare ca un parteneriat echitabil.

Regulile clasei pot fi însoțite de imagini, pentru o mai bună înțelegere a acestora. Poate fi utilizat programul Picto-Selector în identificarea unor imagini reprezentative pentru fiecare regulă.

În cazul în care un elev prezintă un comportament inadecvat în timpul activității, cadrul didactic va discuta cu elevul sau cu părinții acestuia imediat după activitate. Se va încerca identificarea cauzei apariției acelui comportament.

Pentru ca activitățile online să se poată desfășura în condiții optime, se recomandă elaborarea unui regulament clar, atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice. Acest regulament se va comunica și părinților.

Exemple de reguli însoțite de imagini:

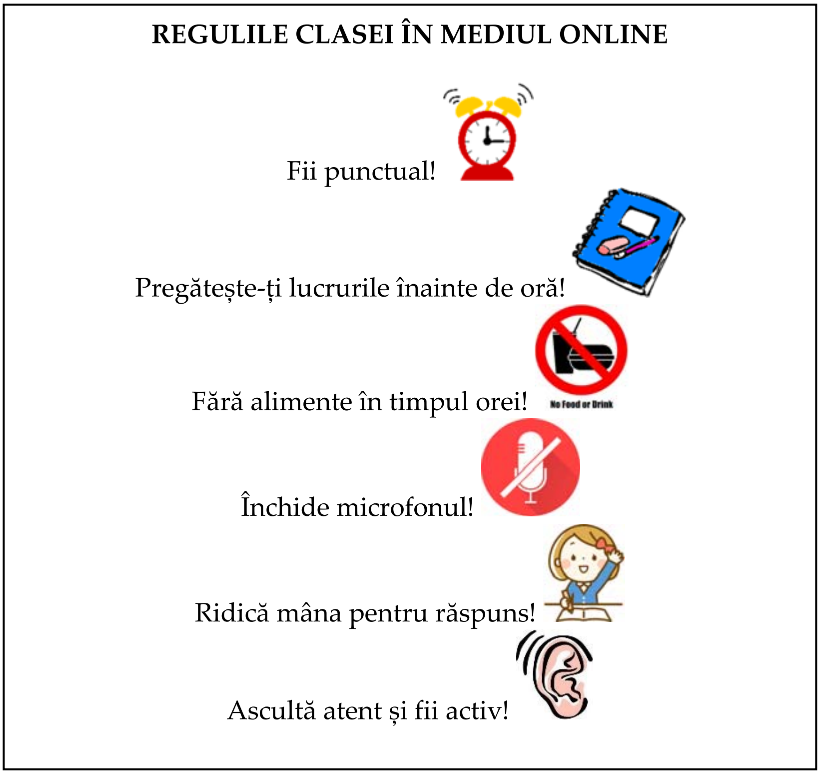

Fig. 4. Exemplu de reguli în mediul online

Regulile mai sus punctate sunt nuanțate la articolul 14 din Metodologia-CADRU din 10 septembrie 2020 privind desfășurarea activităților didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului, precum și pentru prelucrarea datelor cu caracter personal fiind prezentate responsabilitățile elevilor:

a) participă la activitățile stabilite de cadrele didactice și de către conducerea unității de învățământ, conform programului comunicat, precum și informațiilor transmise de către profesorii diriginți/profesorii pentru învățământ primar/învățătoare/ profesorii pentru învățământul preșcolar/educatoare;

b) rezolvă și transmit sarcinile de lucru în termenele și condițiile stabilite de către cadrele didactice, în vederea valorificării activității desfășurate prin intermediul tehnologiei și internetului;

c) au o conduită adecvată statutului de elev, dezvoltând comportamente și atitudini prin care să se asigure un climat propice mediului de învățare;

d) nu comunică altor persoane datele de conectare la platforma destinată învățământului prin intermediul tehnologiei și al internetului;

e) nu înregistrează activitatea desfășurată în mediul online, în conformitate cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal, conform prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679, precum și ale art. 4 alin. (4) din prezenta metodologie;

f) au obligația de a participa la activitățile desfășurate prin intermediul tehnologiei și al internetului; în caz contrar, elevul este considerat absent și se consemnează absența în catalog, cu excepția situațiilor justificate;

g) au un comportament care să genereze respect reciproc, un mediu propice desfășurării orelor de curs.

Searls (2012) propune următoarele reguli pentru studenți în contextul învățării online:

- Faceți un plan!;
- Fiți selectivi!;
- Organizați-vă mediul de învățare!;

- Informați-vă!;
- Rezolvați exercițiile!;
- Parcurgeți evaluările!;
- Exploatați avantajele!;
- Dezvoltați-vă!;
- Inventariați-vă realizările!;
- Fiți realiști!

IV.2. Programarea și rutina în mediul online

Cadrele didactice vor **s**tabili un orar și vor respecta orarul stabilit, chiar dacă activitățile se desfășoară în mediul online. Este important ca acest orar să fie același, în fiecare săptămână, pentru a nu îi deruta pe elevi/studenți/cursanți.

Se vor stabili obiective clare pentru fiecare activitate și comunicarea acestor obiective elevilor la începutul activității, de exemplu: începem activitatea cu verificarea temei, încheiem activitatea cu oferirea temei pentru următoarea întâlnire.

Managementul clasei în mediul virtual este o adevărată provocare pentru cadrele didactice. Se recomandă stabilirea unor reguli clare și consecințe imediate în funcție de vârsta elevilor. Utilizarea unor strategii interactive adaptate mediului online contribuie la creșterea motivației elevilor de a participa activ la activități. Sunt necesare cursuri de formare pentru cadrele didactice, nu doar pentru formarea competențelor digitale, dar și a competențelor de predare în mediul virtual.

IV.3. Moduri de a materializa respectul și politețea în mediul online

Respectul și politețea ar trebui să fie prezente și în mediul online. Modul particular al materializării acestora este influențat de contextul

online de învățare. Dintre aspectele care pot asigura derularea activității didactice cu respect și politețe menționăm (Brooks, 2019):

- înainte de a formula o întrebare asigură-te că nu a mai fost adresată,
- nu scrie glume sau multă informație panoul de discuții ca să distragi atenția, mai ales când ceilalți lucrează,
- nu folosi un stil de scriere prea lapidar, cu litere mari sau boldate sau cu prea multe emoticoane. Păstrează un stil comunicațional neutral binevoitor.
- nu intervenim pentru a submina autoritatea cadrului didactic,
- nu ne adresăm jignitor colegilor sau cadrului didactic,
- dacă avem un punct de vedere diferit, față de cel expus, ne prezentăm punctul nostru de vedere într-o tonalitate prietenoasă, scopul fiind să învățăm unii de la ceilalți,
- nu ne abatem de la tematica abordată, divagațiile pot interfera cu bunul mers al activității.
- nu întrerupe activitatea de multe ori. Folosește momentul de intervenție pentru a puncta mai multe aspecte.
- fi atent la ortografie atunci când postezi o informație și folosește structuri propoziționale,
- utilizează formulele obișnuite în comunicarea pragmatică: „Te rog frumos!”, „Dați-mi voie vă rog!”, „Vă mulțumesc!”, „Îmi cer scuze!” etc.

V. PLANIFICAREA ACTIVITĂȚII ȘI PREGĂTIREA MATERIALELOR PENTRU ACTIVITATEA ONLINE

Planificarea și pregătirea materialelor pentru activitatea online se va realiza în funcție de următoarele criterii:

- Vârsta copiilor,
- Succesiunea activităților,
- Durata activităților online.

Pentru organizarea activităților online pentru copiii preșcolari se recomandă utilizarea unor scurte secvențe video pe care aceștia să le vizualizeze împreună cu părinții. Activitățile organizate online la această grupă de vârstă implică stimularea multisenzorială, copiii vor vizualiza imagini, secvențe video, vor asculta cântece, vor imita bătăi din palme sau vor răspunde verbal la unele întrebări pe care cadrul didactic le adresează în timpul activităților sincron sau asincron.

La vârsta școlară mică activitățile online trebuie să fie interactive, să ofere un conținut bogat în imagini și secvențe audio-video. Cu ajutorul unor platforme interactive cadrul didactic va obține răspunsurile tuturor elevilor și va oferi feedback imediat. Besser & Newby (2020) recomandă utilizarea unor simboluri (badges) pentru a-i motiva pe elevi să învețe.

În gimnaziu și liceu activitățile organizate online se pot derula și asincron, prin trimiterea înainte de ora de curs a materialelor care urmează să fie prezentate, pentru studiu individual, și pentru ca profesorul să ofere răspuns la întrebările care apar în urma parcurgerii materialelor, în timpul activității sincron.

În timpul unei activități online se recomandă alternarea activităților, a sarcinilor de lucru și a resurselor digitale utilizate. Dozarea timpului necesar pentru fiecare sarcină de lucru este un alt factor esențial în asigurarea reușitei activității.

Zandi, Alipour, Sarmadi, Mehrabi (2012) atrag atenția asupra calităților pe care textele, cărțile, materialele ce se utilizează în mediul online trebuie să le aibă. Dintre acestea, autorii menționează: să fie ușor de parcurs, să prezinte organizatori grafici, să aibă instrucțiuni clare și ușor de urmat, să conțină exemple concrete și descrierea unor activități de lucru efective, în așa fel încât cel care le parcurge să poată reconstrui mental situația specific de lucru, învățare și experimentare.

V.1. Familiarizarea cu platforma

După identificarea celei mai eficiente platforme pentru desfășurarea activităților online, de către conducerea unității de învățământ, după consultarea specialiștilor, urmează etapa de familiarizare a cadrelor didactice cu platforma pe care o vor utiliza. Se vor organiza webinarii, întâlniri virtuale, pentru a răspunde la întrebări și se vor elabora tutoriale pentru cadrele didactice și pentru elevi. Unitatea de învățământ va asigura consiliere și suport tehnic cadrelor didactice și elevilor care întâmpină dificultăți de logare sau de utilizare a platformei. La nivelul unității de învățământ va fi desemnată o persoană cu studii în domeniul informaticii, care poate să ofere suport și sprijin cadrelor didactice care se confruntă cu diferite probleme tehnice.

La început, se recomandă inițierea unor întâlniri nonformale între cadrele didactice care urmează să utilizeze platforma. În timpul acestor întâlniri se vor consemna problemele cu care s-au confruntat și vor fi transmise persoanei desemnate să răspundă la aceste întrebări.

V.2. Identificarea unei modalități de a controla participanții prezenți la întâlnire

Dacă o platformă nu este securizată, pot fi invitați și elevi din alte clase care pot perturba activitatea didactică online, de aceea se recomandă utilizarea unor platforme care permit logarea doar a participanților din aceeași clasă (ex. Google Meet, Teams). Pentru platforma Zoom se poate accesa opțiunea „waiting room" – „sală de așteptare", astfel încât participanții trebuie să aștepte acceptul organizatorului, după verificarea tuturor numelor. Pentru înregistrarea prezenței participanților la întâlnire de poate utiliza extensia Meet attendance – pentru platforma Google Meet, sau se pot face capturi de ecran (printscreen-uri), pentru a evita irosirea timpului în care profesorul face prezența.

V.3. Organizarea materialelor electronice

Se vor crea foldere care să conțină toate documentele pe care le va utiliza cadrul didactic în timpul unei activități online, pentru a reduce timpul de așteptare al elevilor în timpul activităților sincron.

Înainte de începerea activității online, cadrul didactic se va asigura că toate documentele care urmează să fie prezentate elevilor sunt deschise. Activitățile asincron vor fi organizate pe teme, în special dacă se utilizează platforma Google Classroom.

Materialele pot fi organizate în documente și stocate pe Drive, dacă este utilizat un cont Gmail.

V.4. Elaborarea unor sarcini interactive

Pentru elaborarea unor sarcini interactive se recomandă utilizarea unor aplicații care oferă feedback imediat sau permit participarea tuturor

cursanților la activitate, fiecare participant poate oferi un răspuns imediat.

- **Platforma LIVRESQ** este un editor de resurse educaționale în format digital elaborat de Edu Apps S.R.L. și Ascendia S.A. Această platformă permite crearea de lecții interactive, ce conțin texte, imagini, animații, audio, video, chestionare și alte aplicații cu ajutorul cărora orice cadru didactic poate realiza lecții interactive.

Materialele elaborate cu ajutorul platformei LIVRESQ pot fi descărcate pentru a fi folosite offline sau pot fi partajate pe internet prin intermediul Bibliotecii LIVRESQ. Elevii pot accesa aceste materiale atât pe calculator cât și pe dispozitivele mobile. Pachetele de lecții sunt compatibile cu soluțiile de tip Learning Management System și respectă standardul internațional în eLearning (SCORM).

În fig. 5-9 este prezentată o lecție elaborată cu ajutorul acestei platformei Livresque.

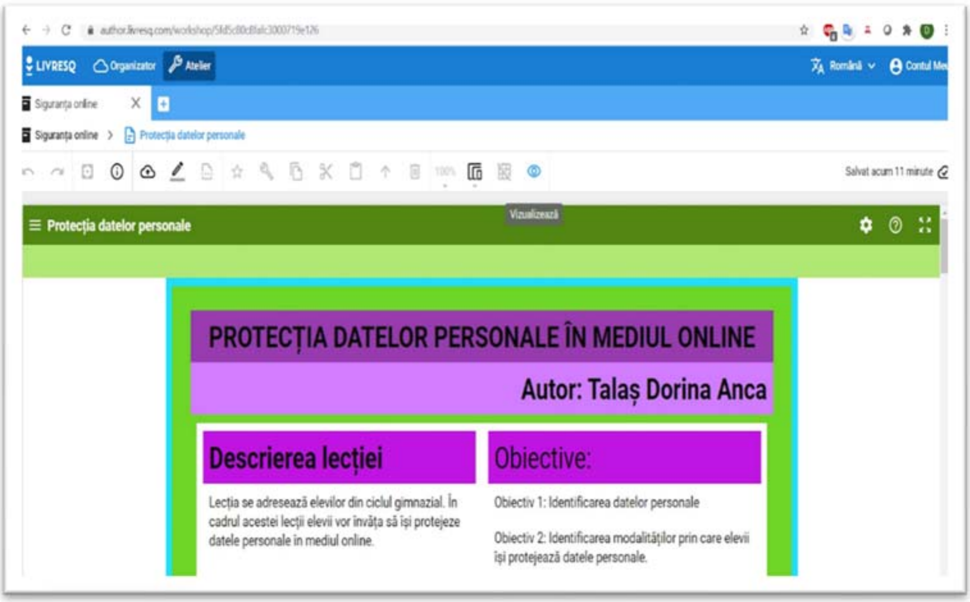

Fig. 5. Captură de ecran –platforma Livresque

Fig. 6. *Captură de ecran –lecția „Protecția datelor personale în mediul online"*

Fig. 7. *Captură de ecran –Chestionar – Platforma Livresque*

Fig. 8. *Captură de ecran –Inserare film – Platforma Livresque*

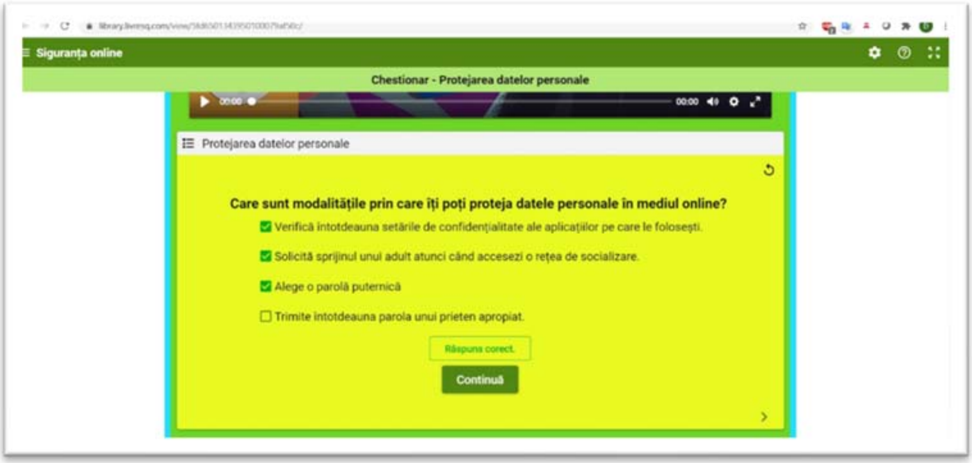

Fig. 9. Captură de ecran –Verificare chestionar – Platforma Livresque

Fig. 10. Captură de ecran – Trimitere spre alte aplicații – Platforma Livresque

- **www.sli.do** – Permite colectarea unor răspunsuri în timp real de la participanții la un curs, de la o activitate online sau în timpul unei activități față în față. Participanții introduc doar codul generat în momentul în care s-a postat întrebarea. Se pot introduce răspunsuri libere sau răspunsuri la alegere din mai multe variante prezentate. În fig. 11 sunt prezentate rezultatele înregistrate în cadrul unei conferințe.

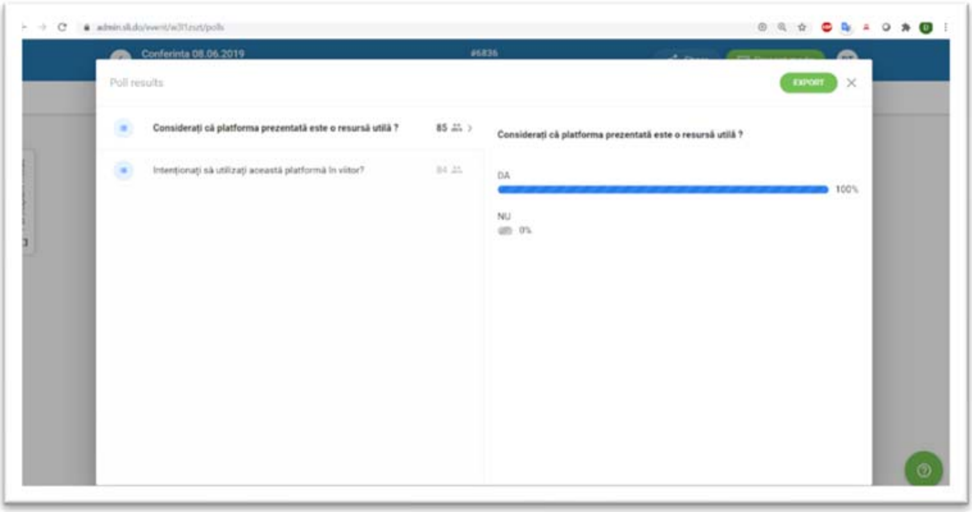

Fig. 11. *Rezultatele înregistrate prin intermediul platformei www.sli.do în cadrul unei conferințe*

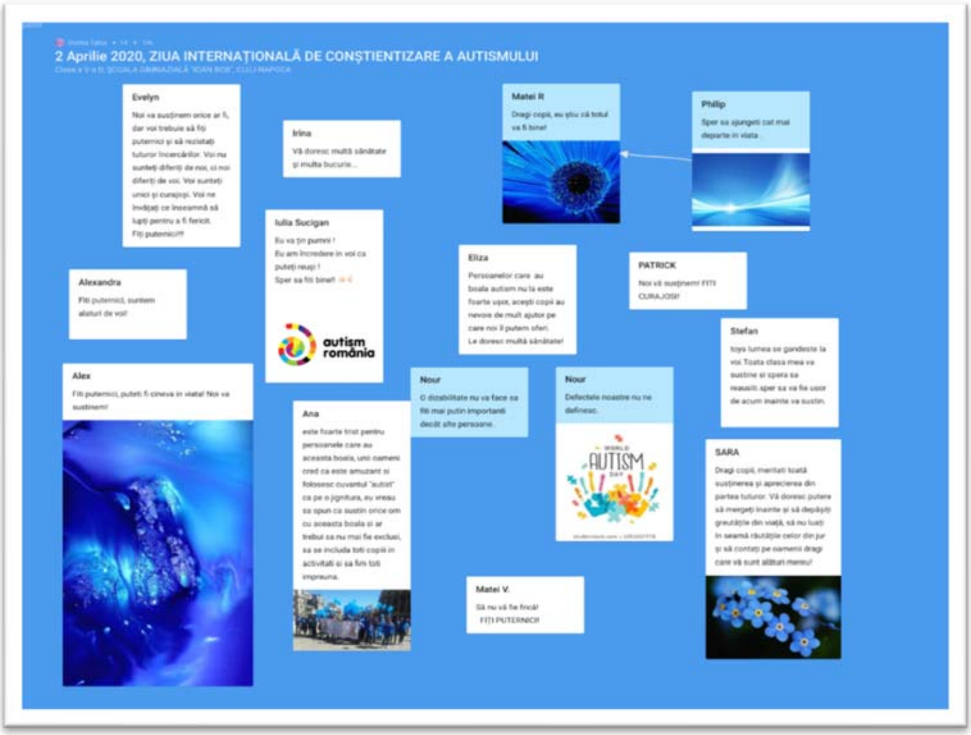

Fig. 12. *Padlet realizat de către elevii unei clase a V-a pentru a marca Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului*

- **www.padlet.com** – Este o platformă ce permite inserarea unor materiale de tip text, imagine, audio, video sau a unei pagini web. Elementele de securitate setate permit autorului să protejeze materialele postate și se poate restricționa editarea. Materialul elaborat se poate distribui prin email, Tweet sau se poate crea QR code. Toate persoanele care au acces la link-ul generat pot posta în acest padlet și pot vizualiza în timp real ce au postat și celelalte persoane. În fig. 12 este prezentat un padlet realizat de către elevii unei clase a V-a, pentru a marca Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului.
- **ClassDojo** – Cadre didactice din peste 180 de țări utilizează aplicația ClassDojo pe diferite dispozitive: iPhone-uri, iPad-uri, tablete, telefoane și Smartboard-uri conectate la internet. Această platformă este tradusă în 35 de limbi. În fig. 13 este prezentată pagina de accesare a platformei ClassDojo.

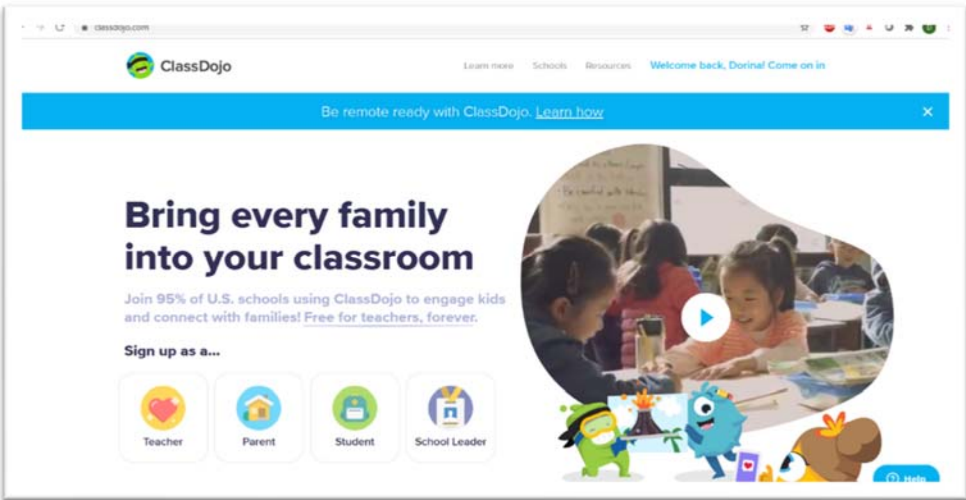

Fig. 13. *Platforma ClassDojo (https://www.classdojo.com)*

Cadrul didactic poate personaliza feedback-ul oferit în funcție de obiectivele urmărite. Părintele este informat în timp real printr-un mesaj de fiecare data când copilul primește un feedback pozitiv sau negative. Fiecărui elev îi este atribuit un caracter, care se poate schimba.

Hațegan, Talaș, Iancu & Orban (2020) susțin că „atât părinții cât și cadrele didactice, consideră că aplicația ClassDojo este o resursă eficientă în comunicare și în managementul comportamentului elevilor" (pag. 10). Aceleași autoare concluzionează astfel: „ClassDojo poate fi utilizată cu succes în orice clasă sau cabinet, pentru reducerea comportamentelor inadecvate ale elevilor, pentru implicarea elevilor în rezolvarea unor sarcini școlare și pentru a comunica eficient cu părinții." (pag. 11).

- **Platforma Mentimeter** se poate utiliza accesând site-ul www.mentimeter.com. Cadrul didactic programează un tip de sarcină de lucru dintre următoarele variante prezentate în fig. 5, se va genera automat un cod al prezentării, va trimite acel cod elevilor și va aștepta un răspuns în timp real de la fiecare elev. Elevul va accesa site-ul www.menti.com și va introduce codul pe care l-a primit de la cadrul didactic pentru a accesa sarcina de lucru.

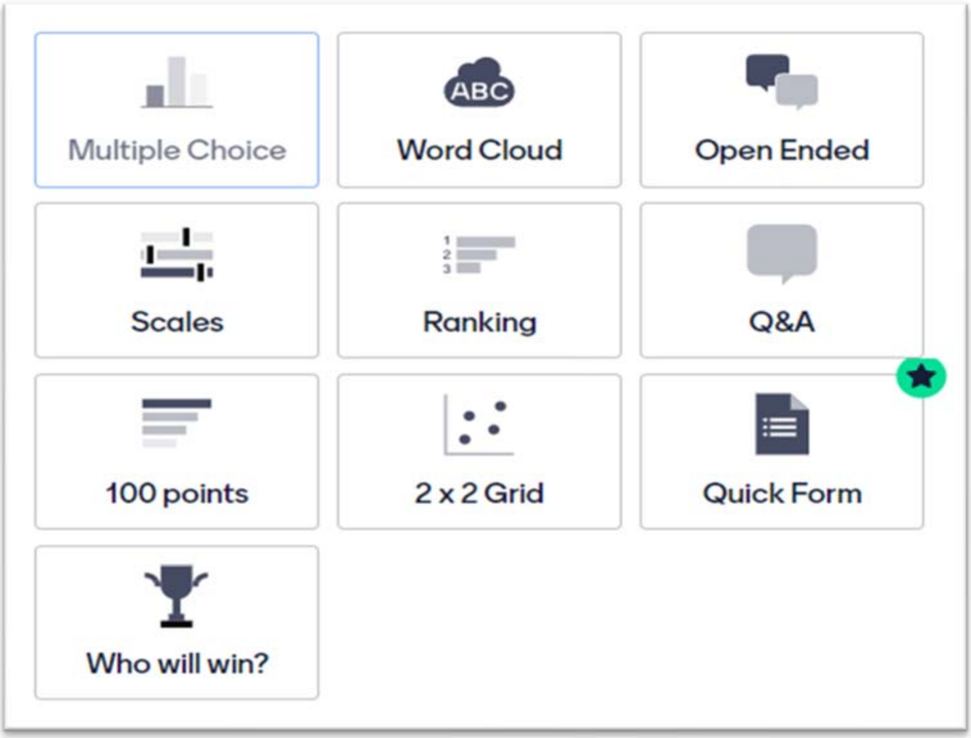

Fig. 14. *Exemple de tipuri de sarcini de lucru interactive pe care le poate selecta cadrul didactic utilizând platforma Mentimeter (https://www.mentimeter.com)*

În figura 15 este prezentat un exemplu de sarcină de lucru elaborată prin intermediul platformei Mentimeter. Elevii din clasa a V-a au propus diferite titluri de proiecte, apoi au votat titlul proiectului pe care urmau să îl desfășoare pentru elevii din clasa a IV-a în anul școlar 2019-2020.

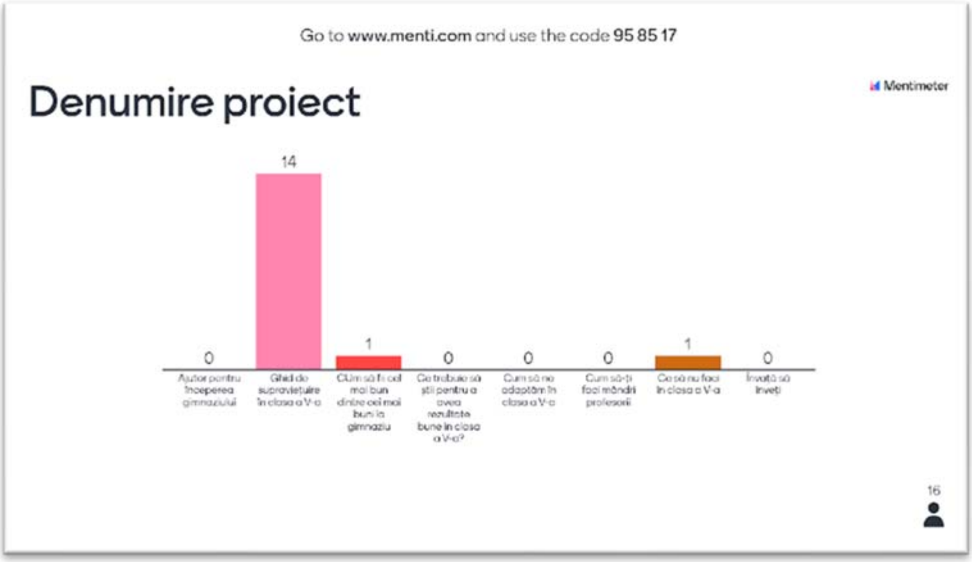

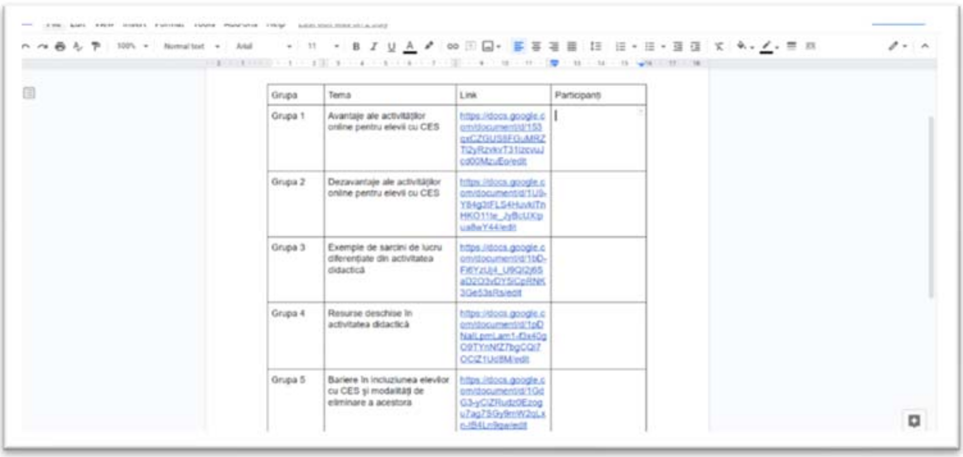

Fig.15. *Exemplu de activitate interactivă realizată prin intermediul platformei Mentimeter*

V.5. Formarea grupelor de lucru în mediul online

Oferiți elevilor posibilitatea să colaboreze cu alți colegi. Ce mai mare problemă legată de eficiența activităților derulate online este legată de lipsa de interacțiune dintre elevi, studenți sau cursanți, în general. Prin urmare, cu cât reușești mai bine să facilitezi această interacțiune, cu atât mai mult crește nivelul satisfacției celor cuprinși în actul de învățare (Maki, Maki, Patterson, Whittaker, (2000). În continuare sunt prezentate câteva aspecte care materializate facilitează interacțiunea în mediul online:

- Utilizați criterii pentru formarea grupelor (ex. Numărați până la 5).
- Grupele formate vor fi postate online, pentru a oferi elevilor posibilitatea de a-și identifica toți colegii de grupă;
- Cadrul didactic va interacționa cu fiecare grupă;
- Se va crea un spațiu virtual pentru fiecare grupă;
- Google Forms,
- Cameră distinctă pe ZOOM,
- Canal de comunicare diferit pe TEAMS,
- Documente Google.

În fig. 16 este prezentat un exemplu de formare a grupelor și link-uri generate pentru fiecare grupă, pentru a accesa spații virtuale diferite.

Grupa	Tema	Link	Participanți
Grupa 1	Avantaje ale activităților online pentru elevii cu CES	https://docs.google.com/document/d/[illegible]/edit	
Grupa 2	Dezavantaje ale activităților online pentru elevii cu CES	https://docs.google.com/document/d/[illegible]/edit	
Grupa 3	Exemple de sarcini de lucru diferențiate din activitatea didactică	https://docs.google.com/document/d/[illegible]/edit	
Grupa 4	Resurse deschise în activitatea didactică	https://docs.google.com/document/d/[illegible]/edit	
Grupa 5	Bariere în incluziunea elevilor cu CES și modalități de eliminare a acestora	https://docs.google.com/document/d/[illegible]/edit	

Fig. 16. *Exemplu de document Google creat pentru a forma grupe și link-urile generate pentru ca fiecare grupă să acceseze spații virtuale*

Funcția Breakout rooms permite cadrelor didactice separarea elevilor în mediul virtual. Prin selectarea acestei funcții, cadrul didactic stabilește numărul de grupe pe care le va crea, în funcție de numărul de elevi precum și modul în care vor fi repartizați elevii în cadrul acestor grupe, fie aleatoriu, fie după un anumit criteriu. Această funcție le permite elevilor să lucreze împreună la diferite proiecte și să se întoarcă la întâlnirea inițială.

În fig. 17 și 18 este prezentat modul în care se inițiază funcția Breakout Room.

Fig. 17. *Inițierea funcției Breakout Room (https://zoom.us)*

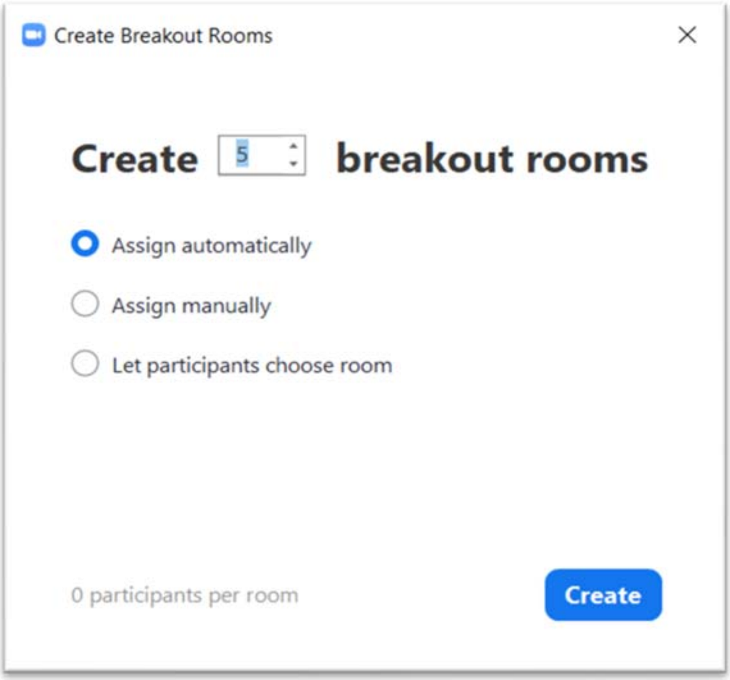

Fig. 18. *Crearea grupelor de lucru pe platforma Zoom (https://zoom.us)*

V.6. Sarcini diferențiate

Mediul online permite și oferirea de sarcini de lucru diferențiate. Este important să se utilizeze și acest aspect, pentru a facilita o învățare derulată cât mai aproape de învățarea din clasa tradițională.

Se poate opta pentru:

- sarcini de lucru individuale,
- sarcini de lucru în grup,
- din 10 întrebări, să aleagă 5 la care să răspundă,
- selectarea proiectului pentru care optează.
- Elevii obțin rezultate superioare în clasa online, atunci când li se permite să își folosească abilitățile care se potrivesc stilului lor de învățare (Johnson, 2014).

Pentru a materializa obiectivul legat de oferirea de sarcini diferențiate este important ca cerințele să fie formulate cât mai clar și pe înțelesul tuturor. Astfel, recomandăm în formularea cerințelor:

- Cerințe scurte și clare;
- Stil de formulare obiectiv,
- Utilizarea termenilor comuni, concreți,
- Să se verifice corectitudinea formulării acestora.

O modalitate de creare a unor sarcini de lucru individualizate este generatorul de fișe de lucru pe care cadrele didactice îl pot accesa gratuit pe site-ul www.cubulet.ro.

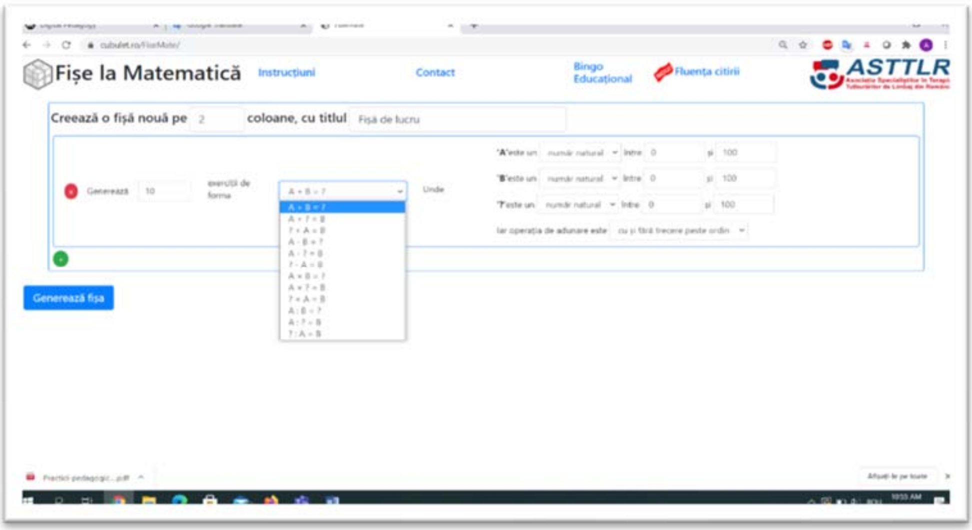
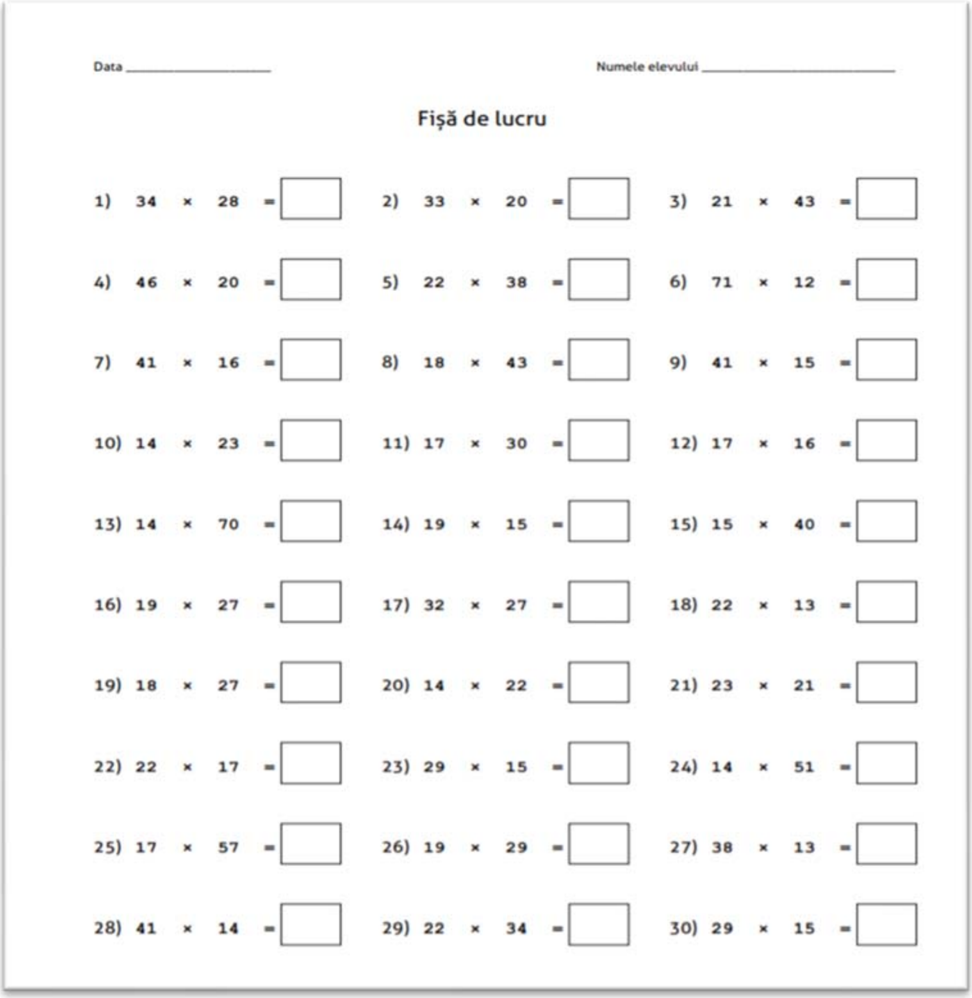

Fig. 19. *Exemplu de sarcini de lucru pentru exersarea calculului matematic (www.cubulet.ro)*

Data ____________ Numele elevului ____________

Fișă de lucru

1) 34 × 28 =	2) 33 × 20 =	3) 21 × 43 =
4) 46 × 20 =	5) 22 × 38 =	6) 71 × 12 =
7) 41 × 16 =	8) 18 × 43 =	9) 41 × 15 =
10) 14 × 23 =	11) 17 × 30 =	12) 17 × 16 =
13) 14 × 70 =	14) 19 × 15 =	15) 15 × 40 =
16) 19 × 27 =	17) 32 × 27 =	18) 22 × 13 =
19) 18 × 27 =	20) 14 × 22 =	21) 23 × 21 =
22) 22 × 17 =	23) 29 × 15 =	24) 14 × 51 =
25) 17 × 57 =	26) 19 × 29 =	27) 38 × 13 =
28) 41 × 14 =	29) 22 × 34 =	30) 29 × 15 =

Fig. 20. *Elaborarea unei fișe de lucru pentru exersarea operației de înmulțire a două numere (https://cubulet.ro)*

Fig. 21. *Exemplu de fișă de lucru generată pentru exersarea operației de înmulțire a două numere formate din două cifre (https://cubulet.ro)*

Fișă de lucru (Răspunsuri)

1) 34 × 28 = 952	2) 33 × 20 = 660	3) 21 × 43 = 903
4) 46 × 20 = 920	5) 22 × 38 = 836	6) 71 × 12 = 852
7) 41 × 16 = 656	8) 18 × 43 = 774	9) 41 × 15 = 615
10) 14 × 23 = 322	11) 17 × 30 = 510	12) 17 × 16 = 272
13) 14 × 70 = 980	14) 19 × 15 = 285	15) 15 × 40 = 600
16) 19 × 27 = 513	17) 32 × 27 = 864	18) 22 × 13 = 286
19) 18 × 27 = 486	20) 14 × 22 = 308	21) 23 × 21 = 483
22) 22 × 17 = 374	23) 29 × 15 = 435	24) 14 × 51 = 714
25) 17 × 57 = 969	26) 19 × 29 = 551	27) 38 × 13 = 494
28) 41 × 14 = 574	29) 22 × 34 = 748	30) 29 × 15 = 435

Fig.22. *Exemplu de răspunsuri generate automat la fișa de lucru generată pentru exersarea operației de înmulțire a două numere formate din două cifre (https://cubulet.ro)*

V.7. Metoda Flipped Classroom

Metoda flipped classroom – denumită și clasa inversată sau răsturnată aduce o schimbare în ordinea pașilor de învățare observați în mod obișnuit în abordările didactice tradiționale. În abordarea de tip „clasă răsturnată”, elevii citesc subiectul/informațiile înainte de a

participa la clasă, pe baza obiectivelor învățării și resurselor care le sunt transmise de obicei în mod electronic. Resursele care stau la baza învățării includ, de obicei, videoclipuri scurte despre subiect și lecturi electronice atribuite. Pregătirea auto-ritmată avansată este apoi urmată de sesiuni de clasă programate facilitate de profesor în care timpul este folosit pentru practicarea problemelor relevante care necesită aplicarea cunoștințelor. Tema elevului este de a vizualiza aceste secvențe video, iar când se întoarce în clasă exersează/aplică noile cunoștințe. În acest mod, cadrul didactic va aloca mai mult timp elevilor care întâmpină dificultăți și exersării/aplicării.

Metoda flipped classroom implică, de asemenea, o transformare a rolului profesorului. Într-o clasa tradițională, profesorul poate fi descris ca „înțeleptul de pe scenă" pe care îl prezintă informații în moduri antrenante în speranța că elevii vor acorda atenție și vor absorbi aceste informații. Clasa „răsturnată" se îndepărtează din această idee, profesorul este plasat în rolul „ghidului lateral" care îi ghidează pe elevi în experiențele lor individuale de învățare (Bergmann, Overmyer și Wilie, 2012).

Se recomandă ca secvențele video să nu depășească 5-10 minute.

Principii de proiectare ale videoclipurilor educaționale (Buchner, 2018):

- Utilizarea elementelor de evidențiere;
- Combinarea materialelor vizuale cu textul audio;
- Evitarea factorilor distractori;
- Durata scurtă a secvenței video;
- Structura secvenței video;
- Spune și arată o poveste;
- Adresați-vă audienței;
- Extindeți spațiul de învățare.

Această metodă se potrivește mult în contextul educației online și poate asigura materializarea unei structuri foarte flexibile, adaptabile, în

funcție de nevoile și particularitățile celui care învață. Staticul impregnat de secvența de predare prin mediul virtual poate fi înlocuit de o învățare dinamic-asumată. Desigur că această metodă se poate aplica cu succes în clasele de gimnaziu, liceu sau la grupele de studenți și ar avea limitări la nivelul claselor primare sau a grupelor de preșcolari.

În tabelul de mai jos sunt prezentate contrastiv caracteristicile predării tradiționale față de cele ale predării bazată pe metoda Flipped Classroom. Se punctează schimbarea de roluri, precum și faptul că spațiul de lucru este unul foarte diferit.

Tabelul 1. *Metoda Flipped Classroom versus metoda tradițională*

FLIPPED CLASSROOM versus TRADIȚIONAL

FLIPPED / INVERSAT	TRADIȚIONAL
Profesorul predă lecțiile acasă. (video/podcast/carte/website)	• Profesorul predă • Elevii/studenții iau notițe; • Elevii/studenții urmează instrucțiunile;
Elevii/studenții lucrează în clasă. • Se realizează o mai bună înțelegere a conceptelor, aplicațiilor și se realizează o mai bună conexiune cu conținutul; • Elevii/studenții primesc ajutorul de care au nevoie.	• Profesorul evaluează; • Elevii/studenții primesc teme.

(sursă: https://learningfoundation.org.uk/schools/how-can-i-make-it happen/toolkit/engagement/teacher-engagement/the-flipped classroom/)

Nouri (2016) a realizat un studiu prin care a analizat percepțiile studenților cu privire la utilizarea metodei flipped classroom în cadrul unui curs universitar din anul anterior. A fost administrat un chestionar care măsoară percepțiile studenților (n = 240) de la Universitatea din Stockholm din Suedia care au participat la cursul „Metode ce cercetare și comunicare" în anul 2015, despre metoda flipped classroom în general, videoclipul ca instrument de învățare și Moodle (Sistemul de

management al învățării) ca instrument de sprijin în cadrul metodei flipped classroom. Rezultatele au arătat că o mare parte a studenților a avut o atitudine pozitivă față de metoda flipped classroom, față de utilizarea videoclipurilor și față de Moodle. S-a constatat că există o corelație crescută între atitudinea pozitivă față de metoda flipped classroom și percepția asupra creșterii motivației, implicării și învățării eficiente. Studenții cu rezultate scăzute au raportat o atitudine semnificativ pozitivă mai crescută în comparație cu studenții cu performanțe ridicate, în ceea ce privește atitudinea față de utilizarea videoclipurilor ca instrument de învățare, au considerat că au învățat mai mult, iar învățare a fost mai eficientă.

VI. MANAGEMENTUL TIMPULUI PETRECUT ÎN FAȚA ECRANULUI

VI.1. Aspecte generale ale managementului timpului petrecut în fața ecranului

De-a lungul timpului au existat diferite păreri contradictorii cu privire la timpul pe care îl petrec elevii în fața ecranului și a efectelor negative ale utilizării tehnologiei. Cercetările din ultimii ani Blum-Ross & Livingstone, 2016; Livingstone & Blum-Ross, 2017 consideră că este mai important să se ia în considerare calitatea conținutului și a interacțiunilor pe care copiii le au atunci când participă la diferite activități online. Blum-Ross & Livingstone, 2016 consideră că atât profesorii, cât și părinții ar trebui să adreseze următoarele întrebări atunci când au în vedere ce fac copiii /cursanții lor online:

- Care este contextul?
- Unde, când și cum este accesat conținutul digital?
- Care este conținutul?
- Care este vârsta pentru care conținutul potrivește?
- Ce conexiuni sunt facilitate? Cum este această experiență online care facilitează (sau împiedică) conexiunile sociale pozitive?
- Care este impactul? Copilul este sănătos fizic, cu o rutină de somn sănătos? Copilul se bucură de experiențele sale digitale și continuă să se angajeze în hobby-uri și interacțiuni sociale cu prietenii și familia?

Academia Medicilor Pediatrii din SUA și Organizația Mondială a Sănătății fac următoarele recomandări cu privire la timpul petrecut în fața ecranului în funcție de vârstă:

– *Pentru copiii sub 18 luni* **nu se recomandă petrecerea timpului în fața ecranului**, doar scurte conversații video cu bunicii, dacă aceștia se află la distanță.
– *Pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 18-24 luni s***e recomandă puțin sau deloc timp petrecut în fața ecranului.** Argumentele care susțin această direcție sunt:
  - Aceasta este o perioadă importantă de dezvoltare pentru copii, de aceea trebuie încurajată interacțiunea fizică și creativă cu oamenii, cât mai mult posibil.
  - Dacă petrec puțin timp în fața ecranului, se recomandă ca adultul să urmărească împreună cu copilul conținutul de natură educațională, pentru a-i ajuta să înțeleagă ceea ce văd și pentru a limita expunere totală **la până la 1 oră**. (Se recomandă materialele create de Sesame Workshop și PBS Kids pentru a fi utilizate în această perioadă de vârstă).
– *Pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 6-10 ani (elevii aflați în ciclul primar) se recomandă petrecerea unui timp limitat în fața ecranului* **de la 1 oră până la 1,5 ore pe zi. Se recomandă, de asemenea:**
  - Stabilirea unor limite clare în ceea ce privește timpul petrecut în fața ecranului și tipul de conținut media vizualizat.
  - Întrucât la această vârstă copiii merg la școală, părinții trebuie să se asigure că nu își formează un obicei în a se juca pe diferite dispozitive, înainte de rezolvarea temelor.
  - Deși dezvoltarea abilităților tehnologice este importantă, se recomandă crearea unui echilibru între timpul în care copilul creează și timpul în care se relaxează.

- Pe măsură ce cresc, părinții le pot oferi treptat copiilor mai mult control și mai multe posibilități de a alege modul în care își organizează timpul.
- Părinții se vor asigura că mass-media nu ia locul unui somn adecvat, activității fizice și altor comportamente esențiale pentru sănătate.

– *Pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 11-23 ani se recomandă petrecerea unui timp de* **până la 2 ore pe zi** în fața ecranului. Argumentele sunt:

- La această vârstă, copiii/tinerii pot înțelege conceptul de echilibru. Părinții au un rol important în a-i ajuta pe copii/tineri să încadreze timpul petrecut în fața ecranului, în programul lor.
- Dacă părinții află că copilul/tânărul se joacă un anumit joc video timp de o săptămână sau două, vor încerca să îl ajute să înțeleagă beneficiile petrecerii moderate a timpului în fața ecranului.
- Părinții își vor ajuta pe copiii să înțeleagă că a recunoaște că petrec prea mult timp făcând același lucru este o abilitate de viață valoroasă.

Aspecte general valabile pentru toți membrii familiei, recomandări și direcții care pot fi materializate:

- Activitățile comune de petrecere a timpului în fața ecranelor îi angajează pozitiv pe copii în diverse feluri. Se recomandă înlocuirea timpului petrecut în fața ecranului cu o seară în care se vizionează filme sau cu o excursie la teatru împreună.
- Se recomandă participarea membrilor familiei la activități fizice frecvente – plimbări, plimbări cu bicicleta, excursii în parc etc.
- Modelarea tipului de comportament dorit – limitarea proprie a duratei de petrecere a timpului în fața ecranului la 2 ore pe zi.
- Consolidarea mesajului prin consecvență în conversații despre petrecerea adecvată și echilibrată a timpului în fața ecranului.
- Alocați o anumită perioadă în care niciun membru al familiei nu petrece timp în fața ecranului, cum ar fi în timpul mesei, în mașină etc.

VI.2. Managementul timpului petrecut în fața ecranului acasă

Modalități suplimentare de monitorizare și protejare a copiilor de efectul expunerii la lumină albastră ale ecranelor dispozitivelor electronice includ:

- Monitorizarea timpului petrecut în fața ecranului unor dispozitive electronice, prin urmărirea ecranului cu ajutorul unor aplicații de control parental precum Zift și Screen Time;
- Echilibrarea expunerii prin implementarea termenului de timp „câștigat" în fața ecranului, prin finalizarea temelor, terminarea treburilor, spălarea dinților etc.
- Îndepărtarea sau oprirea dispozitivelor digitale a copiilor cu 2 ore înainte de culcare pentru a stabili limite și pentru a încuraja stabilirea unei rutine înainte de culcare.
- Se recomandă vitamine împotriva efectelor negative ale luminii albastre asupra vederii precum EyePromise Screen Shield ™ Teen.

Timpul de concentrare al elevilor în timpul unei activități didactice online este redus față de timpul de concentrare în timpul activităților față în față, de aceea se recomandă reducerea duratei activităților online. Sunt necesare pauze frecvente, la intervale de timp bine determinate.

American Academy of Child & Adolescent Psychiatry (2020) atrage atenția asupra timpului petrecut în fața ecranului. În medie, copiii cu vârste cuprinse între 8 și 12 ani din Statele Unite ale Americii petrec 4-6 ore pe zi în fața ecranului, iar adolescenții petrec până la 9 ore pe zi în fața ecranului. Deși timpul petrecut în fața ecranului poate fi plăcut, poate fi folosit în învățare, copiii sunt ocupați, utilizarea excesivă a dispozitivelor poate duce la probleme.

Este posibil ca părinții să nu știe întotdeauna ce vizionează copiii lor sau cât timp petrec cu ecranele. Copiii pot fi expuși la:

- Violență și comportamente de asumare a riscurilor,
- Videoclipuri cu cascadorii sau provocări care pot inspira un comportament nesigur,
- Conținut sexual,
- Stereotipuri negative,
- Consumul de substanțe,
- Cyberbulling și agresori,
- Publicitate destinată copiilor,
- Informații înșelătoare sau inexacte.

Prea mult timp petrecut în fața ecranului poate duce la:

- Tulburări de somn,
- Note/rezultate mici/slabe la școală,
- Reducerea numărului de cărți citite,
- Mai puțin timp petrecut cu familia și prietenii,
- Activitate în aer liber sau fizică insuficientă,
- Probleme de greutate,
- Probleme de dispoziție,
- Scăderea stimei de sine,
- Teama de eșec,
- Mai puțin timp de învățare a altor modalități de relaxare și distracție.

VI.3. Managementul timpului petrecut în fața ecranului în context pandemic

Desigur că având în vedere toate aceste aspecte care subliniază importanța petrecerii unei cantități limitate de timp în fața ecranului, perioada pe care o traversăm este una care aduce multe răsturnări ale

acestor direcții. Pentru părinți întrebarea legată de efectele, pe termen mediu și lung ale expunerii la ecran, este una vie, cu atât mai mult cu cât aceștia, într-o proporție mare au susținut importanța rămânerii deschise a școlilor fizice în perioada pandemiei.

Întrebări justificate precum cele de mai jos sunt frecvent formulate atât de părinți, cât și de cadrele didactice:

- Pandemia a dus la regândirea aspectelor care privesc managementul timpului petrecut în fața calculatorului/ a ecranului?
- Sunt cercetări cu privire la acest aspect?
- În ce măsură copiii din generația aceasta vor dezvolta comportamente adictive față de ecrane, datorită expunerii care clar depășește cu mult numărul maxim de 2 ore recomandat spre a fi petrecut în fața calculatorului chiar de copilul mare, peste 11 ani?
- Își mai doresc copiii sau mai pot aceștia renunța la ecrane după încetarea pandemiei?
- Valoarea educativă a educației online este mai crescută, comparativ cu efectele sale negative?

Răspunsuri formulate bazat pe dovezi științifice nu sunt, ele sunt doar răspunsuri raportate la situații și experiențe personale, care încă nu pot fi generalizabile în populație. Prin urmare, rămânem în așteptarea cercetărilor care să vină cu direcții clare despre cum această perioadă (destul de prelungită de educație online, mai ales în țara noastră) afectează copiii și familiile acestora pe termen mediu și lung.

Este important să nu uităm că nu în toate țările s-au închis școlile fizice pentru o perioadă atât de lungă ca la noi în țară, prin urmare așteptăm și date legate de ceea ce se întâmplă cu copiii în contextul educațional românesc.

VII. STRATEGII DE PREDARE ONLINE

Strategiile de predare/instruire online se referă la metodele și abordările care ghidează organizarea activităților de învățare, conținutul cursului și implicarea studenților în cursurile online (Bonk și Dennen 2003).

Predarea online presupune, din partea cadrului didactic, o bună cunoaștere a tehnologiilor informaționale și comunicaționale, a unor resurse didactice în format digital. Cadrul didactic devine creatorul unor resurse didactice digitale care pot fi utilizate în cadrul activităților online.

În timpul activităților online, rolul cadrului didactic este de a facilita discuțiile online și de a organiza aceste activități. Rezultatele învățării pentru elev/student sunt esențiale. Mitchell, A. (2014) consideră că următoarele strategii de predare online ar putea spori percepția unui elev/ student asupra implicării, memorării de lungă durată și satisfacției:

- Parcurgerea cursului cu cel puțin o săptămână înainte de începerea cursurilor tradiționale.
- Postarea unei scurte prezentări a cadrului didactic, cu o imagine actuală.
- Oferirea unor linkuri.
- Programarea unor discuții săptămânale, informale sau formale.
- Utilizarea unor rubrici pentru notarea discuțiilor și sarcinilor online.
- Oferirea programei, programului cursului și așteptările cadrului didactic față de elev/student.
- Transmiterea programului de lucru online.

- Transmiterea programului de lucru al campusului/facultății și e-mailul cadrului didactic.

Yang, D. (2017) promovează următoarele strategii pentru predarea online:

- Promovarea interacțiunii,
- Facilitarea aplicării conceptelor din cadrul cursului/lecției,
- Utilizarea unor secvențe video pentru demonstrații,
- Crearea unui sentiment de prezență socială,

Același autor evidențiază caracteristicile design-ului cursului/ lecției care se desfășoară online:

- *Pregătire, obiective, așteptări* – La prima întâlnire se vor oferi informații referitoare la obiectivele cursului, așteptările cadrului didactic, modalitățile de evaluare, o scurtă prezentare a cursului. Cadrul didactic va oferi studenților/elevilor posibilitatea de a adresa întrebări și se va asigura că oferă un răspuns clar acestor întrebări.
- *Evaluare și implicare* – Proiectele și portofoliile pot fi modalități eficiente de evaluare a studentului.
- *Materiale de suport și utilizarea tehnologiei*- Evaluarea atentă a abilităților digitale ale cursanților/elevilor.
- *Asistență pentru cursanți și accesibilizare* – oferirea sprijinului în cazul în care studentul întâmpină dificultăți de accesare a materialelor sau de utilizare a platformei. Cursul trebuie să fie accesibil și pentru persoanele care prezintă diferite dizabilități (dificultăți de învățare, motorii, vizuale și/sau emoționale).

Un studiu recent realizat de Mahmood (2020) evidențiază următoarele strategii ale predării online în Pakistan:

- *Managementul vocii și al tonalității* – Menținerea tonului vocii ridicat și practicarea funcționării vocale cu pauze, precum și variația intensității este esențială.

- *Formularea unor sarcini de lucru care favorizează interacțiunile online la clasă.*
- *Identificarea studenților care nu au acces la tehnologie și oferirea suportului necesar.*
- *Dezvoltarea abilităților de învățare a elevilor la cursurile online.*
- *Gândire critică, practică și creativă pentru fiecare unitate de predare pentru a asigura succesul studiului online.*
- *Politici flexibile de predare și evaluare.*
- *Planuri de rezervă pentru situații de pandemie.*
- *Transformarea unui suport de curs mare în module mai mici care se derulează online.*
- *Înregistrarea prelegerilor online și oferirea unor materiale pentru lectură.*
- *Alocarea de asistenți* – care oferă suport tehnic pe durata cursului online, deoarece nu toate cadrele didactice au cunoștințe în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale.

Boettcher și Conrad (2016, pag. 45) au enunțat următoarele strategii eficiente în timpul predării online:

- Fiți prezenți în timpul cursului! Cadrul didactic va oferi feedback imediat fiecărui elev/student.
- Creați o comunitate de susținere a cursului online! Această susținere este atât între profesor și elevi/studenți, cât și între elevi/studenți.
- Elaborați un set de așteptări explicite pentru cursanții dvs. și pentru dvs. în ceea ce privește modul în care veți comunica și cât timp ar trebui să lucreze studenții/elevii la curs/lecție în fiecare săptămână!
- Folosiți o varietate de grupuri mari, grupuri mici și experiențe de lucru individuale!
- Utilizați activități sincron și asincron!
- Solicitați feedback informal la începutul termenului!
- Pregătiți postări de discuții care invită la răspunsuri, întrebări, discuții și reflecții!

- Folosiți conținut digital cât mai mult posibil din curs!
- Combinați învățarea conceptelor de bază, cu învățarea individualizată/personalizată!
- Planificați o activitate deosebită la finalul cursului!
- Evaluați continuu, pe măsură ce studenții dobândesc noi cunoștințe!
- Conectați în mod riguros conținutul la conceptele de bază și la rezultatele învățării!
- Elaborați și utilizați un concept cadru pentru curs/lecție!
- Proiectați experiențe pentru a ajuta cursanții să progreseze în călătoria lor de la începător-expert!

VIII. STRATEGII DE EVALUARE ÎN MEDIUL ONLINE

Evaluarea învățării elevilor este o componentă esențială a predării și învățării eficiente în mediul online. Tehnologia permite realizarea unor activități sincron sau asincron de evaluare a activităților online, de aceea se recomandă utilizarea unor strategii diverse de evaluare a activității online.

Rahim AFA (2020) stabilește câteva repere în evaluarea cursurilor online din domeniul medical:

- Evaluarea premiselor pentru implementarea evaluării online;
- Corelarea activităților de evaluare cu obiectivele de învățare stabilite inițial;
- Luarea în considerare a diversității situațiilor cu care se confruntă elevii;
- Menținerea unui echilibru între evaluările formative și sumative;
- Stimularea învățării elevilor prin evaluarea online;
- Luarea în considerare a formatului;
- Programarea și sincronizarea testelor;
- Comunicarea eficientă cu elevii cu privire la tipul de evaluare;
- Asigurarea feedback-ului eficient;
- Evaluarea atentă a amenințărilor privind validitatea evaluării.

În continuare sunt prezentate câteva tipuri de evaluare care pot fi utilizate în mediul online de către cadrele didactice.

Evaluarea scrisă – Cadrul didactic poate evalua în scris activitatea studenților prin intermediul eseuri scurte, lucrări de cercetare, răspunsuri la studii de caz. Studenții pot trimite materialele în format

electronic cadrului didactic (prin e-mail, prin încărcare pe platforme) sau se pot crea comunități, grupuri de studenți care oferă feedback. Cadrul didactic va acorda o atenție sporită feedback-ului oferit în acest tip de evaluare.

Evaluarea orală – Cadrul didactic adresează un set de întrebări la care studenții/elevii vor răspunde. Întrebările pot fi adresate și de către alți studenți.

Evaluarea pe baza unor prezentări/proiecte – Studenții/elevii elaborează prezentări în format PPT sau poster pe care le prezintă celorlalți colegi și cadrului didactic. Pe baza prezentărilor elaborate cadrul didactic și/sau studenții/elevii vor oferi feedback.

Evaluarea prin intermediul testelor de tip grilă – Evaluarea în mediul online presupune utilizarea unor aplicații pentru înregistrarea automată a rezultatelor, astfel timpul de corectare a testelor se reduce considerabil, cadrul didactic poate elabora evaluări individualizate, în funcție de particularitățile elevilor cu care lucrează.

Formularele Google – Google Forms fac parte din pachetul de aplicații gratuite elaborat de Google, sunt accesibile tuturor persoanelor care au un cont Gmail și permit colectarea rapidă a informațiilor/răspunsurilor precum și vizualizarea în timp real a rezultatelor. Rezultatele sunt înregistrate automat într-un formular EXCEL în drive-ul persoanei care le creează.

În continuare sunt prezentate tipurile de întrebări care pot fi inserat într-un formular Google:

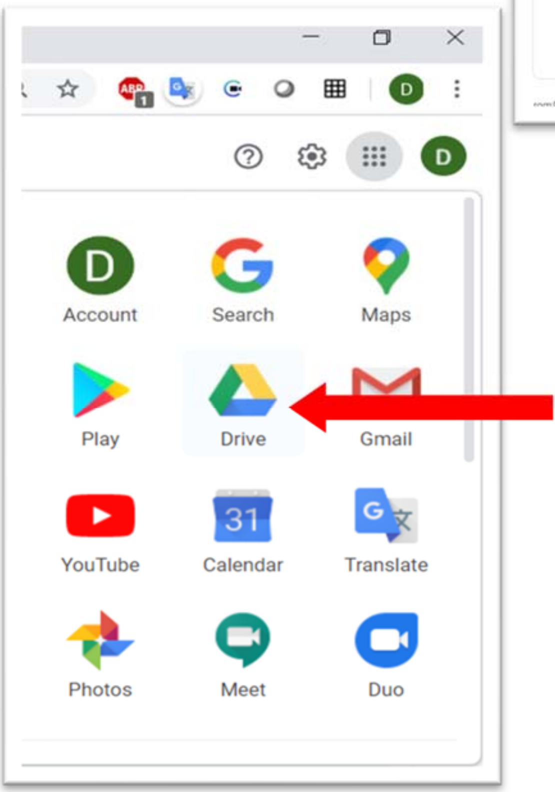
- Răspuns scurt;
- Paragraf;
- Răspunsuri multiple;
- Casete de selectare;
- Dropdown – listă vertical;
- Încărcare fișiere: răspunsurile pot fi trimise prin încărcarea unui fișier în Google Drive;

- Scara liniara: răspunsul poate fi evaluat utilizând o scară de la 0 la 10;
- Grila cu mai multe variante;
- Caseta de selectare sub forma de grilă;
- Data;
- Ora.

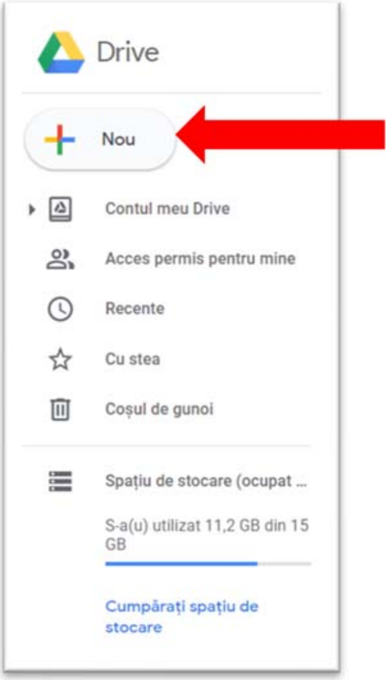
Tutorial de elaborare a unui chestionar Google Form:

1. Accesarea contului Gmail

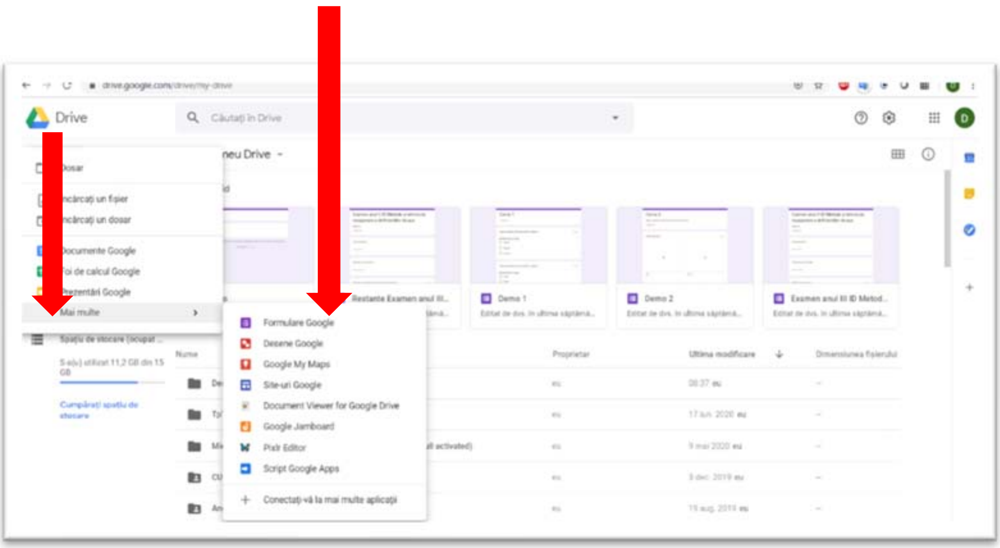

2. Accesați butonul Drive

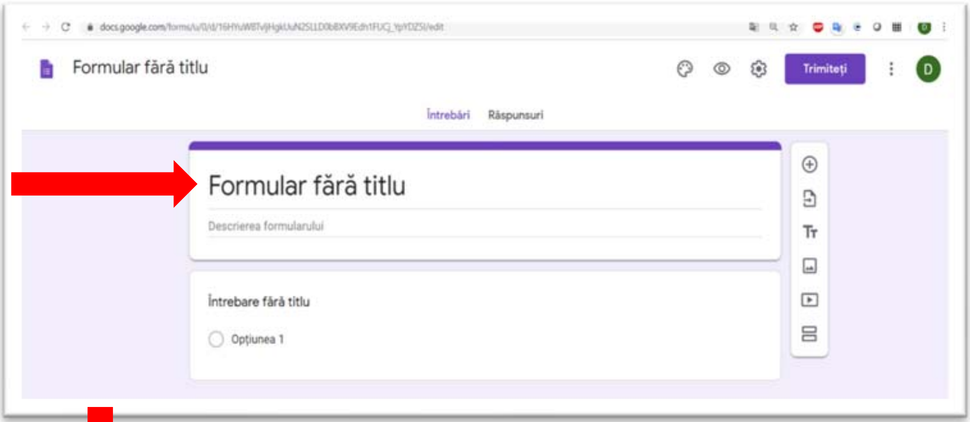

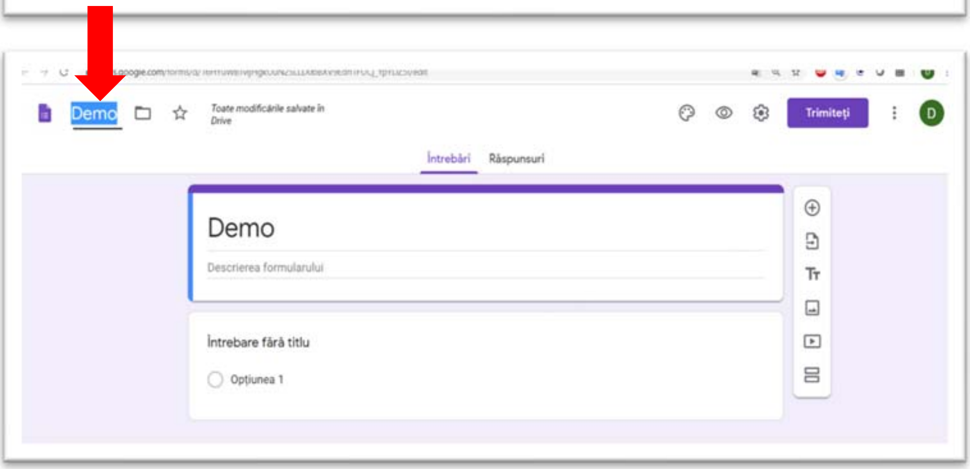

3. Creaţi un formular nou accesând butonul „Nou"

4. Accesaţi butonul „Formulare Google"

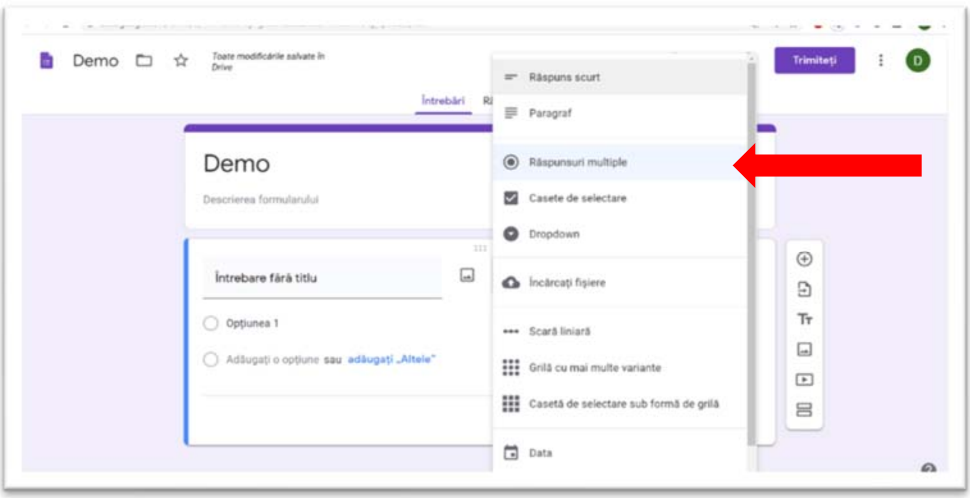

5. Inserare titlul

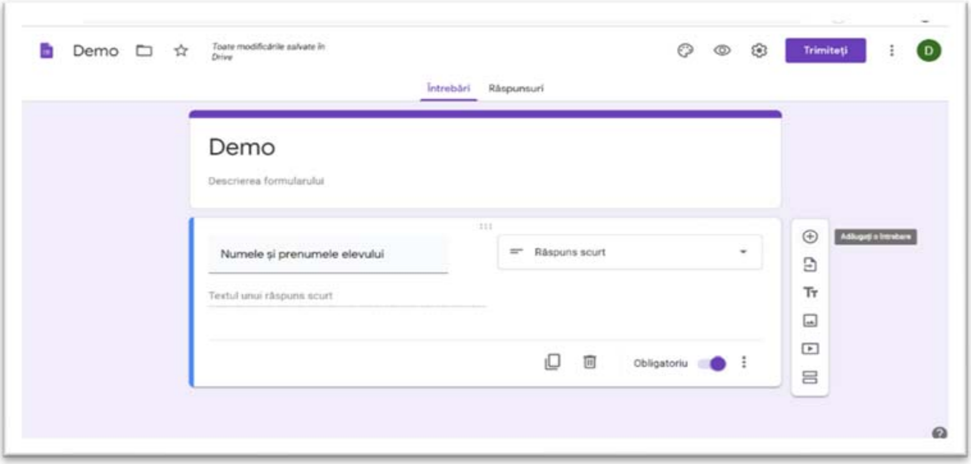

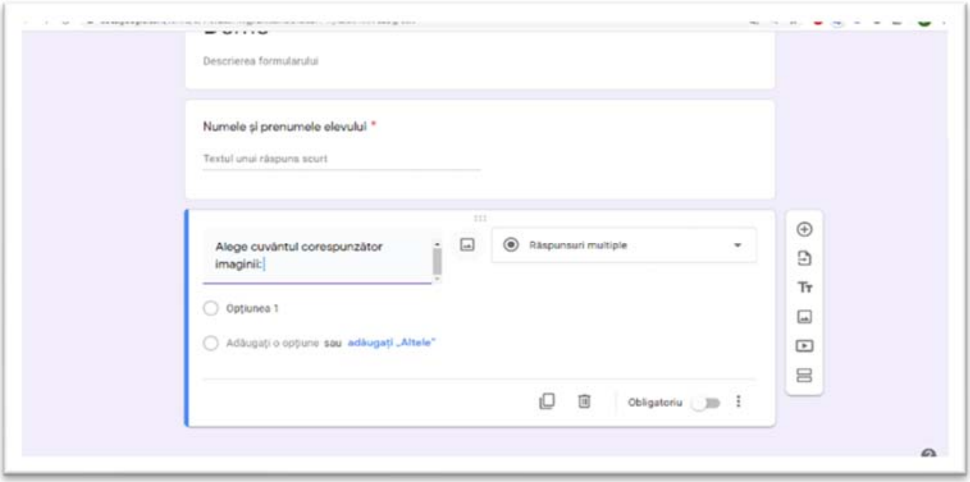

6. Selectarea tipului de întrebare

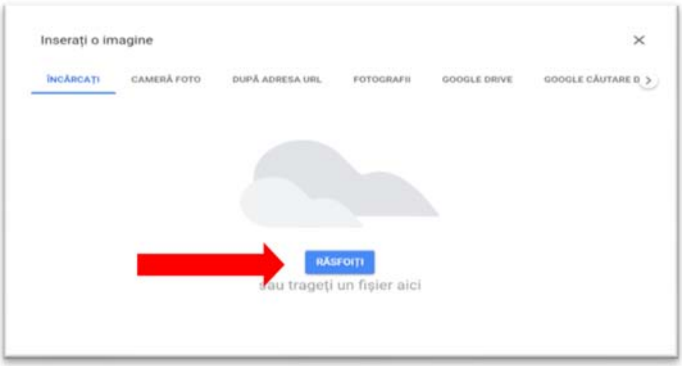

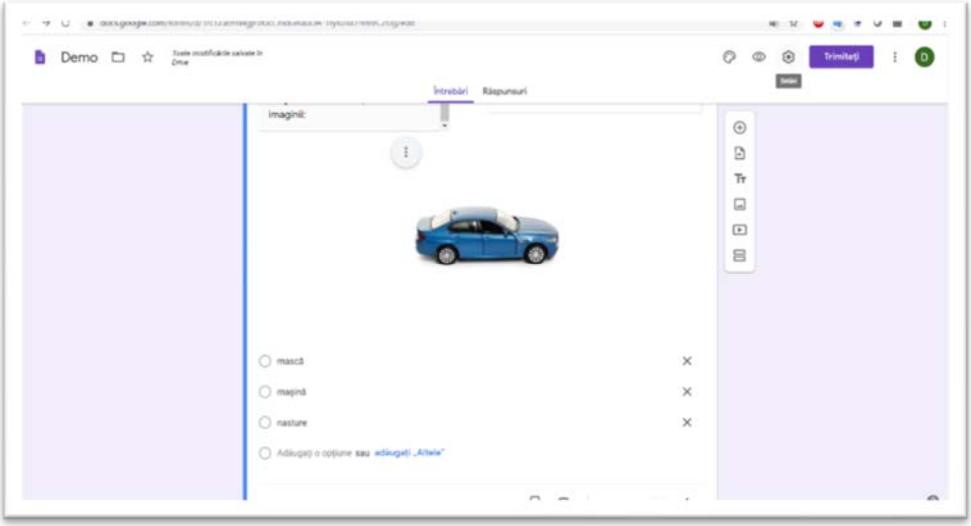
7. Exemplu de întrebare cu răspuns scurt

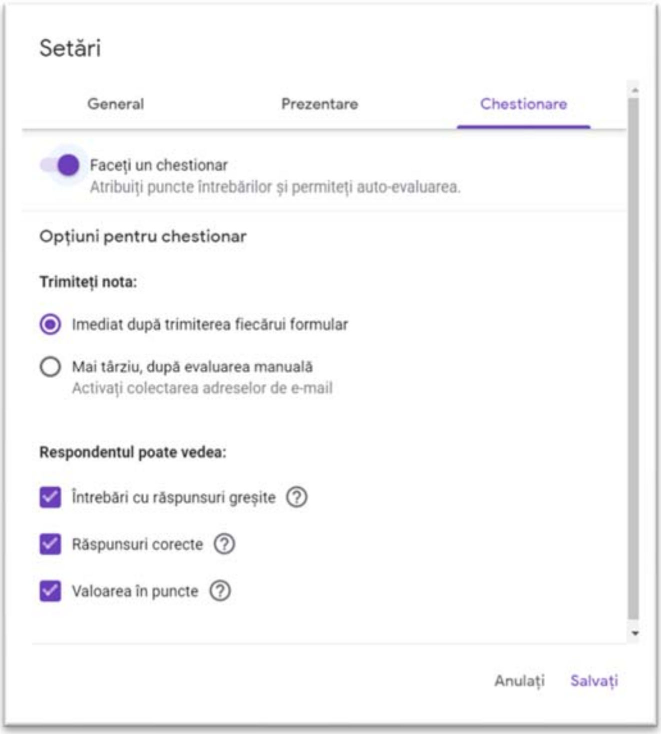

Inserare imagine

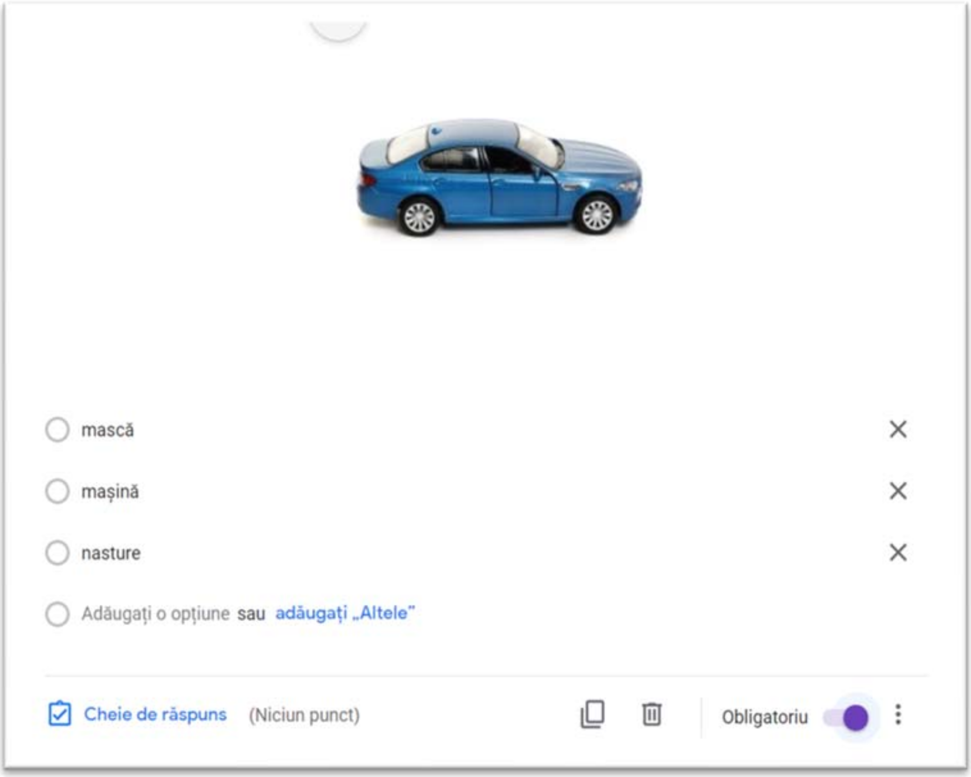

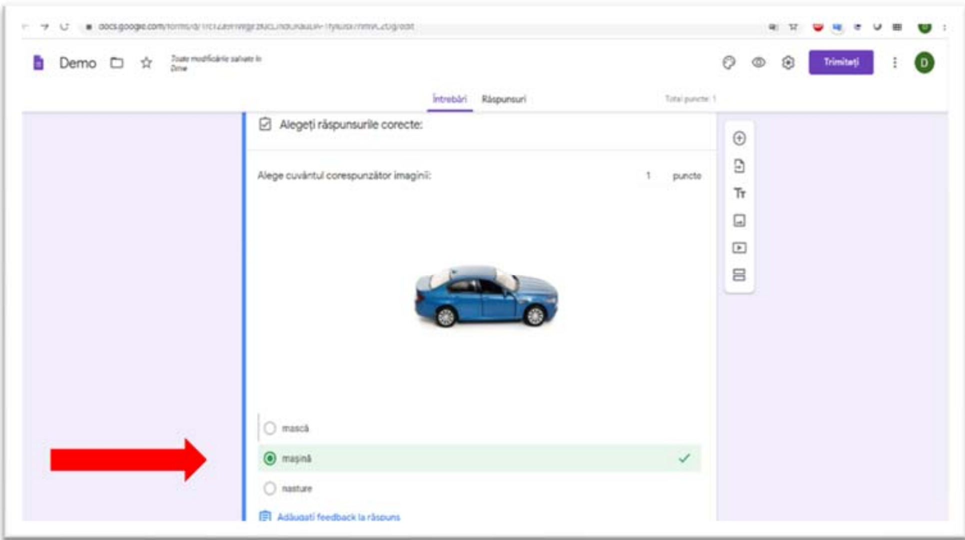

Transformarea formularului în chestionar-quiz

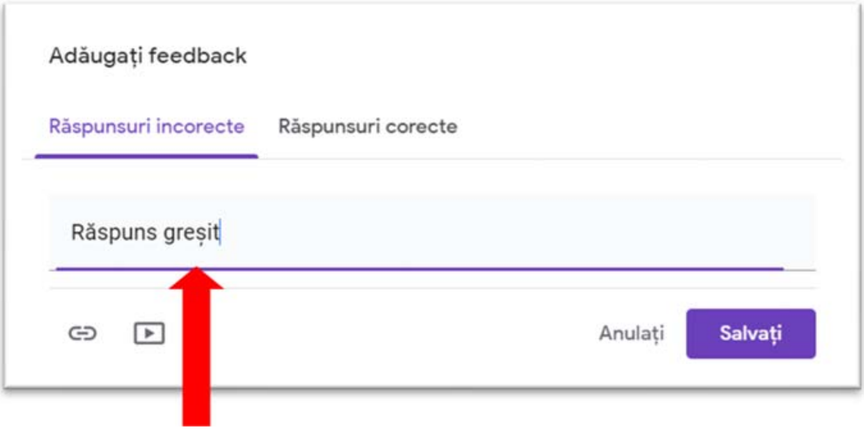

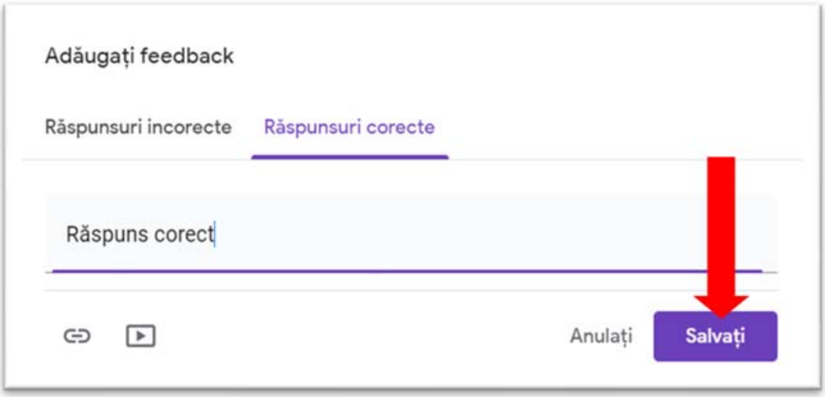

Cheie de răspuns

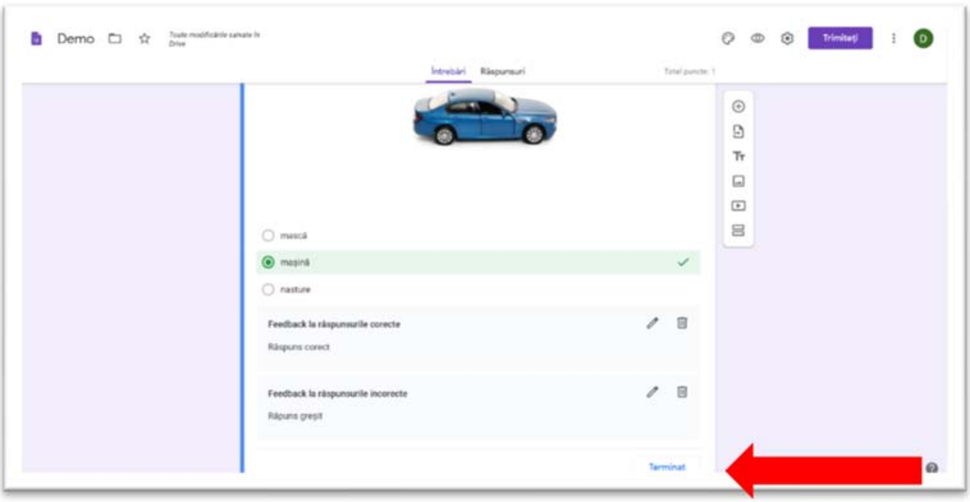

Stabilirea răspunsului corect și a punctajului

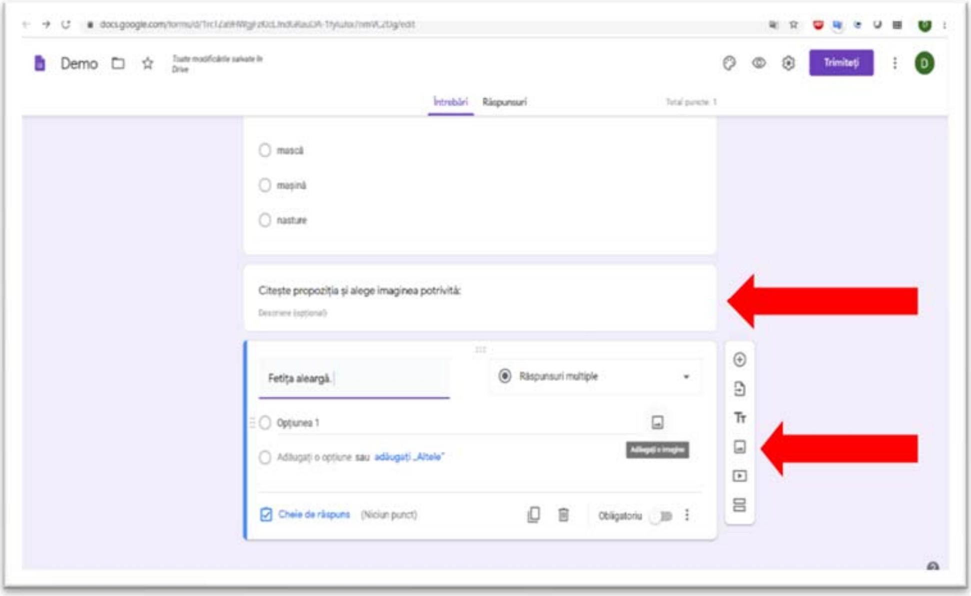

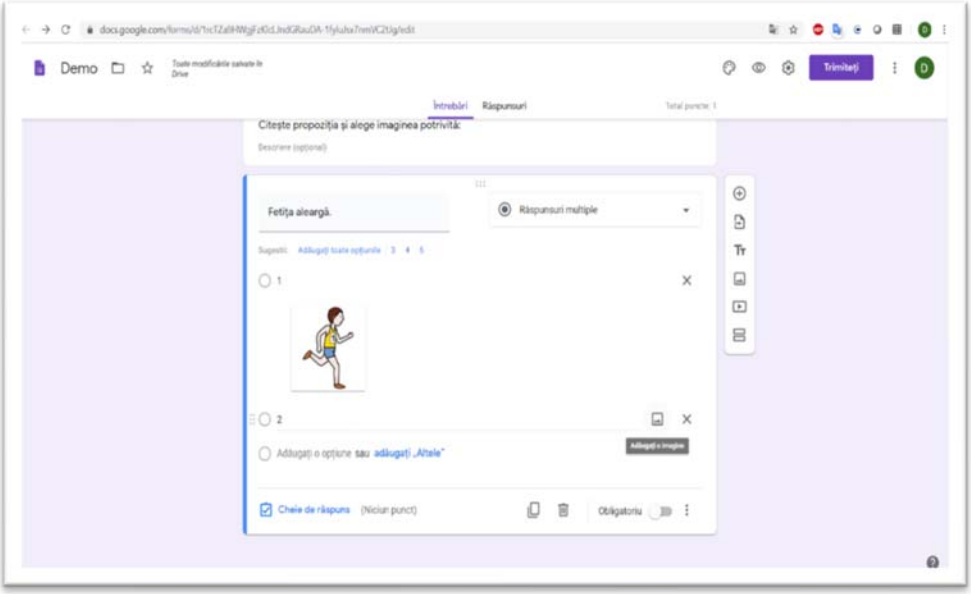

Feedback

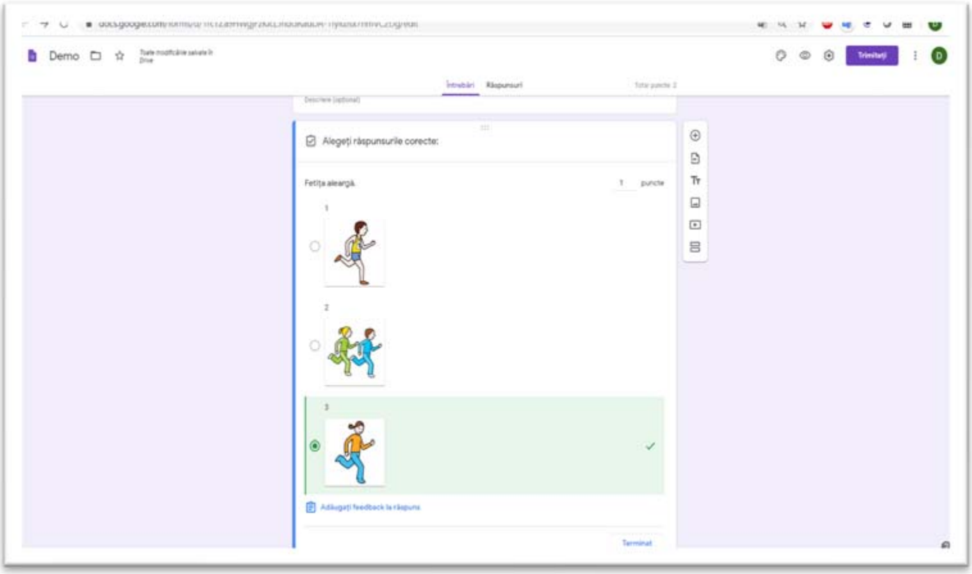
Verificare

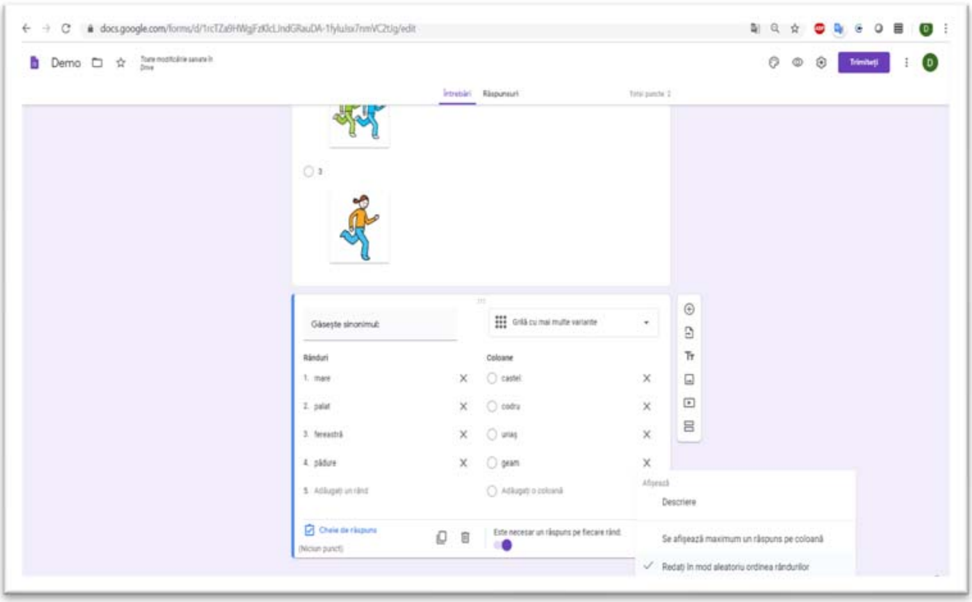

Exemplu – răspunsuri multiple

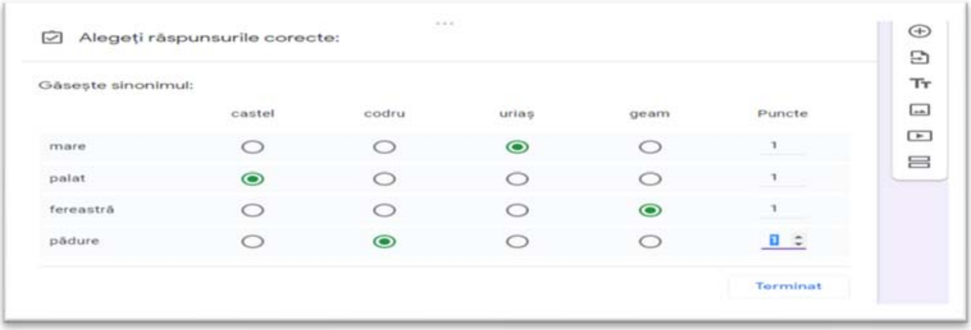
Răspuns – imagine

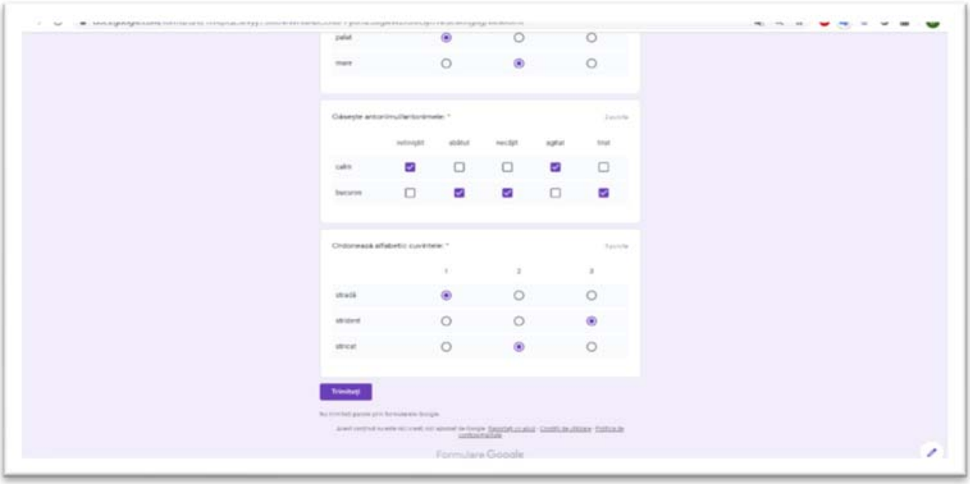

Opțiuni, punctaj, feedback

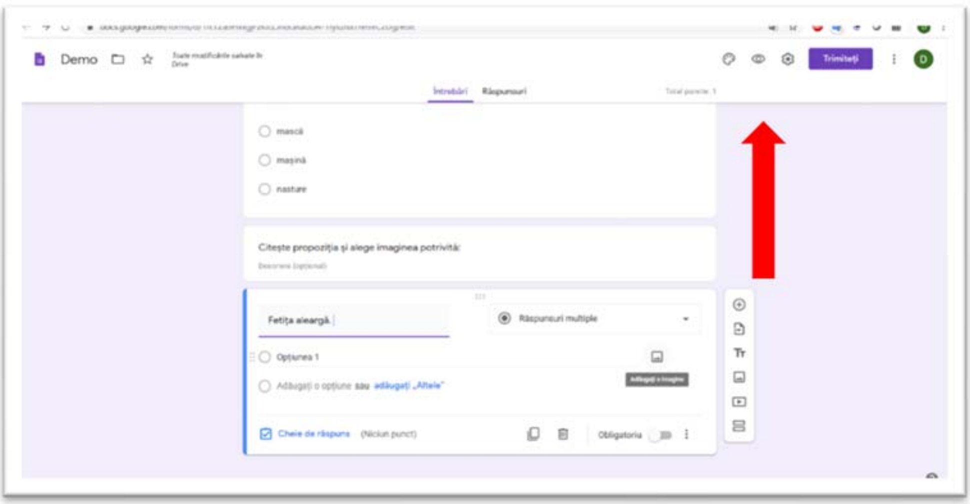
Grilă cu mai multe variante

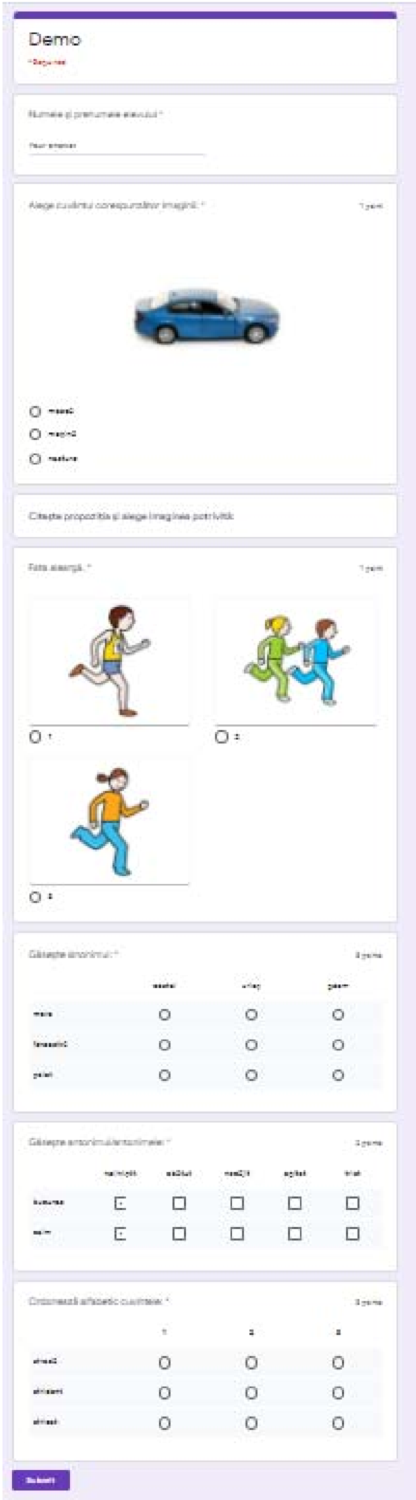

Răspunsuri corecte – punctaj

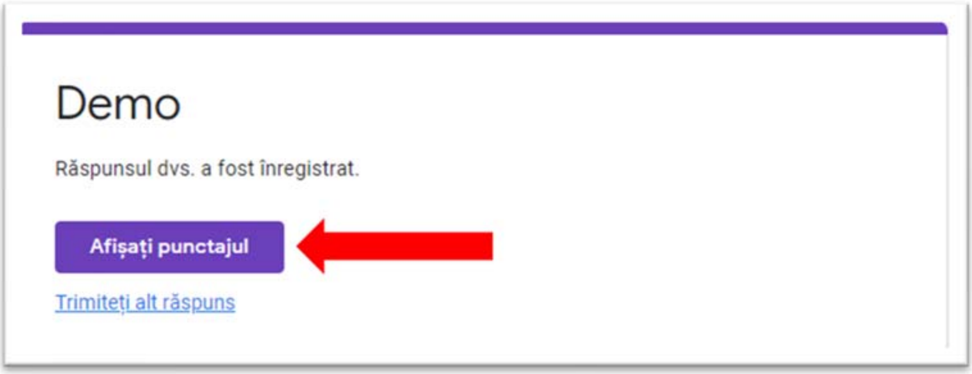

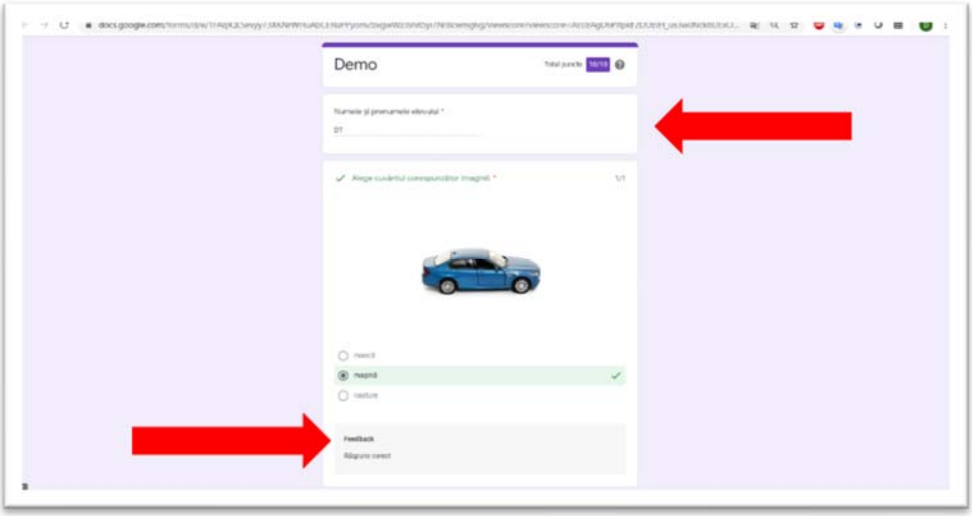
Vizualizare chestionar

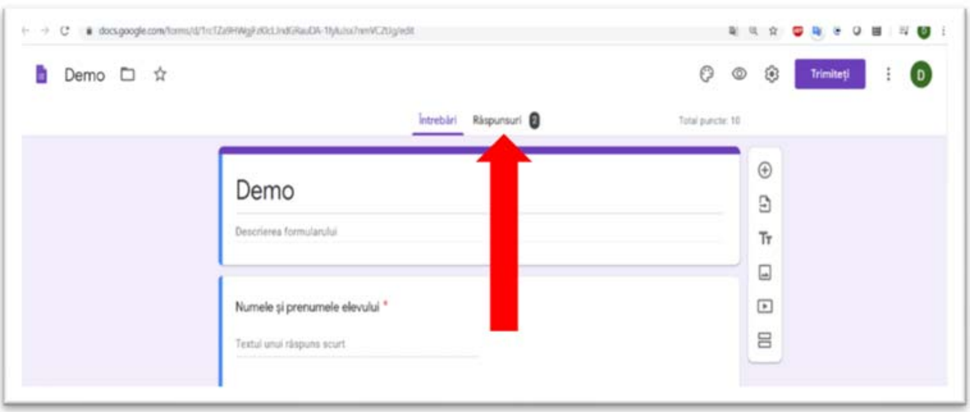

Demo

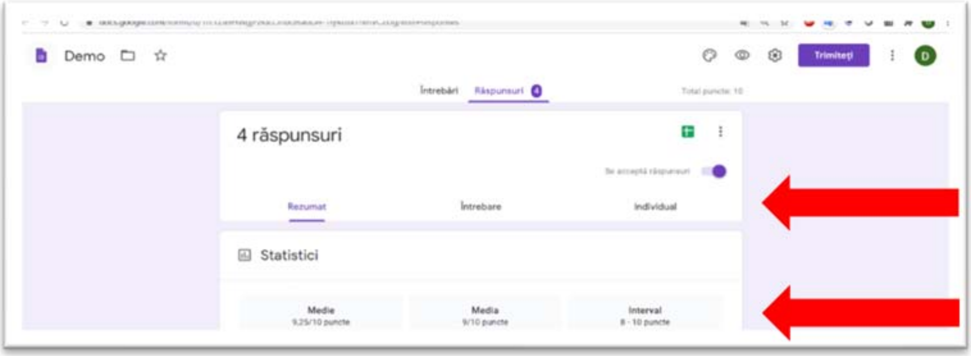
Răspuns înregistrat

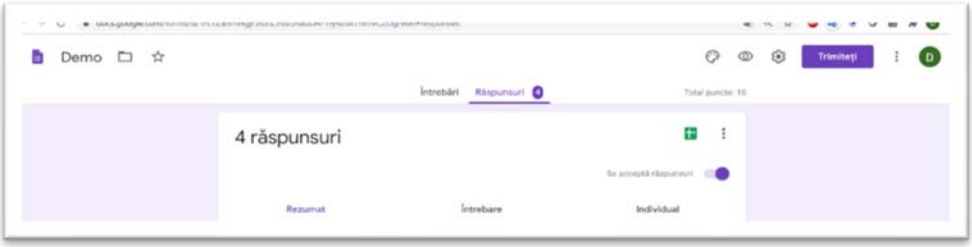

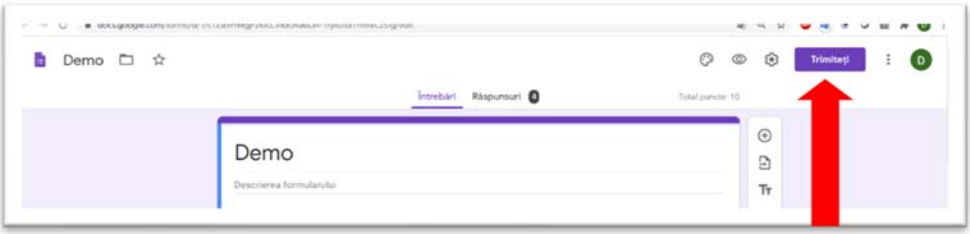

Vizualizare punctaj și feedback

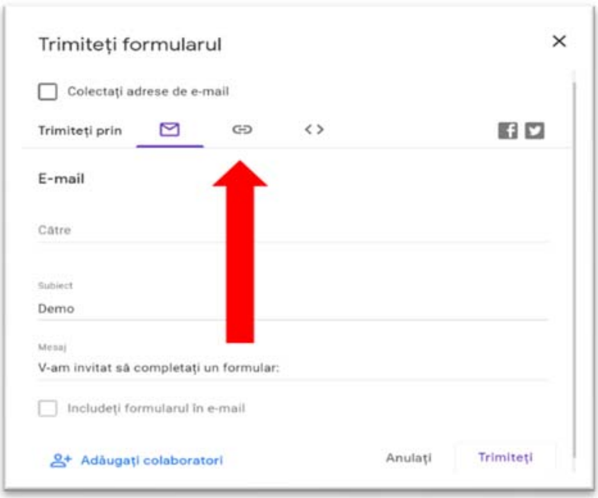

Trimitere chestionar

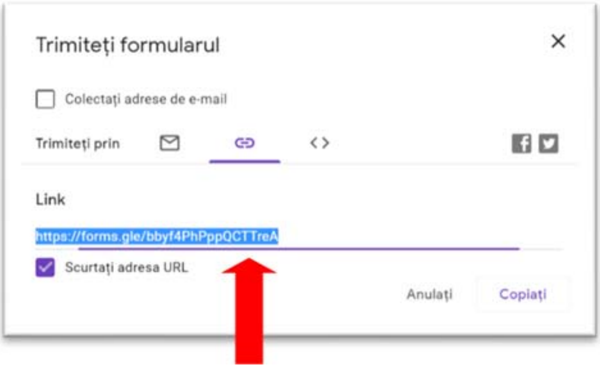

Fig. 23. Pașii parcurși în crearea unui test cu ajutorul Formularelor Google

Vizualizarea rezultatelor – Rezultatele sunt colectate într-un formular excel, după modelul celui din fig. 24. Aceste date pot fi sortate, analizate cu ajutorul funcțiilor existente în Drive, sau aceste formulare pot fi descărcate și păstrate sau prelucrate pe calculator.

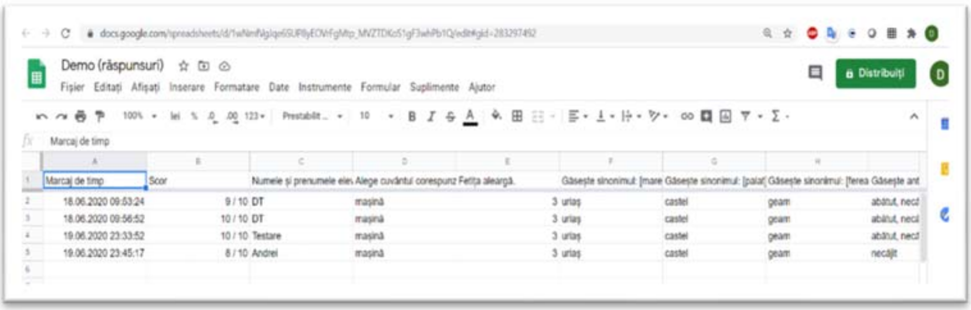

Fig. 24. Captură de ecran- Vizualizare rezultate colectate cu ajutorul formularelor Google

Monitorizarea progresului

Progresul elevilor poate fi monitorizat ușor ajutorul graficelor care permit analiza rezultatelor înregistrate la chestionar de către fiecare elev. Cadrul didactic poate urmări evoluția fiecărui elev și poate identifica cu

ajutorul acestor grafice, progresul sau dificultățile pe care le întâmpină elevul la diferiți itemi din test.

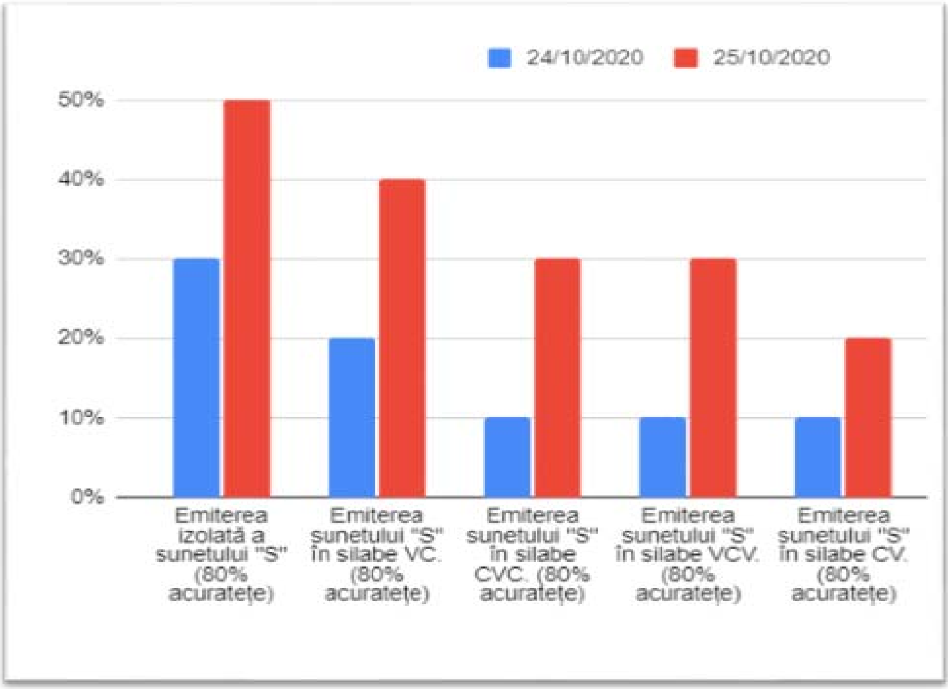

Fig. 25. *Exemplu de grafic de monitorizare a progresului cu ajutorul formularelor Google*

IX. EDUCAȚIA SPECIALĂ ȘI INCLUZIVĂ ÎN MEDIUL ONLINE

IX.1. Direcții generale

Închiderea școlilor odată cu instaurarea pandemiei COVID-19 și transferarea activităților educaționale în mediul online a vizat și învățământul special și incluziv. Continuarea demersurilor educaționale și terapeutice prin intermediul platformelor online a reprezentat o mare provocare pentru psihopedagogi, logopezi, profesorii de sprijin/ itineranți și profesorii educatori, principalele specialități din sfera învățământului special și incluziv.

Învățământul la domiciliu este o practică consacrată în domeniul educațional special și incluziv, acesta fiind adresat copiilor care prezintă boli grave, contexte patologice care nu le oferă posibilitatea de a se deplasa și de a urma cursurilor în mediul școlar clasic. Totuși, învățământul la domiciliu presupunea, înaintea pandemiei, deplasarea cadrului didactic la domiciliul copilului, unde își desfășura activitatea educațională și terapeutică.

În context pandemic, nici măcar practica învățământului la domiciliu nu mai poate funcționa în varianta clasică, întreg demersul educațional și terapeutic fiind transferat în mediul online, fie prin intermediul platformelor care permit derularea de activități sincron, fie prin intermediul platformelor care asigură derularea activităților de învățare în mod asincron.

Desigur că atâta timp cât copiii cu dizabilități au drepturi școlare egale cu cei care prezintă dezvoltare tipică, școala online reprezenta soluția de lucru și în contextul educației speciale și incluzive. Departamentul Educațional din SUA a elaborat un document în data de 21 martie 2020, un document prin care se sublinia faptul că educația și terapia pentru copiii cu dizabilități trebuie imperativ să continue în mediul online, tocmai sub cupola conceptului „egalitate de șanse” și a celui de „drepturi egale”, drepturile acestora fiind protejate de IDEA (Individuals with Disabilities Education Act, 1975), iar tot ceea ce se derulează în context pandemic presupune doar adaptare la această nouă situație, în așa fel încât drepturile la educație ale copiilor cu dizabilități să nu fie încălcate.

Prin acest document se permitea ajustarea majoră a demersurilor educaționale și terapeutice și se accentua asupra importanței utilizării oricăror resurse posibile, în vederea stabilirii unui contact educațional cu elevii și familiile acestora. Chiar se recomanda utilizarea telefonului, a grupurilor de discuții de pe aplicația WhatsApp în vederea facilitării accesului la educație și terapie, copiilor cu dizabilități care dispun de resurse IT limitate. Prin documentul mai sus menționat se subliniază faptul că întreg corpul profesoral și de terapeuți care lucrează cu copiii cu dizabilități trebuie să dea dovadă de creativitate și flexibilitate în această perioadă, deoarece unele aspecte din planurile personalizate de intervenție se pot derula în mod eficient online, iar altele nu. Printre cele care sunt puternic afectate de nevoia de a le transfera în mediul online se enumeră limbajul mimico-gestual adaptat tactil, kinetoterapia, terapia care presupune contact fizic (mobilizarea orofacială, predarea alfabetului Braille etc.), unele activități din cadrul terapiei ocupaționale. Se recomandă ajustarea programelor de intervenție la noul context, fără să se periclitze aspecte care țin de eficiența procesului terapeutic, chiar dacă s-a conștientizat faptul că unele demersuri terapeutice necesită majore

reorganizări, iar încetinirea implementării programului personalizat de intervenție este inerentă.

Dificultățile majore specifice cu care s-au confruntat specialiștii din învățământul special și incluziv sunt mai degrabă legate de specificul dizabilității, dar mai ales a severității de manifestare. Prin urmare, cazurile cu afectare severă, multiplă au fost cele care au ridicat cele mai multe provocări în abordarea educațională și terapeutică online. Pentru aceste cazuri s-a optat pentru derularea de activități țintite prin intermediul platformelor care asigură derularea sesiunilor educaționale și terapeutice în asincron. Cea mai frecvent utilizată platformă fiind Google Classroom pentru activitățile derulate asincron. De asemenea, s-a redus timpul alocat unei sesiuni educaționale sau terapeutice, acolo unde se puteau derula activități și în sesiuni audio-video sincron. De exemplu, o activitate adresată unui copil cu dizabilitate severă nu poate să dureze mai mult de 15-20 minute.

Din aceeași categorie a dificultăților majore în implementarea școlii online se poate delimita și efortul susținut al cadrelor didactice pentru implicarea părinților sau a aparținătorilor copiilor, fiindcă fără un considerabil suport din partea familiei, în contextul copilului cu tulburări și dizabilități, școala online nu se poate derula.

În septembrie 2020, la începutul noului an școlar, Ministerul Educației și Cercetării din țara noastră, a elaborat și adus în prim planul celor implicați în procesul educațional special și incluziv, un ghid care a putut fi utilizat drept important punct de vedere, reper pentru organizarea demersurilor educaționale și terapeutice.

Odată cu reînchiderea școlilor la nivelul întregii țări, în octombrie 2020, scenariul 3 propus de ghid, cel care se referă la activitatea online a fost implementat. În ghid la paginile 34-35 se notează sugestii metodologice pentru desfășurarea activității educaționale și terapeutice în învățământul special. Dintre aceste sugestii menționăm:

- ✓ „facilitarea participării elevilor cu dizabilități la activitățile suport de învățare online (WhatsApp, Skype, Zoom, e-mail etc.) prin stabilirea unor canale/mijloace de comunicare accesibile, în acord cu elevii și părinții/tutorii acestora;
- ✓ elaborarea programului activităților de învățare online, după consultarea cu părinții/tutorii preșcolarilor/elevilor cu dizabilități;
- ✓ adaptarea intervenției educaționale la particularitățile de vârstă și de diagnostic ale preșcolarilor/elevilor din învățământul special, precum și la specificul activităților desfășurate în mediul virtual, în vederea asigurării transmiterii și receptării optime a informațiilor:
  - pentru elevii cu dizabilități grave, severe, profunde și asociate durata unei activități să fie cuprinsă între 15-20 min.;
  - pentru elevii cu dizabilități moderate sau ușoare, durata unei activități să fie cuprinsă între 20-30 min.
- ✓ desfășurarea activităților de învățare online pentru elevii cu dizabilități grave, severe, profunde și asociate, individual sau în grupe de 2-3 elevi.
- ✓ implicarea părinților ca parteneri educaționali în derularea activităților didactice și terapeutice în sistem online” (Ghid pentru desfășurarea activităților educaționale și terapeutic-recuperatorii în învățământul special și special integrat, 2020, p. 34-35).

Recomandările metodologice pentru învățământul incluziv sunt prezentate în ghid la paginile 42-44. Dintre aceste recomandări enumerăm:

- ✓ „stabilirea unor canale/mijloace de comunicare accesibile, în acord cu elevii și părinții/ tutorii acestora;
- ✓ adaptarea intervenției educaționale și a suportului acordat la particularităților de vârstă și de diagnostic ale preșcolarilor/ elevilor cu CES, precum și la specificul activităților desfășurate în

mediul virtual, în vederea asigurării transmiterii și receptării optime a informațiilor;

- ✓ adoptarea unui set unitar, la nivelul echipei multidisciplinare, de aplicații pentru învățarea online, accesibile de pe un anumit număr de echipamente/dispozitive diverse (telefon, tabletă, PC etc.), adaptate tipului de dificultate a elevilor;
- ✓ accesarea unor platforme integrate, interactive, dar și atractive pentru elevi (Zoom, Google Classroom, Moodle, Edmodo, Kahoot!);
- ✓ elaborarea unor materiale didactice atractive, sub formă de jocuri, prezentări, teste interactive etc., în scopul antrenării preșcolarului/elevului cu CES în activitate;
- ✓ durata unei activități să fie cuprinsă între 15-30 de minute" (Ghid pentru desfășurarea activităților educaționale și terapeutic-recuperatorii în învățământul special și special integrat, 2020, p. 42-44).

Se poate observa faptul că direcțiile stabilite de Ministerul Educației și Cercetării sunt deschise și cu un ridicat grad de flexibilitate, tocmai pentru a sublinia importanța flexibilității și nevoia de adaptare în această perioadă, cu implicații majore, mai ales în planul educației special și incluzive.

De subliniat este că atât direcțiile educaționale internaționale din învățământul special și incluziv, cât și cele naționale se coagulează pe tronsonul continuării oferirii de servicii educaționale și terapeutice copilului cu dizabilitate și familiei acestuia.

Materialele cuprinse în volumul de față pot fi clar, evident, valorificate și în organizarea activităților educaționale și terapeutice în învățământul special/incluziv, cu ajustările necesare, în funcție de nivelul de vârstă și specificul diagnostic al celor cu care se lucrează.

IX.2. Direcții practice

Deoarece în perioada preșcolară și în primii ani de învățământ elevii nu beneficiază de o învățare și o exersare organizată a competențelor digitale, se recomandă o atenție sporită spre însușirea unor deprinderi de lucru corecte. Pentru a-i ajuta pe copiii cu diferite dizabilități să tasteze corect, propunem utilizarea aplicației **Touch Typing Study!.**

Aplicația Touch Typing Study! disponibilă gratuit pe site-ul https://www.typingstudy.com/, îi ajută pe elevi să învețe să tasteze corect, utilizându-și toate degetele atunci când tastează. Aplicația conține 15 lecții pe care elevul le parcurge în ritmul propriu, primind feedback constant. Elevii învață să tasteze repede și corect imitând mișcările degetelor în funcție de poziția tastelor. Aplicația este disponibilă și în limba română.

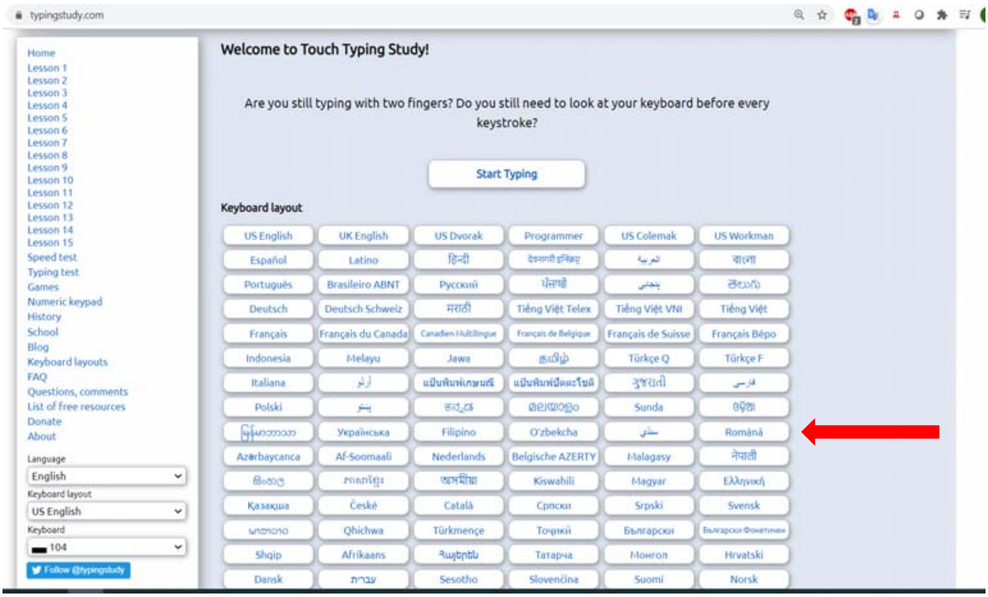

Fig. 26. *Selectarea limbii în aplicația* ***Touch Typing Study!***
(https://www.typingstudy.com)

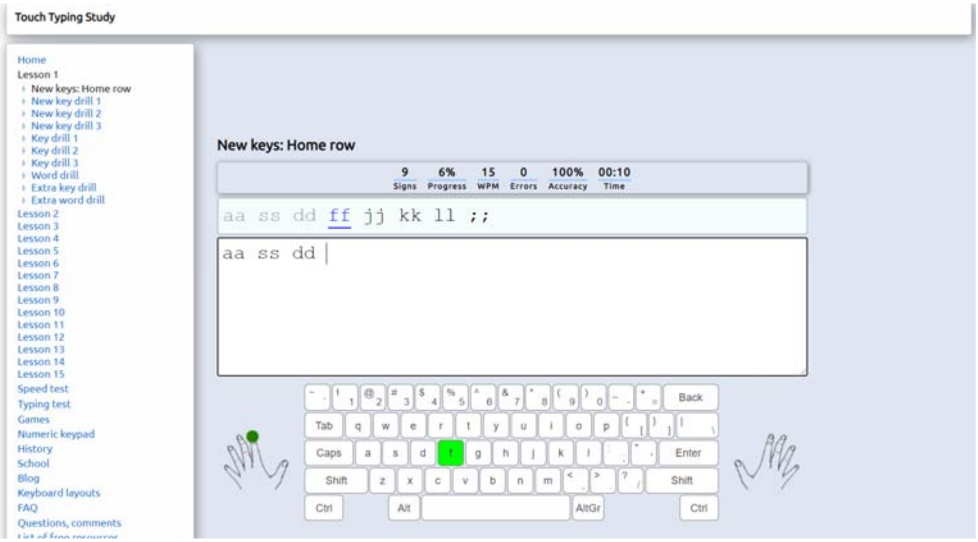

Fig. 27. Captură de ecran – Aplicația Touch Typing Study!
(https://www.typingstudy.com)

De foarte multe ori elevii nu reușesc să scrie într-un timp foarte scurt un material. Aplicația Speechnotes disponibilă pentru dispozitivele cu sistem de funcționare Android permite recunoașterea vorbirii în mai multe limbi și transformă vorbirea în text. Textul se salvează și se poate trimite mai departe pe e-mail, mesagerie, WhatsApp etc.

Fig. 28. Aplicația Speechnotes
(https://play.google.com/store/apps/details?id=co.speechnotes.speechnotes&hl=ro&gl=US)

Foarte mulți elevi întâmpină dificultăți de organizare. Aplicația Remember the milk permite realizarea unor liste ce conțin activități specifice unei zile sau specifice unui anumit interval din zi, așa cum se poate observa în fig. 29. Elevul marchează fiecare sarcină pe care a

realizat-o din listă, iar în momentul în care sarcina este bifată, se transferă automat la sarcinile completate în acea zi.

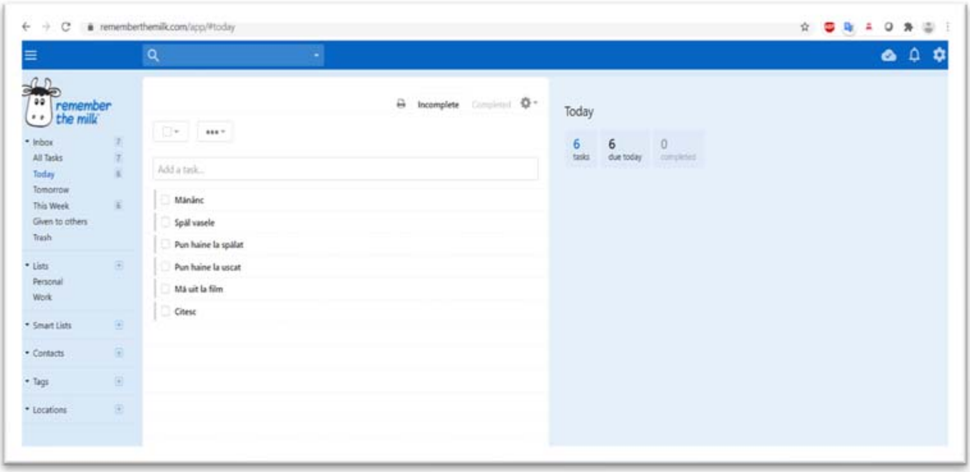

Fig. 29. *Captură aplicația Remember the milk (https://www.rememberthemilk.com/)*

X. AVANTAJE ALE ORGANIZĂRII ACTIVITĂȚILOR DIDACTICE ONLINE

Educația online prezintă multe avantaje. Dintre acestea menționăm:

- Accesul la materialele prezentate – Studenții pot vizualiza materialele prezentate în cadrul unui curs de mai multe ori, mai ales dacă sesiunile de formare sunt înregistrate.
- Gestionarea mai eficientă a timpului – elevii/studenții nu trebuie să se mai deplaseze la școală. În orașele mari, elevii pot să salveze ore întregi într-o zi, datorită traficului intens. Se salvează astfel banii necesari transportului. Elevul/studentul poate să parcurgă materialul trimis de către cadrul didactic când dorește.
- Confortul casei – Elevul poate să se așeze confortabil într-un scaun, iar în timpul pauzelor poate să își petreacă timpul în cel mai plăcut mod în mediul său familiar.
- Fiecare elev studiază același material în ritm propriu – De foarte multe ori unii elevi rămân în urmă sau nu mai pot să țină pasul cu ritmul de predare al profesorului și abandonează învățarea. Având la dispoziție materialele, elevii pot să deruleze secvențele video sau pot să parcurgă în ritm propriu acel material.
- Atenționare automată pentru trimiterea la timp a temelor – Utilizând o platformă de tipul Google Classroom, elevii primesc o atenționare, de tipul unui mesaj (email) pentru a trimite la timp temele.
- Adaptarea cu ușurință a sarcinilor de lucru în cazul elevilor cu cerințe educative speciale – Sarcinile de lucru pot fi individualizate cu ușurință. Pentru că fiecărui elev i se pot atribui sarcini de lucru individuale, fiecare elev se va raporta la propriul progres și va fi mai motivat să rezolve aceste sarcini de lucru.

- Protejarea elevilor de îmbolnăviri – În perioadele în care riscul de îmbolnăvire cu viruși periculoși este crescut, elevii sunt protejați, deoarece nu mai interacționează fizic cu alte persoane.
- Acces facil la alte materiale necesare învățării – Resursele digitale, bibliotecile virtuale și toate materialele disponibile prin intermediul internetului permit elevilor acces facil la informații.
- Accesul la educație al tuturor elevilor – Chiar dacă este interzisă interacțiunea între persoane, activitățile organizate online permit tuturor elevilor accesul la educație.

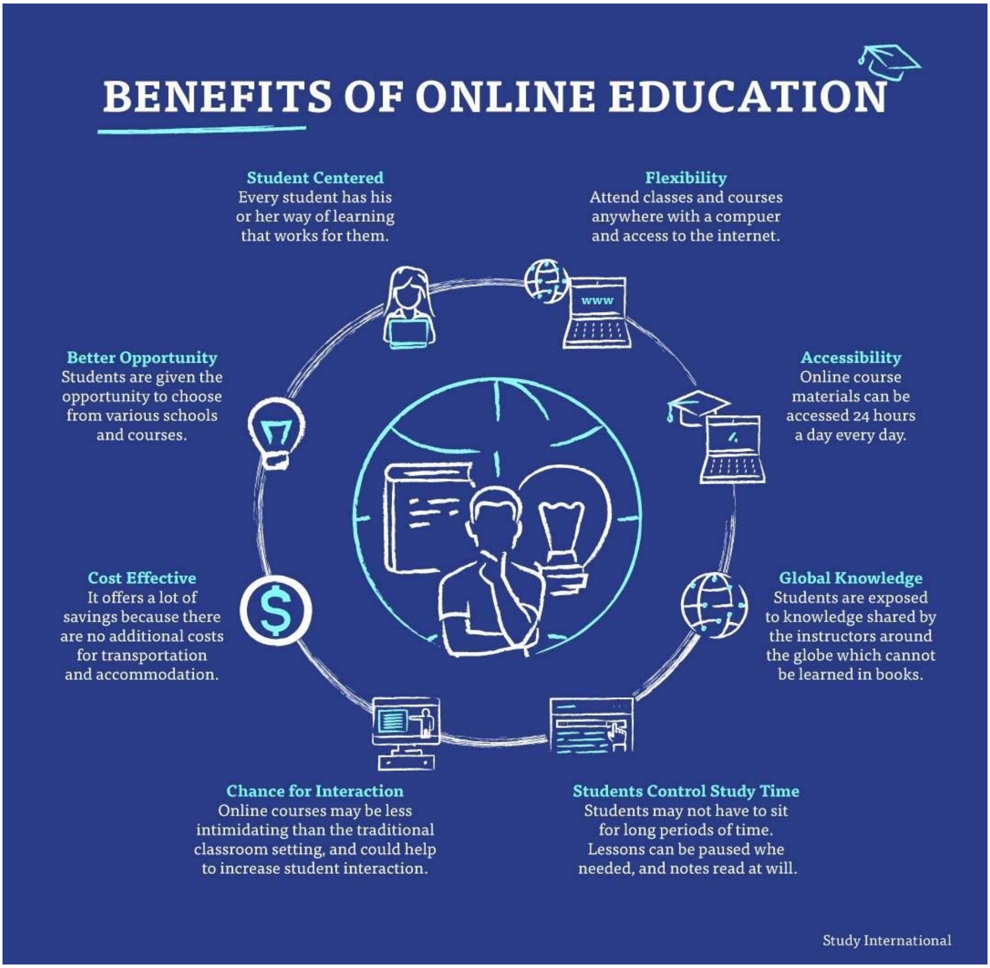

Fig. 30. *Beneficiile învățării online*
(sursă: https://www.studyinternational.com/news/benefits-online-learning/)

În fig. 30 sunt prezentate câteva avantaje ale educației online din perspectiva furnizorului de formare:

- Este centrată pe elev;
- Este flexibilă;
- Este accesibilă;
- Oferă acces la cunoștințe globale;
- Elevii își organizează timpul dedicat studiului;
- Oferă șansa de a interacționa;
- Reduce costurile;
- Oferă mai multe oportunități.

XI. DEZAVANTAJE ALE ORGANIZĂRII ACTIVITĂȚILOR DIDACTICE ONLINE

Deoarece perioada în care toate cadrele didactice din întreaga lume au început să utilizeze, pe scară largă, diferite platforme pentru desfășurarea activităților didactice online a început fără o formare și pregătire prealabilă, au apărut și diferite obstacole.

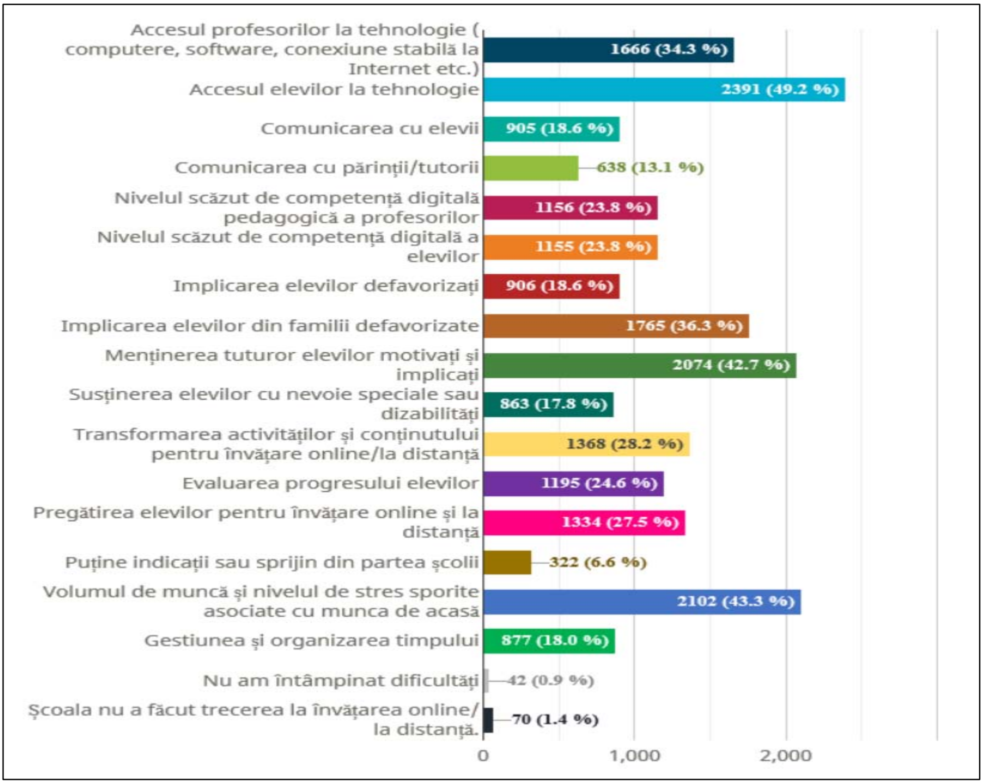

Fig. 31. *Răspunsurile înregistrate la întrebarea „În opinia dumneavoastră, care au fost principalele obstacole în calea tranziției la învățarea online/la distanță? Selectați până la cinci variante." (https://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm)*

În fig. 31 au fost identificate diferite obstacole de către participanții la sondajul realizat pe platforma School Education Gateway în perioada 9 aprilie – 10 mai 2020, la care au participat 4859 de respondenți.

Procentul cel mai crescut al aspectelor negative este legat de accesul la tehnologie și cunoașterea modului în care aceasta poate fi utilizată în scop educațional creativ și eficient (peste 49%). De asemenea, situația actuală, contextul pandemic, a forțat trecerea de la predarea clasică, la cea bazată exclusiv pe mijloacele online, fără o pregătire prealabilă a cadrelor didactice, a elevilor sau familiilor acestora. Acest aspect are consecințe negative clare, cu implicații chiar și de natură psihologică asupra celor care, deodată se văd puși în situația de a se adapta lucrului online, fără a fi pregătiți pentru aceasta, fără a fi bine reglementate aspectele care țin de predarea online și fără suport și sprijin de specialitate.

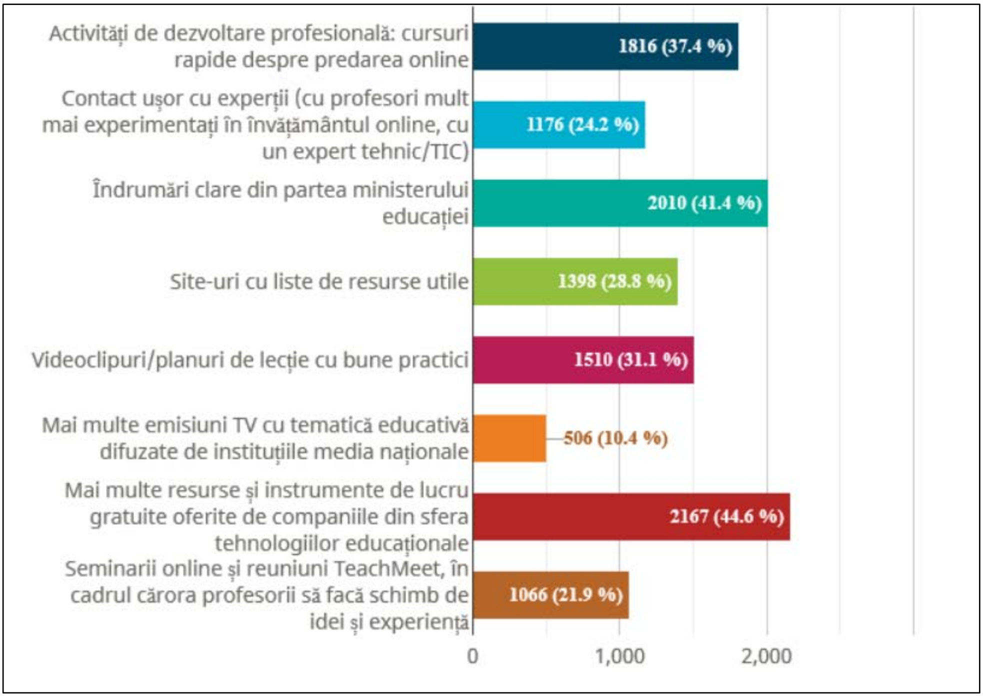

Fig. 32. *Răspunsurile la întrebarea „Ce i-ar ajuta cel mai mult pe profesori să susțină învățarea online în perioada cât școlile sunt închise?" (https://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm)*

Dezavantajele predării online se pot delimita pe marginea următoarelor capitole:

Absența socializării elevilor – Elevii nu mai petrec timp de interacțiune fizică, nu se mai pot juca împreună diferite jocuri. Elevii se pot simți izolați, marginalizați de ceilalți elevi sau de către cadrul didactic.

Managementul deficitar al timpului petrecut în fața calculatorului – Elevii petrec mai multe ore pe zi în fața monitorului în timpul activităților didactice online, dar și după finalizarea acestora, deoarece mulți elevi își petrec timpul liber jucându-se diferite jocuri pe calculator. În timp, pot să prezinte diferite probleme de sănătate, dacă aceste activități statice nu sunt alternate cu activități fizice. Se recomandă monitorizarea de către părinți a timpului pe care copiii îl petrec în fața ecranului.

Abilități digitale deficitare ale cadrelor didactice – Cele mai multe cadre didactice nu au participat la cursuri de formare care să le ofere modele de bună practică în domeniul utilizării resurselor digitale în procesul instructiv-educativ.

Dotarea deficitară a sălilor de clasă cu dispozitive conectate la internet – Nu toate școlile din România sunt conectate la internet și pot să asigure dotarea cu echipamente IT a tuturor sălilor de clasă. Pentru ca activitățile online să se desfășoare în condiții optime este necesară dotarea fiecărei săli de clasă cu dispozitive conectate la internet. Pe lângă calculator sau laptop se va instala și o cameră web cu definiție înaltă și un microfon extern care să capteze sunetele din sala de clasă. Tableta grafică oferă cadrului didactic posibilitatea de a scrie de mână un conținut cu ajutorul marker-ului special, iar elevii pot vizualiza de acasă acel conținut. Dacă sala de clasă este dotată cu o tablă interactivă, cadrul didactic va partaja ecranul tablei pentru elevii care participă la activitățile online. Conexiunea la internet de mare viteză trebuie să fie asigurată și calculată în funcție de numărul de săli de clasă și în funcție de numărul de elevi care urmează să se conecteze la activitățile organizate online.

Echipamente necesare pentru desfășurarea activităților online:

- Cameră web cu 15 FPS (cadre pe secundă) rata de captare (încorporată sau separată).
- Căști cu microfon atașat (analog sau USB).
- Conexiune la internet de mare viteză (minim 150 kbps).

Dificultăți în elaborarea secvențelor de evaluare – Modul de organizare al testelor în mediul online poate să excludă unele informații importante despre modul în care au înțeles și asimilat elevii unele concepte.

Rezolvarea testelor online – Deoarece unii elevi au acces la mai multe dispozitive electronice în timpul rezolvării testelor, rezultatele unui test pot fi transmise colegilor prin alte canale de comunicare, astfel rezultatele înregistrate de elevi la testele online nu evaluează întotdeauna cunoștințele fiecărui elev.

Disponibilitatea cadrului didactic – De foarte multe ori elevii adresează o întrebare prin intermediul unui mesaj și așteaptă răspuns imediat din partea cadrului didactic. Acest răspuns nu poate fi transmis imediat, deoarece fiecare cadru didactic își organizează într-un anumit mod activitatea didactică. Se recomandă stabilirea unor modalități clare de comunicare cu elevii pentru a evita eventualele probleme care pot să apară.

Mukhtar, et. Al. (2020) recomandă instruirea profesorilor cu privire la utilizarea tehnologiilor care facilitează susținerea activităților didactice online și dezvoltarea unui plan de lecție cu accent pe interactivitate și cu sarcini cognitive reduse.

Tanis (2020) a delimitat faptul că predarea și învățarea online este foarte solicitantă atât pentru elev/student, cât și pentru cadru didactic. Prin urmare, se recomandă evitarea supraîncărcării cu teme și solicitări a studenților/elevilor și antrenarea lor activă în activități unde angajamentul personal să fie aspectul valorificat.

XII. CONCLUZII

Deși activitățile organizate online prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje, se recomandă o atenție deosebită în organizarea și realizarea acestora. Activitățile organizate online sunt diferite de activitățile față în față, și se recomandă evitarea comparațiilor între acestea. Nu se poate afirma că unele sunt superioare altora, deoarece ambele prezintă propriile avantaje și dezavantaje.

Managementul instituțional eficient presupune acordarea suportului necesar atât în ceea ce privește asigurarea echipamentelor necesare realizării activităților online cât și încurajarea și susținerea cadrelor didactice pentru a participa la cursuri de formare în domeniul utilizării tehnologiilor informaționale și comunicaționale în procesul instructiv-educativ. Promovarea unor modele de bună practică în domeniul utilizării tehnologiilor informaționale și comunicaționale în scop didactic este un alt factor care contribuie la schimbarea mentalității cadrelor didactice.

Deși în ultimii ani au fost create foarte multe resurse digitale sunt necesare noi platforme, care să permită cadrelor didactice să creeze resurse deschise digitale. În acest sens, se impune o colaborare foarte strânsă între specialiștii din domeniul IT și cadrele didactice.

BIBLIOGRAFIE

Anand, S., Jayahari, K. R., Bijlani, K., Vijayan, V. and Chatterjee, S. (2014). "Pedagogy-Based Design of Live Virtual Classroom for Large-Scale Training," *2014 IEEE Sixth International Conference on Technology for Education*, Clappana, 2014, pp. 195-201, doi: 10.1109/T4E.2014.42. Accesat în 30.11.2020: https://www.researchgate.net/publication/280141540_Pedagogy-Based_Design_of_Live_Virtual_Classroom_for_Large-Scale_Training.

Araújo-Junior, C.F., & Marquesi, S.C. (2009). Atividades em ambientes virtuais de aprendizagem: parâmetros de qualidade. In: LITTO, F.M., & Formiga, M. (Eds.), Educação a distância: o estado da arte. Pearson, São Paulo. pp. 358-368. [Links]

Anderson J, McCormick R. (2005). Ten pedagogic principles for E-learning [Internet]; Accesat în 27.09.2020: https://www.researchgate.net/publication/47343091_Ten_pedagogic_principles_for_E-learning.

Bergmann, J., Overmyer, J., & Wilie, B. (2012). The Flipped Class: Myths vs. Reality (1 of 3). The Daily Riff-Be Smarter. About Education.

Besser, E. & Newby, T. (2020). Impact of Performance Feedback for Effective Use of Digital Badges. Journal of Education and Learning. 9. 79. 10.5539/jel.v9n3p79. Accesat în 02.12.2020: https://www.researchgate.net/publication/341411384_Impact_of_Performance_Feedback_for_Effective_Use_of_Digital_Badges.

Bonk, C.J., & Dennen, V.P. (2003). Frameworks for research, design, benchmarks, training and pedagogy in web-based distance education. In MG Moore, WG Anderson (Eds.), Handbook of distance education, (pp. 245–260). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Boettcher, J.V. & Conrad, R. (2016). Best Practices for Teaching Online: Ten Plus Four. In The Online Teaching Survival Guide: Simple and Practical Pedagogical Tips (2nd ed., pages 42-61). San Francisco: Jossey-Bass.

Brooks, A. (2019). 10 Netiquette Guidelines Online Students Need to Know, retrieved from https://www.rasmussen.edu/student-experience/college-life/netiquette-guidelines-every-online-student-needs-to-know/, in 10.10.2020

Buchner, J. (2018). How to create educational videos: from watching passively to learning actively. Open Online Journal for Research and Education, 12, 2313–1640. Accesat în 21.10.2020: https://journal.ph-noe.ac.at/index.php/resource/article/view/584/585

Huang, R.H., Liu, D.J., Tlili, A., Yang, J.F., Wang, H.H., et al. (2020). Handbook on Facilitating Flexible Learning During Educational Disruption: The Chinese Experience in Maintaining Undisrupted Learning in COVID-19 Outbreak. Beijing: Smart Learning Institute of Beijing Normal University.

Chickering, A. W., & Gamson, Z. F. (1987). Seven principles for good practice in undergraduate education. AAHE Bulletin, 3-7.

Johnson, S. (2014). Applying the seven principles of good practice: technology as a lever – in an online research course, Journal of Interactive Online Learning, vol. 13, no. 2, p. 41-50.

Lonn S., Teasley, S., D., Krummc, S. A. (2011). Who needs to do what where?: using learning management systems on residential vs. commuter campuses. Computers & Education, 56(3), 642-649. doi: 10.1016/j.compedu.2010.10.006.

Maki, R.H., Maki, W.S., Patterson, M., Whittaker, P.D. (2000). Evaluation of a Web-based introductory psychology course: I. Learning and satisfaction in on-line versus lecture courses. Behavior Research Methods, Instruments, and Computers 32 (2) 230–239.

Mahmood, S. (2020). Instructional Strategies for Online Teaching in COVID-19 Pandemic. https://publons.com/publon/10.1002/hbe2.218. https://doi.org/10.1002/hbe2.218

Mill, D., & Brito, N.D. (2009). Gestão da Educação a Distância: Origens e Desafios. In: Proccedings of 15º CIAED, 15th Congresso Internacional Abed de Educação a Distância, Fortaleza. Brazil.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII (2020). GHID pentru desfășurarea activităților educaționale și terapeutic-recuperatorii în învățământul special și special integrat, Editura Didactică și Pedagogică S.A, București.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII (2020). METODOLOGIE-CADRU din 10 septembrie 2020 privind desfășurarea activităților didactice prin intermediul tehnologiei și al internetului, precum și pentru prelucrarea datelor cu caracter personal, Publicată în MONITORUL OFICIAL nr. 837 din 11 septembrie 2020.

Mitchell, A. (2014). Online courses and online teaching strategies in higher education. Creative Education, 5, 2017–2019. doi:10.4236/ce.2014.523225ISSN 1541–4914

Mukhtar, K., Javed, K., Arooj, M., & Sethi, A. (2020). Advantages, Limitations and Recommendations for online learning during COVID-19 pandemic era. Pakistan journal of medical sciences, 36(COVID19-S4), S27–S31. https://doi.org/10.12669/pjms.36.COVID19 - S4.2785

National Standards for Quality Online Teaching (2019). [Online]. Accesat în 27.09.2020: https://www.nsqol.org/wp-content/uploads/2019/02/National-Standards-for-Quality-Online-Teaching.pdf

Nouri, J. (2016). The flipped classroom: for active, effective and increased learning – especially for low achievers. Int J Educ Technol High Educ 13, 33 (2016). https://doi.org/10.1186/s41239-016-0032-z

Picciano, A. G. (2017). Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. Online Learning Journal, 21(3), 166–190. https://doi.org/10.24059/olj.v21i3.1225

RahimA.F.A.(2020).Guidelines for online assessment in emergency remote teaching during the COVID-19 pandemic. Education in Medical Journal. 2020;12(2):59–68. https://doi.org/10.21315/eimj2020.12.2.6, Available from: https://www.researchgate.net/publication/

342598810_Guidelines_for_Online_Assessment_in_Emergency_Remote_Teaching_during_the_COVID-19_Pandemic [accessed Sep 27 2020].

Searls, D.B. (2012). Ten Simple Rules for Online Learning. PLoS Comput Biol 8(9): e1002631. https://doi.org/10.1371/journal.pcbi.1002631

Singh, V., & Thurman, A. (2019). How Many Ways Can We Define Online Learning? A Systematic Literature Review of Definitions of Online Learning (1988-2018). American Journal of Distance Education 33.4: 289-306. https://doi.org/10.1080/08923647.2019.1663082.

Talaș, D., Bodea-Hațegan, C., Iancu, C. Orban, R. (2020). Eficientizarea comunicării dintre cadrele didactice și părinți prin intermediul aplicației ClassDojo, Revista Română de Terapia Tulburărilor de Limbaj şi Comunicare, VI/2020, pf. 3-11, doi: 10.26744/rrttlc.2020.6.1.02

Tanis, C. J. (2020). The seven principles of online learning: Feedback from faculty and alumni on its importance for teaching and learning. Research in Learning Technology, 28(0), 1–25. https://doi. org/10.25304/rlt.v28.2319

Unitate States Department of Education (2020). Supplemental Fact Sheet Addressing the Risk of COVID-19 in Preschool, Elementary and Secondary Schools While Serving Children with Disabilities, 21. March 2020. Accesat în 10.12.2020: https://www2.ed.gov/about/offices/list/ocr/frontpage/faq/rr/policyguidance/Supple%20Fact%20Sheet%203.21.20%20FINAL.pdf

Yang, D. (2017). Instructional strategies and course design for teaching statistics online: perspectives from online students. IJ STEM Ed 4, 34 https://doi.org/10.1186/s40594-017-0096-x

Zandi, B., Alipour, A., Sarmadi, M., Mehrabi, M. (2012). Specifications of Desirable Open and Distance University Textbooks, A Comprehensive Review of Articles. 120-131. Accesat în 27.09.2020: https://www.researchgate.net/publication/338149032_Specifications_of_Desirable_Open_and_Distance_University_Textbooks_A_Comprehensive_Review_of_Articles

https://sites.ed.gov/idea/
https://zoom.us/
https://www.webex.com/
https://edu.google.com/products/gsuite-for-education/?modal_active=none
https://www.skype.com/en/
https://www.microsoft.com/en/microsoft-365/microsoft-teams/group-chat-software
https://www.trustradius.com/buyer-blog/large-group-web-conferencing
https://www.schooleducationgateway.eu/ro/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm
https://www.aitsl.edu.au/research/spotlight/what-works-in-online-distance-teaching-and-learning
https://www.eyepromise.com/wp-content/uploads/2019/05/Screentime-Recommendation-Chart-Final_AAP-WHO.pdf
https://digitalpedagogy.hcommons.org/introduction/
https://gotech.world/serviciile-de-stocare-cloud-cum-functioneaza-si-ce-avantaje-iti-aduc/
www.mentimeter.com
https://www.pictoselector.eu/
https://www.getapp.com/it-communications-software/a/cisco-webex/features/
https://www.stanfieldit.com/microsoft-teams/
www.livresq.com
https://www.elearning.ro/livresq-este-prima-solutie-romaneasca-de-elearning-conectata-la-clasaviitorului-ro-platforma-recomandata-de-ministerul-educatiei-si-cercetarii
https://play.google.com/store/apps/details?id=co.speechnotes.speechnotes&hl=en&gl=US
https://cubulet.ro/
https://www.rememberthemilk.com/app/

UNIVERSITAS • NAPOCENSIS
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ

ISBN: 978-606-37-0978-4